

Da'vat

Ота-боболаримиздан қолган эзгу удумга мувофиқ, кексаларга ҳурмат, кичикларга иззат кўрсатишдек ноёб инсоний қадриятни янги мазмун ва амалий ишлар билан бойитиш ва мустаҳкамлаш зарур.

Ислом ҚАРИМОВ

СЎНГГИ УЧ КУН МУЖДАЛАРИ

КЕНГАШ МАЖЛИСИ

Шу йилнинг 3 феввалида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик Кенгашининг мажлиси бўлди. Мамлакатимиз Президентини, Миллий хавфсизлик кенгаши Раиси Ислом Каримов бошқарган ушбу йиғилишда ҳарбий қурилиш, Қуролли Кучларни ислоҳ қилиш, давлат мудофаасининг сифат жиҳатидан янги тизимини шакллантириш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди ва Ўзбекистон Республикасининг Мудофаа доктринаси муҳокама қилиниб, маъқулланди.

ҚАРОР

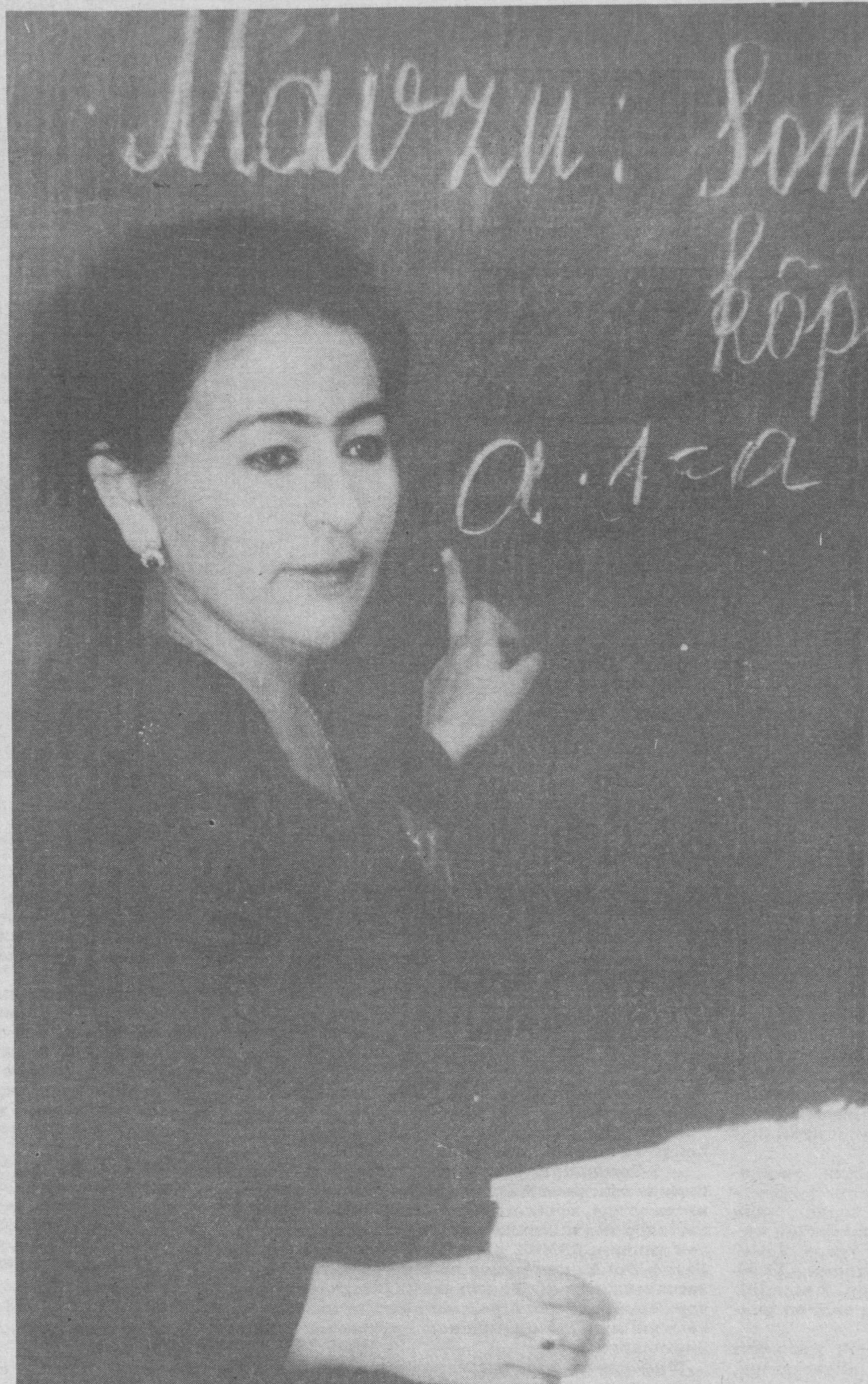
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги ислотлар ва инвестициялар бўйича Идоралараро мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг "Эркинлаштириш ва Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислотларни янада чуқурлаштириш бўйича чора-тадбирлар ҳақида"ги қарори чиқди.

СОВҒА

Ўтган йили Испанияда бўлиб ўтган 14 ёшгача бўлган ўсмирлар ва қизлар ўртасидаги шахмат бўйича жаҳон чемпионатида жонажон Ўзбекистон номидан иштирок этишга мушарраф бўлган Нодира Нодиржонова мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга мактуб йўллаб, чемпионатнинг эсдалик медалини ҳам юборган эди. Давлатимиз раҳбари ёш шахматчининг мактуби ва медалини Олимпия шон-шухрат музейига ҳадя қилиб, Нодирага ва у билан бирга ушбу нуфузли мусобақада иштирок этган Юлдуз Ҳамроқуловага қимматбаҳо совғалар юборди.

Пойтахтимиздаги Аҳмад Ясавий номидаги 203-мактабда жамоат тартиби ва хавфсизлигини таъминлаш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди.

Катта Қазни маҳалла фуқаролар йиғини раиси Қобилжон Қодиров йиғилишни очар экан, жамоат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан Президентимиз Ислом Каримовнинг иккинчи қаҳриқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясидаги маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар асосида мактаб ва оила ҳамкорлигини кучайтириш, бола тарбиясида ота-оналар ва жамоатчилик маъсулиятини ошириш, ҳуқуқ-тартибот органларига

Она, Ватан, қадрият, иймон, савоб тушунчаларини Самарқанд вилояти Каттақўрғон шаҳридаги 17-гимназиянинг бошланғич синф ўқитувчиси Мунаввар Каримова ҳамиша ўз дарсларига сингдиришга ҳаракат қилади. Шу боис ўғил-қизлар унинг ҳар бир сабоғини жон-диллари билан тинглашади, келгуси дарсларини ҳам интизорлик билан кутишади.

Суратда: фидойи муаллима Мунаввар Каримова математика фани сабоқларини мулоқот усулида олиб бораёпти.

Равиль АЛБЕКОВ олган сурат

БЕФАРҚ БЎЛМАЙЛИК

камарбаста бўлиш ҳақида тўхталиб ўтди.

Мактаб мажлислар залига тўпланган маҳалла фаоллари, ота-оналар Ибн Масъуд жоме масжиди имом хатиби Эргаш ҳожи Мирзаев, Акмал Икромов тумани ички ишлар бошқармаси бошлиғининг муовини, милиция майори Исоқжон Турғунов ҳамда Ўзбекистон Телерадиокомпанияси сисий шарҳловчиси Қобилбек Каримбековнинг мазмунли маърузаларини зўр эътибор билан тинг-

лашди.

Ҳар уч маърузачи ҳам ёркин ва ишончли далиллар асосида 19 ёшдан 35 ёшгача бўлган фуқароларимизнинг айримлари тинч ҳаётимизга раҳна солувчи диний никоҳ остидаги, аслида Ислом динига ёт экстремистик оқимларга кириб қолганликларини қайд этиб ўтишди ва маҳалладан 3 кишининг жиноий жавобгарликка тортилганидан афсусланганликларини айтишди.

Туман миқёсида 219 та ана шун-

дай оқимдаги жиноятчи рўйхатга олингани айтиб ўтилди. Улардан 51 нафари ваҳобийлар, 166 нафари хизбут-тахрир оқимида мансуб кимсалар.

Маърузачилар илмсизлик энг ёмон қасофат эканлигини алоҳида қайд этиб, динга алоқаси бўлмаган оқимлардан ёшларни асрашга ота-оналар, маҳалла фаоллари эътиборини жалб этишди.

Йиғилишда мактаб ота-оналар кўмитаси раиси, профессор Карим Назаров, меҳнат фахрийси

Ibrat

Қашқадарё вилоятида шу йилнинг февраль ойи хайр-саховат ойлиги деб эълон қилинди. Ушбу давр мобайнида корхоналар, ташилотлар, тадбиркорлар томонидан ўтказиладиган хайрия тадбирларидан тўпланган маблағ эҳтиёжманд оилалар, меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари, бемор ва ногиронларни моддий қўллаб-қувватлашга сарфланади.

«МЕНМОНХОНА»-

мизда кино санъати ҳақида гап кетади

5-бет

БОЛАЛАРИМИЗ НЕГА БИЗДАН ХАФА?

10-бет

БОЛАЛАРИНГИЗГА 11-БЕТНИ ЎҚИШНИ ТАВСИЯ ЭТАМИЗ.

ЖЕЙМС ЖОЙС романининг давомини 12-бетда ўқийсиз.

МУАЛЛИМА АЁЛЛАР «ГАПХОНАСИ»

14-бет

Ogohlikka da'vat

Сулаймонбек Баҳромовлар ҳам сўзга чиқиб, юртни обод қилган, илм-маърифат тарқатган Катта Қазни даҳасида ота-боболарнинг хайрли ишларини тиклаш, жаҳолатта маърифатни қарши қўйиш, Президентимиз маърузасида таъкидланганидек, жиноятчиликка, экстремизм ва жаҳолатнинг ҳар қандай кўринишларига қарши курашда, умумий хонадонимиздаги тинчлик ва осойишталикни асраш йўлида аҳоли фаоллигини ошириш лозимлигини қайд этишди.

Ғафур МИРЗО

Республикаимиз таълим муассасаларида Президент И.Каримовнинг "Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз" номли маърузаси муҳокамага бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. Ўзбекистон файласуфлари жамияти томонидан ўтказилган мажлис кун тартибида ҳам шу масала асосий бўлди. Унда Ўзбекистон фалсафа жамияти президенти, ЎзФА мухбир аъзоси С.Шермухамедов нутқ сўзлади.

— Президентимиз янгилаш ва ўзгартирувчилик сиёсатини олиб боришда бош-қош бўлмоқда, — деди нотиқ. — Чунки у тамомила янги даврнинг мутлақо янги услубдаги арбоби.

Янгича тафаккур, соғлом фикрлилик, шахс эркинлигига

қаратилган сиёсат, шубҳасиз ҳалқимиз дидига мосдир.

С.Шермухамедов ва сўзга чиққан бошқа маърузачилар олдимизда турган асосий вазифаларга тўхталишди.

Фалсафа соҳасида қилинган ишларни тарғиб ва таҳлил

рилмаётганлиги, фалсафий таҳлилларда миллий хусусият этишмаётганлиги, миллий ғоя эътиборсиз қолдирилаётганлиги таъкидланди.

— х х х

Тошкент автомобиль йўллари институтида ҳам Президент маъ-

жиҳатларни таъкидлаб ўтди.

Мустақиллигимизнинг уч асосий жиҳати мавжуд бўлиб, булар — сиёсий мустақиллик, иқтисодий мустақиллик ва энг асосийси, маънавий мустақилликдир, — деди у.

Тўғри гап. Ҳар бир фуқаро ана

Anjuman

мади.

—Жамиятимизни янгилаш ва ислоҳ этишнинг ҳозирги янги босқичида сиёсий соҳадаги вазифалар, оддий халқ дунёқарабини, унинг ҳуқуқий маданиятини, керак бўлса сиёсий ахборотлар билан бойитиб бориш керак. Сиёсий маданиятнинг шаклланиши учун илмий-оммабоп анжуманлар ўтказилиб турилиши керак. Ўқитувчи ва талабалар ўртасида фикрлар ранг-баранглигига эришмоқ лозим.

Институтда бўлиб ўтган илмий-амалий анжуман қатнашчилари ана шундай хулосага келишди.

Н.БОТИРОВ

МУҲОКАМАДА СЕССИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

қилиш, адолатли фуқаролик жамиятини қуриш, ёшлар билан халқ оммаси ўртасида умумий ишлар олиб бориш тўғрисидаги таклифлар ҳам билдирилди.

Йиғилиш иштирокчилари мулоҳазаларига кўра, фалсафада эришилган нарсга онгга синди-

рузаси юзасидан профессор-ўқитувчиларнинг икки кунлик илмий-услубий семинари бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазири С.Фуломов йиғинни кириш сўзи билан очди ва қуйидаги

шу мустақилликни мустаҳкамлашга масъулдир.

Президент ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиш академияси кафедра мудири, тарих фанлари номзоди, доцент М.Қирғизбоевнинг маърузаси ҳам анжуман иштирокчиларини бефарқ қолдир-

— Бизнинг оилавий поликлиникамиз 20 минг аҳолига хизмат қилади, — дейди пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 12-оилавий поликлиника бош шифокори Сайёра Каримова.

— Даволаш масканимизда жами 3 та бўлим мавжуд бўлиб, уларда 41 нафар шифокор ишламоқда.

Бош шифокорнинг таъкидлашича, бугунги кунда поликлиника асосан профилактик ишлар билан машғул бўлиб, бу ердаги замонавий муолажа жиҳозлари билан жиҳозланган клиник лаборатория, физиотерапевтик бўлим ва даволаш-жисмоний соғломлаштириш мажмуасида даволанувчиларнинг ҳар бирига сидқидилдан хизмат кўрсатилмоқда.

Мазкур даволаш муассасасида аҳоли эътиборини қозониб, эл-юрт ҳурматида сазовор бўлаётган шифокорлар анчагина. Ярим асрдан зиёд «ўзгаларга нур сочиб, ўзлари ёниб яшаётган» шифокорлардан участка терапевтлари Клара Ҳамидова, Гулшод Ибрагимоваларни, педиатрия бўлими мудараси, олий тоифали шифокор Умида Муродовани жамоа аъзолари ҳурмат билан тилга олишди.

Поликлиникада ёш мутахассисларга ҳам катта эътибор қаратилиб, уларнинг касб маҳоратлари,

2000 yil – Soglom avlod yili

БОЛА СОҒЛИГИ – ОНА ШОДЛИГИ

билим савиялари ва кўникмаларини шакллантиришда муайян ишлар қилинмоқда.

— Бу ерда 2 йилдан буён ишлаб келмоқдаман, — дейди 1 тоифали шифокор Дилшод Алматов.

— 2-ТошМЙнинг даволаш факультетини тугатганимдан сўнг республика онкология илмий-тадқиқот институтида, кечиктирилмас ёрдам клиникасида, 12-катталар поликлиникасида, 17-касалхонада жарроҳлик қилдим. САМПИ жарроҳлик кафедраси мудири Латиф ака Нажмитдинов ва Юнусобод тумани 17-касалхона жарроҳи Рашид ака Толиповларни устозларим деб биламан. Зеро, улар қўлимга илк бор скальпель ушлатиб, беморлар билан мулоқотни ўргатган инсонлардир.

Шифокорлик касбини таялашимга отам Шоабдул-

ла асосий сабабчи бўлганлар. У киши Тошкент вилояти онкология диспансерида жарроҳлик бўлими бошлиғидир. Оиламизда синглим Дилноза ҳам шифокор. У 2-болалар стоматология поликлиникасида ишлайди.

— Шифокор маданияти, — давом этади Дилшод Алматов, — бемор билан мулоқотда сезилади. Хасталик қийнаётган одамнинг дилидагисини тушуна билиш, ундан айрим нарсаларни сир сақлаш, ва албатта, тузалиб кетишига ишонтира билиш қобилиятига ҳар бир шифокор эга бўлиши шарт. Унинг сўзи, одоби, ҳатто ташқи кўриниши ҳам устидаги халати каби оқ, пок ва ораста бўлмоғи даркор.

Ҳа, халқимизда "Бола соғлиғи — она шодлиғи" деган ибора кўп ишлатилади. Эртанги кунимиз бўлган фарзандларимизга соғлиқ-саломатлик ҳада этиб, қанчалик оналар дилларини шодликка тўлдирётган ушбу 12-оилавий поликлиника жамоасига "Соғлом авлод йили"да улкан зафарлар тилаб қоламиз.

Н. УСМОНОВ.

Суратларда: оилавий поликлиника ҳаётидан лавҳалар.

Р. АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

ИЛК ҲАМКОРЛИК — УЛКАН ИСТИҚБОЛ САРИ

Ўзбекистон ҳамда Япония давлатлари ўртасидаги узро ҳамкорлик ришталари бундан 7-8 йил олдин бошланиб, ҳозирги кунда бу алоқалар кундалик ҳаётимизнинг турли соҳаларида тобора кенгайиб бормоқда. Самарқанд, Урганч, Бухоро каби қадимий шаҳарларимиздаги аэропортларнинг япониялик мутахассислар иштирокида қайта реконструкция қилиниши, халқаро ҳамжамиятда ушбу тарихий шаҳарларимизнинг танилишида муҳим ўрин олиши аниқ. Мана 2-3 йилдирки, иқтидорли ёшларнинг чет элларда таълим олишини қўллаб-қувватловчи "Умид" жамғармаси орқали Япония олий ўқув юртида йигит-қизларимиз бакалаврият йўналишида тахсил олиб келаяптилар. Энди навбат магистрлар тайёрлашга келди. Бу борада республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида муайян ишлар қилинмоқда. Хусусан, кунги кеча

вазирликда Япониянинг "Джайс" (JICA) халқаро ҳамкорлик ташкилоти раҳбарлари билан Япония грантлари бўйича кадрлар тайёрлаш учун стипендиялар тайинлаш лойиҳаси бўйича шартнома имзоланди.

— "Джайс" давлат тасарруфида бўлмаган жамоат ташкилотидир, — деди ушбу ташкилотнинг вице-президенти Нобуюки Юкава. — Лойиҳамиз Ўзбекистонда таълимни ривожлантиришга катта ҳисса қўшишига ишонаман. Бу ерда ишчи гуруҳи мажлисларини ўтказиш, эълонлар тарқатиш, маълумотлар тушлаш ва улар устида ишлаш, синовлар ўтказиш учун япониялик профессор-олимларни таклиф этиш, Японияда муайян олий ўқув юртиларини танлаш, Ўзбекистондан юбориладиган 20 нафар талабондан икки йил давомидаги таълим олиши бўйича мониторингини ишлаб чиқиш лойиҳасининг асосий вазифалари ҳисобланади. Ҳуқуқшунослик,

иқтисодиёт, тиббиёт ҳамда таълим соҳаларини қамраб олувчи бу лойиҳа 126 миллион 980 минг 700 япон иенида баҳоланиб, у Япония томонидан молиялаштирилади.

Ҳа, Япониянинг "Джайс" халқаро ҳамкорлик ташкилоти ва ОУМТВ ўртасида имзоланган шартномага биноан, жорий йилдан бошлаб мамлакатимизда босқичма-босқич ўтказиладиган синовлар натижасида Япония грантлари соҳиблари бўлган 20 нафар ўзбекистонлик ёшлар кунчиқар мамлакатда магистрлик даражасида тахсил олишадиган бўлишди. Бу борада мазкур шартноманинг имзоланиши, яъни бутун бошланган илк ҳамкорлик — улкан истиқбол сари қуйилган дастлабки қадам бўлганигини таъкидлашимиз лозим.

Нурлан УСМОН

ТАНЛОВ ҒОЛИБИ ЯНА МАРҒИЛОНДАН

1999 йилнинг ноябрь-декабрь ойларида "Ўзбектуризм" Миллий Компанияси ва бу нуфузли ташкилотнинг Фарғона водийсидаги бўлимлари бўлган "Андижонтурист", "Фарғонатурист", "Наманган Трэвл" ҳиссдорлик жамиятлари ҳамда Андижон Ёшлар телекомпанияси билан ҳамкорликда "Менинг Улут Ватаним" мавзусида танлов ўтказди. Танловда эълон қилинган 20 та саволга 300 дан ортиқ жавоб хатлари келиб тушди. Ватанимиз тарихи, маданияти, маорифи ва санъати тўғрисида ёзилган жавобларнинг барчаси Тошкент шаҳрида "Ўзбектуризм" Миллий Компаниясида изчил ўрганиб чиқилди ва ҳолисона аниқланди.

Яқинда Андижон шаҳрида танлов ғолибларига мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди. Биринчи мукофот-хорижга бориш учун бепул йўланма, танлов ғолиби, деб топилган, Марғилон шаҳридаги "Қамолот" номли 28-мактабнинг инглиз тили ўқитувчиси Р. Бадаловга берилди. Иккинчи ўринни олган асакалик маърифатчи Р. Иминова ва учинчи ўринни эгаллаган Фарғона шаҳридаги 2-махсус тил мактабининг 11-синф ўқувчиси Э. Азимовларга жонаҳан республикаимизнинг қадимий шаҳарлари бўйлаб бепул саёҳат қилишлари учун йўланмалар топширилди.

С. УМАРОВА

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИДАГИ “ОЗОД ВА ОБОД ВАТАН, ЭРКИН ВА ФАРОВОН ҲАЁТ – ПИРОВАРД МАҚСАДИМИЗ” МАЪРУЗАСИНИ УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИДА ЎРГАНИШ БЎЙИЧА ТАВСИЯЛАР

КИРИШ

Ватанимиз XXI асрга дадил интилмоқда. Ҳаётимизни янгилаш ва ислоҳ қилиш йўлида энг асосий вазифаларни аниқлаб, яқин келгусидаги фаолиятимизнинг бош мақсад ва мазмунини белгилаб олишда кунги кеча ўз иштини якунлаган 2-чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг I-сессияси муҳим урин тутди.

Унда яқинда бўлиб ўтган Президентлик сайловида ишончли ғалаба қилган Президент Ислон Каримов маъруза қилди.

Маълумки, мустақилликнинг утган қисқа даврида мамлакатимиз ижтимоий ҳаётининг барча соҳаларида туб ислохотлар изчил амалга оширилди.

Ёш, суверен давлатимиз Юртбошимиз раҳбарлигида эркин демократик ва ҳуқуқий жамият барпо этишдек буюк мақсад сари ўз йўлидан оғишмай тараққиёт сари барқарор ривожланиб бормоқда. Қисқа фурсатда мамлакатимизда тамомила янги ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-маданий шароит юзага келди. Одамлар онгида, айниқса, ёшлар дунёқарашда жиддий ўзгаришлар содир бўлди.

Одамларимизнинг мустақиллигимизни мустаҳкамлаш борасидаги эзгу ниятларининг қатъийлигини Президентлик ва Олий Мажлис ҳамда маҳаллий кенгашларга бўлиб ўтган сайловлар яққол тасдиқлади.

Дарҳақиқат, ёш авлодда янги замоннинг моҳиятини тушунишга интилиш, ислохотларда фаол иштирок этишга бўлган ҳаракат ҳисси кучайиб бормоқда.

Юқоридаги айтилганлардан келиб чиқиб, Президент И.А.Каримовнинг ушбу маърузаси мазмунини ҳар бир мактаб ўқувчиси онги ва қалбига синдириш муҳимдир.

Мазкур маърузани (6 соат) урганишда умумий ўрта таълим мактабларининг бошланғич синфларининг синф соатларида, 5, 6, 7-синфларда тарих, Ватан туйғуси, Маънавият асослари дарслари таркибда ўқувчиларнинг ёш хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда махсус суҳбатлар ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

8, 9, 10, 11-синфларда эса маънавият асослари тарих, инсон ва жамият курси дарсларида урганиш тавсия этилади.

Маърузани курсатилган синфларда урганишга 6 соат ажратилиб, шундан 1 соати урганилган мавзунини коллоквиумларда мустаҳкамлаш учун берилди.

Президент Ислон Каримовнинг 2-чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг I-сессиясидаги «Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз» маърузасини умумий ўрта таълим мактабларида урганиш бўйича намунали мавзуний режа ва дастур (6 соат)

Ислон Каримовнинг “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз” маърузасини урганиш бўйича соат тақсими

Дарслар	Дарс мавзулари	Маъруза дарси	Амалий машғулот
	I-КЕНГАШ ЙИГИЛИШИ		
1.	Ўзбекистон сиёсий, давлат қурилиши ва бошқаруви, иқтисодиёт соҳасидаги ислохотларни чуқурлаштириш йўлида	1	
2.	Жамият маънавиятини юксалтириш ва соғлом авлодни шакллантириш	1	
3.	Ташқи сиёсат ва хавфсизликни таъминлаш вазифалари	1	
4.	Миллатчилик, коррупция, жиноятчилик, маҳаллийчилик ва уруг-аймоқчиликнинг олдини олиш	1	
5.	Ўзбекистон ҳуқуқий демократик ва фуқаролик жамиятини қуриш йўлида	1	
6.	Коллоквиум. Мамлакатимизнинг иқтисодий, ижтимоий ва маънавий тараққиёт йўлидаги муаммолар ва уларнинг ечимлари		1
	Жами:	5	1

1-дарс. Ўзбекистон сиёсий, давлат қурилиши ва бошқаруви, иқтисодиёт соҳасидаги ислохотларни чуқурлаштириш йўлида

Мамлакатимиз сиёсий ҳаётининг барча соҳаларини, давлат ва жамият қурилишини эркинлаштириш, фуқароларнинг сиёсий фаоллигини кучайтириш ва кўп партиявийлик муҳитини ривожлантириш зарурлиги. Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари бориш. Ҳокимият ваколатларини нодавлат ва жамоат ташкилотларига, фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш органларига босқичма-босқич ўтказиш.

Жамиятда фикрлар хилма-хиллигини таъминлаш. Одамлар онгида демократик қадриятларни мустаҳкамлаш лозимлиги.

Ҳокимият тизимлари бўлинишининг конституцион принципларга амал қилишни таъминлаш. Маъмурий соҳадаги ислохотларнинг самардорлигини кучайтириш.

Жамиятнинг олга силжишига ҳалақит бераётган барча иллат ва эски асоратларни бартараф этишнинг самарали тизимини вужудга келтириш. Қадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш ва янгилаш тизимини такомиллаштириш зарурлиги.

Иқтисодиёт соҳасини янада эркинлаштириш мақсадида: давлатнинг бошқарув назоратчилик ролини чегаралаш, ҳужалик юритувчиларнинг иқтисодий эркинликларини ҳамда иқтисодиётнинг барча соҳаларида хусусий мулк миқёсларини кенгайтириш, мулкдорларнинг ҳуқуқини мус-

таҳкамлаш.

Кичик ва ўрта бизнесга устувор урин бериш, хориж сармояларини кенгроқ жалб қилиш ва мамлакат экспорт салоҳиятини ривожлантиришнинг долзарблиги.

Илгор технология асосида ички ва ташқи бозорда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришнинг муҳимлиги.

АДАБИЁТЛАР

1. И.А.Каримов. “Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари”. Тўплам, 3-киتاب, 3—54-бетлар.

2. И.А.Каримов. “Демократик институтларни ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш”. “Ўзбекистон буюк келажак сари”, 552—566-бетлар.

3. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда”. Олий Мажлис XIV сессиясидаги нутқ. Т., “Ўзбекистон”, 1999 йил.

4. И.А.Каримов. “Ўзбекистон бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли”, “Ўзбекистон буюк келажак сари”. 67, 174, 242—252, 312—328, 332—335-бетлар.

5. И.А.Каримов. “Халқ дарди билан яшайлик”. “Маърифат”, 2000 йил 19 январь.

6. И.А.Каримов. “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз”. Т., “Ўзбекистон”, 2000 йил, 9—23-бетлар.

2-дарс. Жамият маънавиятини юксалтириш ва соғлом авлодни шакллантириш.

Миллий қадриятни тиклаш, миллий ғоя ва мафқурани шакллантириш, динимизнинг маънавий ҳаётимиздаги ўрни янги аниқлаш — асосий вазифалардан эканлиги.

Шарқона одоб-ахлоқ ва умумбашарий ғоялар руҳида камол топган соғлом авлодни тарбиялаб, вояга етказиш ва келгусида уни умумхалқ эзгу ҳаракатида айлантириш вазифалари.

Инсоннинг миллий-маънавий руҳини мустаҳкамлаш ва имон-эътиқоди бутун, иродаси бақувват эркин фуқаро маънавиятини шакллантириш вазифаси.

Ҳар қайси фуқаронинг ўз фикрини эркин ифода этиши ва уни ҳимоя қила олиши жамиятимиздаги демократик ўзгаришларнинг негизи бўлиши лозимлиги.

Халқни бирлаштирувчи, юксак мақсадлар сари қорловчи мафқура — миллий ғояни, мафқура ва тафаккурни шакллантириш вазифалари.

Диннинг аҳолини энг олий руҳий, ахлоқий ва маънавий қадриятлардан баҳраманд қилувчи муҳим воситалардан эканлиги.

Республикамиздаги барча миллат ва элатлар маданиятини ривожлантиришга қумаклашиш. Инсоний қадриятларни эъзозлаш борасидаги илгор анъаналаримизни янги мазмун ва амалий ишлар билан бойитиш ва мустаҳкамлаш. Тарихий хотира аждоқлар ёди — муқаддас туйғу, буюк келажакни яратиш омили эканлиги.

АДАБИЁТЛАР

1. И.А.Каримов. “Ўзбекистон буюк келажак сари”. Т., “Ўзбекистон” нашриёти, 1998 йил, 299—311, 524—536-бетлар.

2. И.А.Каримов. “Юксак маънавият — жамият тараққиётининг асоси”, “Халқ сузи”, 1998 йил 12 ноябрь.

3. “Мустақиллик”. Изоҳли илмий-оммабоп лугат. Т., “Шарқ”, 1998 йил, 114—116-бетлар.

4. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI аср бусағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари”. Т., “Ўзбекистон”, 1997 йил.

5. И.А.Каримов. “Жамиятимиз мафқураси халқни — халқ, миллатни — миллат қилишга хизмат этсин”. Т., “Ўзбекистон”, 1998 йил.

6. И.А.Каримов. “Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда”. “Маърифат”, 1999 йил 6 март.

7. И.А.Каримов. “Ўз келажакимизни ўз қўлимиз билан қурмоқдамиз”. “Маърифат”, 1999 йил 3 февраль.

8. И.А.Каримов. “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз”. Т., “Ўзбекистон”, 2000 йил, 24—28-бетлар.

9. “Хушёрликка даъват”, “Маърифат”, 1999 йил 24 июнь.

10. Ш.Қурбонов ва бошқалар. “Баркамол авлод орзуси”. Т., “Шарқ”, 1999 йил.

3-дарс. Ташқи сиёсат ва хавфсизликни таъминлаш вазифалари

Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни сақлаш, хавфсизликни таъминлаш масалалари. Диний экстремизм, ақидапарастлик ва халқаро террорчилик хавфини олдини олиш юзасидан қўшни мамлакатлар билан ҳамкорликда зарур чора-тадбирлар қуриш — бутунги куннинг энг долзарб вазифаси эканлиги.

Афғонистон муаммосини тинч йўл билан ҳал қилиш бўйича Ўзбекистон ташаббуси. Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига кенг миқёсда интеграциялашуви таъминлаш зарурлиги.

Жаҳондаги энг тараққий топган мамлакатлар ва инсонпарварлик ташкилотлари билан ҳар томонлама ҳамкорликни кучайтириш ушбу жараённинг ажралмас қисми эканлиги.

Марказий Осиё минтақасида яшовчи халқларнинг хавфсизлигига даҳл қилувчи тажовуларнинг олдини олиш ва бартараф этиш борасида ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш зарурлиги.

Армия, чегара ва ички қўшинларни босқичма-босқич ислоҳ этиш, давлат чегараларини янада мустаҳкамлаш вазифалари.

Жойларда жамоат хавфсизлигини таъминлаш учун ўзини-ўзи бошқариш органларининг ролини янада ошириш лозимлиги.

АДАБИЁТЛАР

1. И.А.Каримов. “Мақсадимиз тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик”. Т., “Ўзбекистон” — 1995 йил.

2. И.А.Каримов. “Ўзбекистон буюк келажак сари”. Т., “Ўзбекистон”, 1998 йил.

3. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1998 йил.

4. И.А.Каримов. “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз”. Т., “Ўзбекистон”, 2000 йил, 30—41-бетлар.

5. “Мустақиллик”. Т., “Шарқ”, 1998 йил, 229-бет.

6. В.Тюрков, Р.Шогуломов. “Ўзбекистон Республикаси.

100 саволга 100 жавоб”. Т., “Ўқитувчи”, 1998 йил, 161—170-бетлар.

7. “XXI асрда дунёни маданият ва маърифат қутқаради”. ЮНЕСКО бош директори Ф.Майор билан сиёсий шарҳловчи Қ.Аъзамовнинг суҳбати. “Ўзбекистон овози”, 1999 йил 30 январь.

4-дарс. Миллатчилик, коррупция, жиноятчилик, маҳаллийчилик ва уруг-аймоқчиликнинг олдини олиш.

Шовинизм ва агрессив миллатчилик таҳдидининг олдини олиш, республикада миллатлараро тотувлик ва барқарорликни қўз қорачигидай асраш — ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз эканлиги.

Ҳокимиятни обрўсизлантираётган порахўрлик, таъмагирлик ва коррупция қурилишларига қарши бутун жамият билан биргаликда кескин курашмоқ лозимлиги.

Республиканинг коррупция ва жиноятчиликка қарши кураш стратегияси, иқтисодий муносабатларни эркинлаштириш, ҳалол тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, бюрократик сансалорлик ва тусиқларни бартараф этиш ва бошқалар.

Уруг-аймоқчиликнинг ҳозирги даврдаги юртдошлик ва ҳудудий яқинлик шакллари ҳамда унинг намоён бўлиш хусусиятлари.

Маҳаллийчилик ва уруг-аймоқчилик тор доирада этник, минтақавий фикр юритишнинг қурилиши эканлиги. Давлат тузилмаларида уруг-аймоқчилик ва юртдошлар гуруҳларининг этник белги асосида шаклланиши, бу гуруҳларнинг мақсади ҳокимиятда юқори мансабга қутарилиш эканлиги.

Маҳаллийчилик ва уруг-аймоқчиликка қарши курашда миллат ва бутун халқнинг маънавий-маърифий, ҳуқуқий савиясини кўтаришнинг аҳамияти.

АДАБИЁТЛАР

1. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI аср бусағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари”. Т., “Ўзбекистон”, 1997 йил, 49—103-бетлар.

2. И.А.Каримов. “Ўзбекистон буюк келажак сари”. Т., “Ўзбекистон”, 1998 йил, 453—523-бетлар.

3. И.А.Каримов. “Юксак маънавият — жамият тараққиётининг асоси”. Халқ депутатлари Навоий вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сузланган нутқ. “Халқ сузи”, 1998 йил 12 ноябрь.

4. И.А.Каримов. “Адолат, Ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг”. Халқ депутатлари Самарқанд вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сузланган нутқ. “Тошкент оқшоми”, 1998 йил 11 ноябрь.

5. И.А.Каримов. “Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастурибиз бўлсин”. Ўзбекистон телерадиокомпанияси раиси А.Қўчимов билан суҳбат. “Маърифат”, 1998 йил 14 ноябрь.

6. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999 йил.

7. И.А.Каримов. “Хушёрликка даъват”. “Маърифат”, 1999 йил 24 июнь.

8. И.А.Каримов. “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз”. Т., “Ўзбекистон”, 2000 йил, 14-15-бетлар.

5-дарс. Ўзбекистон ҳуқуқий демократик ва фуқаролик жамиятини қуриш йўлида.

Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини, демократик институтларни шакллантириш борасидаги ютуқлар, муаммолар ва вазифалар.

Халқнинг қарорлар қабул қилиш жараёнларидан қанчалик хабардорлиги, ҳукумат қарорлари халқ томонидан қанчалик назорат қилиниши, олдий фуқароларнинг давлатни бошқаришда қанчалик иштирок этиши — жамиятда демократия қай даражада эканлигини белгиловчи асосий мезонлар эканлиги.

“Кучли давлатдан — кучли жамият сари” шиорини амалий ишлар билан мустаҳкамлаш борасидаги тадбирлар. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган муассасаларининг яхлит тизимини барпо этиш сари тугилган йўл.

Қабул қилинган қонун ва меъёрий ҳужжатларнинг сузсиз бажарилишини таъминловчи тизим яратиш зарурати.

Суд тизимини ислоҳ қилиш, адвокатура идораларининг мавқеини кўтариш, уларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш вазифалари.

“Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Миллий дастури”ни кенг қўламда амалга ошириш масаласи.

Соғлом фикрловчи, шу азиз Ватанимиз қисматини ўз шахсий қисмати деб билувчи, мамлакатнинг эртаси учун бор масъулиятни зиммасига олишга қодир, демократия ва адолат учун ўзини бахшида этадиган фидоий ёш авлодни шакллантириш.

АДАБИЁТЛАР

1. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI аср бусағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари”. Т., “Ўзбекистон”, 1997 йил, 151—188-бетлар.

2. И.А.Каримов. “Ўзбекистон буюк келажак сари”. Т., “Ўзбекистон”, 1998 йил, 538—566-бетлар.

3. И.А.Каримов. “Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999 йил.

4. И.А.Каримов. “Жамиятимиз мафқураси халқни — халқ, миллатни — миллат қилишга хизмат этсин”. Т., “Ўзбекистон”, 1998 йил.

5. И.А.Каримов. “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард мақсадимиз”. Т., “Ўзбекистон”, 2000 йил, 29-30-бетлар.

6-дарс. Коллоквиум. Мамлакатимизнинг иқтисодий, ижтимоий ва маънавий тараққиёти йўлидаги муаммолар ва уларнинг ечимлари.

Коллоквиум ўтказиш жараёнида юқорида утилган мавзулар умумлаштирилади ва ўқувчиларнинг эгаллаган билимлари аниқланади. Муҳими, ўқувчиларнинг қўйилган муаммолар юзасидан шахсий изланиши ва ўз фикрини суҳбат жараёнида эркин намоиш эта олиш учун ижодий иштирокини таъминлаш зарур.

Тузувчи: **С.МАҲКАМОВ,**
РТМ тарих ва ҳуқуқ фанларини ўқитиш маркази раҳбари

Йўлдош Охунбобоев номидаги Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида пахта тозалаш саноати ва канопни дастлабки ишлаш заводлари учун юқори маънавият кадрлар тайёрланмоқда. Мавжуд 5 та факультетда 3 минг талаба кундузги ва сиртки бўлимларда тахсил олишяпти.

Саҳифамизда институтнинг бугунги фаолиятдан ҳикоялар:

- Тизгин.
- Белгияда стажировка.
- Талаба интиладиган илк чўққи.
- Гавжум заллар...
- Васийлик кенгаши

Kutubxona — nurxona

ГАВЖУМ ЗАЛЛАР

Кутубхонамизнинг умумий майдони 1221,2 квадрат метр га тенг. Бу кичкина жой эмас. Учта ўқув залига эгамиз: янгисига иқтисод ва менежмент, чет эл адабиётлари қўйилган. Талабалар зали ва даврий зал ҳам бор.

Кутубхона ўз номи билан кутубхона. Китоб жавонларида минглаб дурдоналардан кимдир қачондир бахраманд бўлиши керак. Умумий фондими 625.427 нусхадаги китобдан иборат. Бу фонд таркибида жаҳон адабиёти намуналаридан тортиб тўқимачилик ва енгил саноат тармоғига доир, шунингдек, бошқа хил илмий-сиёсий адабиётлар ҳам ўрин олган.

Кутубхонамизда 2.879 нафар аъзо бор.

Ўқув залларимиз ҳар доим гавжум. Кимга тармоққа оид китоблар керак, кимни бадий адабиёт намўналари кизиқтиради, кимдир журнал-газеталар варақлагиси келди, марҳамат, ўқув залларимиз мунтазир.

Китоблар алифболи, тизимли каталоглар асосида жойлаштирилган. Ўқувчи буюртма бериб кетади, ходимларимиз муҳайё этади.

Нурхона — институтнинг энг катта бойлиги. Ундан нафақат бугунги авлод, балки ўсиб келаётган ёшлар ҳам бахраманд бўлади.

Г. БАТАРЕВА,
институт кутубхонаси
мудир

Институт ректорининг маънавият ва маърифат масалалари бўйича муовини, техника фанлари номзоди, доцент Абдусаттор Абдувоҳидов ҳар жиҳатдан маънавиятга яқин киши. «Маънавият маърифатни, маърифат маънавиятни тўлдирди» дейди у.

— Абдусаттор ака, бугунги кунда масала кўп, муаммо кўп. Уларни амалга оширишга қийналмайсизми?

— Қийин, аммо тизгинини топиб олсангиз, енгил. Биз ана шу тизгинни топиб олганмиз. Аслида маънавият-маърифат жуда кенг қамровли вазифадир. Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қароридан сўнг мужассам дастуримиз бир бутун ҳолда ишлаб чиқилган. Ҳар ўқув йилида ана шу дастурга боғлиқ равишда режалар тузиб олинади ва амалга оширилади.

— Режадан қандай тағбирлар ўрин олади?

— Кўрик-танлов, учрашув, театр томошалари, саёҳат ва ҳоказолар. Бундай тағбирлар ёшларнинг жону дили. Ахир ўқиш дегани, фақат маъруза тинглашдан иборат эмас-да.

— Қандай кўрик-танлов экан?

— «Миллий қадриятлар ва ёшлар» мавзусидаги танлов. У анъанавий тус олган. Аввал факультетлараро бўлиб ўтган беллашув турдош институтлар ўртасидаги баҳс-мунозаралар улаиб кетди. Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси, Андижон муҳандислик-иқтисодиёт, Наманган муҳандислик-педагогика институтлари дастлаб бизда ўтказилган кўрик-танловга бажонидил хайрихоҳлик билдиришди. Бу йил май ойида турдош институт талабалари Наманганда учрашмоқчи.

— Танловнинг мақсади, аҳамияти қандай?

— Бу унинг номидан ҳам кўриниб турибди. Талаба миллий қадриятларимиздан қай даражада хабардор? Агар у бу ҳақда билмаса, оддий томошабин сифатида иштирок этиб ҳам бохабар бўлиши мумкин. Кўрик-танловга ҳар бир

Bizning musohaba

институт 14 иштирокчидан ташқари 50 нафардан томошабин ҳам олиб боради.

— Мағанний ҳордиқнинг яна қандай турлари амалга оширилади?

— «Театр кунлари» ташкил этганмиз. Талаба театрга бориб, билет сотиб олиб, кўнгил ёзишга вақтини қизғаниши ёки бунга имкон топмаслиги мумкин. Биз билетларни пул кўчириш йўли билан харид қилгач, талаба малоллик сезмайди. Муқимий, Ҳамза театрларига тез-тез ташриф буюрамиз.

— Институтда таниқли фан арбоблари, хонандалар, шоир-ёзувчилар ҳам меҳмон бўлишса керак?

— Етук фан арбоблари Восил Қобилов, Усмонхўжаев, ширали овоз соҳиблари Илхом Фармонов, Сайёра Қозиева, Мухриддин Холиқовлар билан уюштирилган учрашувлар жуда соз ва мароқли бўлган эди. Бу йил ҳам бундай учрашувлар режамизда бор.

Битта жойга илгириниш мумкин, институт ректоратининг буйруғига мувофиқ, «Хизмат кўрсатган профессор» фахрий унвони жорий қилинган. Бу унвон доцент, ўқитувчиларимизга ҳам тегишли. Ва уларнинг ойлик маошларига қўшимча ҳақ тўлаб борилади. Демокчманки, бу ҳам маърифат аҳлининг машаққатли ишини тақдирлаб, эъзозлаб боришдир.

— Абдусаттор ака, юртимизда йилларга ном бериш ижобий маънодаги ҳодиса бўлиб қолди. «Соғлом авлод йили»даги режаларингиз қандай?

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

— Ҳар доимгидек, «Соғлом авлод» деганда фақат жажжи болажонларни эмас, балки етук мутахассисларни ҳам тушунишимиз керак. Бинобарин, ана шундай мутахассисларнинг кичик бир қисми институтимизда илм олаётган экан, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаймиз.

Xorij va biz

БЕЛГИЯДА СТАЖИРОВКА

Ўтган йилнинг кузида институт муҳандислик-педагогика факультетининг декани, доцент Қобил Ғофуров ҳамда докторант Асқарали Даминовлар Белгиянинг Гент университетига стажировкада бўлиб қайтишди.

Сафаримиз Европа Иттифоқининг «ТАСИС-ТЕМПУС» дастури асосида «Ўзбекистон олий тўқимачилик таълим тизимини янги бозор шароитларига мослаштириш ва такомиллаштириш» деб аталган лойиҳа доирасида ўтди.

Амалий фанлар факультети таркибидаги тўқимачилик департаментида салкам 40 нафар ходим меҳнат қилар экан. Улардан тўрт нафари фан докторларидир.

Малака ошириш режасига биноан, университет ва унинг тўқимачилик департаменти билан танишиш асосий мақсадимиз эди. Тўқимачилик саноати учун мутахассислар Гент университетидан ташқари, яна иккита ўқув юртида — (Гент ва Вервьер шаҳарларида) тайёрланади. Уларда таълим муддати тўрт йил (саноат муҳандиси учун) ва уч йил (даражали техник учун)дир.

Гент Университетига бакалаврлар тайёрланмайди. Лекция магистратура ва докторантура мавжуд бўлиб, унда асосан хориждан келган бакалаврлар пултулов асосида таълим олишади. Университетда қарийб 7 ойдан бери малака ошираётган юртдошимиз, Тошкент кимё-технология институтининг ёш докторанти Дилёра Ваҳобовани учратиб, жуда мамнун бўлдик.

Талабалар билими ўқув режасига биноан, ёзма ва оғзаки назорат натижалари рейтинг бўйича 20 баллик тизимда баҳоланади. Ҳар бир фандан минимал ўтиш бали максимал балнинг 50 фоизига тенгдир.

Департаментда битирув (яқиний) ишлари сифатида бўлажак мутахассислар диплом иши бажариб, ҳимоя қиладилар. Илмий-тадқиқотлар маблағ билан таъминланади.

Ҳозирги кунда юртимизда тўқимачилик соҳаси ҳам ривожланмоқда. Соҳа олдида хом ашёни қайта ишлаб, тайёр маҳсулот билан ташқи бозорга чиқиш, ишлаб чиқариш қувватларини бутунлай янгилаб, маҳсулот сифатини яхшилаш вазифаси қўйилган.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг ТАСИС-ТЕМПУС доирасидаги грантлари уч йил — 1998-2000 йилларга мулжалланган бўлиб, дастлабки икки босқич амалга оширилди. 2000 йилда ҳам дастур давом этади.

Faxr

ТАЛАБА ИНТИЛАДИГАН ИЛК ЧЎҚҚИ

Талабалар ҳар хил. Бир билим, бири диплом учун ўқийди. Улар орасида шундайлари ҳам борки, фавқуллодда иқтидорга эга. Уларни бир жойга жипслаштирадиган Академияни ташкил этиш гоёси институтимиз ректори Ҳалима Алимова томонидан ўртага ташланди. Бу, 1991 йилдаги гап.

Мана, 9 йилдирки, институтимизда талабалар Академияси фаолият кўрсатапти. Унга 187 нафар ёшлар аъзодир.

Академияга аъло баҳоларга ўқийдиган ҳар қандай талаба ҳам қабул қилинавермайди. Қобилиятли, жамоат ишларида фаол, ўз мутахассислигини эгаллаш жараёнида чет тилини ҳам мукаммал ўрганаётган йигит-қизлар тест синовлари асосида Академия аъзолигига қабул қилинади.

«Ўзбекистон тарихи», чет тили ҳамда информатикадан тузилган тест саволлари бўйича 100 балл тўплаган талаба «чўққи»га чиқади яъни Академия аъзоси бўлади.

Муҳаммадрасул ЭРГАШЕВ,
институт талабалар Академиясининг раҳбари

ВАСИЙЛИК КЕНГАШИ

Институтимизда «Васийлик» кенгаши фаолият кўрсатмоқда. Унинг асосий вазифаси, бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги муаммоларни тез ва муваффақиятли ечишдан иборат. «Васийлик» кенгаши институт раҳбариятига ҳар бир масалада қўлақанот. Масалан, енгил, тўқимачилик, пахта тозалаш ва аҳолига маънавий хизмат кўрсатиш корхоналарига мутахассислар тайёрлашда, моддий техника базасини мустаҳкамлаш, талабалар ва ўқитувчилар ижтимоий муҳофазасини таъминлаш, иқтисодий ёшларни танлаш, уларни нуфузли олий

ўқув юртларида ўқишга тайёрлаш кафедраларининг корхоналардаги шаҳобчалари моддий техник фаолиятини яхшилаш ва ҳоказолар шулар жумласига киради. «Васийлик» кенгаши уриндош раислигига «Ўзпахтасаноатсотиш», «Ўзбекенгилсаноат» уюшмалари раҳбарлари киритилган. Аъзолар эса Республика мидаги тармоқ корхоналарининг раҳбарларидир.

Улар бизнинг катта таянчимиздир.

Қадам ЖУМАНИЁЗОВ,
институт маркетинг ва шартномалар бўлими бошлиғи

Tayanch

Санъатлар ичида энг буюги, деб эътироф этилган кинонинг бугун миллионлаб мухлислари бор. У бугунги кунда дунёни тўла қамраб олди, дейишимиз мумкин. Санъат хусусан, кино ҳам тарбия воситаларидан бири ҳисобланади. Томошабин экранга термулиб ўтирар экан, фильм қаҳрамонлари билан бирга яшайди. Азоб чекади, қувонади. Салбий қаҳрамонлардан нафратланиб, ижобий қаҳрамонлар ўрнида кўпчан ўзини тасаввур этади. Демокриманки, кино киши юрагига эзгулик уруғларини сочиб, камол топтиришдаги асосий омил.

Бугунги меҳмонимиз «Ўзбеккино» акциядорлик компанияси раиси, Олий Мажлис депутати, мохир режиссёр ва яхши инсон Темурмалик Юнусовдир. Мен у кишини яхши инсон дедим, чунки Темурмалик ака билан бир марта суҳбатлашган, унинг мустақиллигимиздан суюниб, ўтган давларни эслаб, қуйиниб айтган сўзларини эшитган одам, ўз юрти, ўз миллати ва халқини севадиган бу инсон ҳақида ҳамиша илиқ фикр айтилади. Темурмалик Юнусов билан бўлган суҳбатимиз эса кинонинг тарбиядаги ўрни, у кишининг устозлари, ўзбек киносининг бугунги қувончлари теграсида бўлди.

— Темурмалик ака, болалик — оппоқ олам, бу оламнинг хайратлари ўзгача бўлади. Сиз болалигингиз, биринчи устозингиз ҳақида бугун кўпни кўрган инсон сифатида ота, бобо бўлганнингизда нима дея olasиз?

— Инсон ҳеч қачон болалигини, туғилиб ўсган тупроғини ва болалигида дуч келган биринчи мўъжизаларини унутмас керак. Менинг болалигим Андижоннинг сўлим гўшаларида ўтган. Олди болалар қатори кўча чангитиб ўйнаганман, дадам, оимдан дакки ҳам эшитганман. Мен биринчи мўъжиза деб ўқитувчимни, яъни менга илк сабоқларни берган инсонини ҳам айтишим мумкин. 1948 йилда Андижон шаҳридаги 15-мактабнинг биринчи синфига ўқишга борганман. Мактабга борган кезимда менга Мажидов деган ўқитувчимиз илк сабоқларни берганлар. Афсуски, уларнинг исми ҳозир едимда йўқ. Биринчи маротаба у киши синф хонасига ҳарбий шинелда кириб келганлар ва доимо ҳарбий кийим кийиб бизга дарс берардилар. Урушда ярадор бўлганликлари боис юзларида уруш асоратлари қолган эди. Мажидов домланинг юз тузилиши, ҳарбий шинелда дарс ўтиши ҳеч қачон ҳаёлимдан кетмайдди. Доимо кўз ўнгимда туради. Бундан ташқари, бошланғич синфларда таълим берган Марям Каримовани ҳеч қачон унутмайман. Устозимнинг берган ўғитлари, тарбиялари агар бизни болалигимизда пишитиш учун ҳамиш қилиб қорietàн деб оладиган бўлсак, зуваламизга қўшиб юборилгандек бўлган. Айтмоқчиманки, бизга билим берилаётган пайтда илмимиз пойдевори мустаҳкам бўлиши учун Марям оланинг ўғитлари, насиҳатлари жуда фойдали бўлган. Улар билим асосларини яхши берганлар деб айта олам. Яна мен адабиёт ўқитувчимиз Холмировани ҳам ҳурмат билан тилга олам. Мени адабиётга, кино оламига қизиқтирган инсонлардан биринчиси шу киши бўлган бўлса ажабмас. Агар адабиёт муаллими Холмировани бўлмаганида мен режиссёр ёки санъат одами эмас, эҳтимол инженер бўлардим. Адабиётга, сўзга катта эътибор беришни, сўзни кадрлашни шу кишидан ўрганганман. Абдуолимов деган тарихчи ўқитувчим ҳам менинг сеvimли муаллимиларимдан эди. У киши ўша пайтларданок мени, умуман биз ўқувчиларни ватанпарварлик, миллатпарварлик руҳида тарбиялаганлар, десам янглишмайман. Ўша пайтларда Ўзбекистон тарихи ўқитилмасди, «СССР тарихи» деган дарс бўларди. Домламиз эса яширинча менга ўзбекларнинг бой маданий тарихи, юртимизнинг мард, жасур ўғлонлари Темур, Жалолиддин Мангуберди, Улуғбекларнинг қандай одам бўлганини, уларнинг илм фанга қанчалик ҳисса қўшгани, миллат тақдирини учун қанчалик жон қуйдирганлиги ҳақида гапириб берардилар. Домланнинг бир гапи ҳеч едимдан чиқмайди. «Уғлим, бу гапларни эшитгини, ичинга

ют. Бу гап оғзингдан чиқмасин, балки вужуд-вужудингга сингиб кетсин. Сен кимларнинг авлоди эканлигингни унутма, улардан фахрланишни ўрган». Ўқитувчиларимнинг берган билимлари, улар ўргатган одоб-ахлоқ туфайли мен шу даражага етган-дирман, эҳтимол. Уларнинг таълим-тарбия беришда бошқалардан бошқачароқ усуллари бор-миди, бола кўнглини топишда улар бошқалардан кўра кўпроқ ҳаракат қилишармиди. Устозларим баъзи пайтларда қаттиққўллик қилишгандир, баъзи пайтларда тергашгандир. Бугунги кунда буларнинг ҳаммасини ўзим бобо бўлганимда, ўзим катта ёшга етганимда уйлаяпманки, демак, бу талабчанлик тўғри бўлган экан. Ўқитувчиларимга бўлган меҳр-муҳаббат, миннатдорчилик туйғуси менда ҳеч қачон сўнган эмас. Лекин мен энг биринчи ва энг катта, шу билан бирга энг бардошли устозим деб ўз онамни ҳам айта олам. Мен энг катта тарбияни ўз отам ва онамдан олганман. Онажоним ҳам, дадажоним ҳам санъаткор бўлганлар. Санъаткорлар оиласида ўсиб, тарбия топганман. Онам болалигимда менга шеърлар ўқиб берардилар. Турли-туман мардлик, қаҳрамонлик мадҳ этилган достонларни ҳам қироат, маданият билан ўқирдилар. Доимо эски китобларни мутуала қилиб ўтирардилар. Онам кирилл алифбосини билмасдилар, шундай бўлса ҳам, янги чиққан адабиётларни олиб келтириб, менга ўқитардилар. Ўзлари мароқ билан тинглаб ўтирардилар. «Кунтуғмиш», «Гўруғли» каби достонларни «овоз чиқариб ўқи, ўғлим», деб айттардилар. Ўзлари Аҳмад Яссавий ҳикматларини яхши кўрардилар. Шу ҳикматларни кўп мутуала қилар эдилар. Хувайдо, Машраб, Навоий, Жалолиддин Румий ҳақидаги энг биринчи сабоқларни онамдан олганман. Онам ривоятлар,

Mehmonxona

кўрган яхши». Кино ўқувчига эшитган нарсаларини экранда кўрсатиб беради ва бу бола онгда эшитганларидан ҳам кўпроқ таъсир этади. Мен театр санъатини, расомларнинг гўзал ва ҳар томонлама мукамал асарларини тарбия воситаси эканлигини инкор этмаган ҳолда бир нарсани айтмоқчийдим-ки, барча санъатлар орасида кинонинг ўрни салмоқлироқ ва кинонинг таъсир воситаси ҳам кучлироқ. Чунки томошабин қаҳрамонларини экранда кўрар экан, уларнинг хатти-ҳаракатлари, гапирётган сўзларидан хулоса чиқариб олишга қийналмайдди. Фильм томошасидан сўнг эса ҳаттоки, кўрган ва эшитганларидан таъсирланиб юриши мумкин. Санъатни севиан ва кадрлаган бола ҳеч қачон ўғри, каззоб ёхуд ватанфуруш бўлмайди.

БИЗ ЎЗБЕК МИЛЛИЙ АДАБИЁТИГА ЎЗБЕК МИЛЛИЙ КИНОСИ ЮЗИНИ БУРДИК

— Буюк ёзувчимиз Абдулла Қодирийнинг «Мозийга қайтиб иш кўрмоқ хайрлик, дейдилар» деган сўзлари бор. Ўзбек киносининг тарихи, ўзбек киносининг асосчилари билан ўқувчиларимизни таништириб ўтсангиз.

— Кино ҳамма санъатлардан кейин пайдо бўлган санъат. Унинг 100 йиллигини нишонлаганимизга ҳали кўп вақт бўлмади. Бугун шу 100 ёшдан эндигина ўтган санъат барча санъатларни ортда қолдириб, дунё микёсида биринчиликни эгаллаб турибди, десам янглишмайман. Ўзбек киносининг биринчи ташкил бўлган давридан бугунги кунгача, яъни 90 йил давомида Ўзбекистон кино арбоблари, ўзбек киночилари юзлаб бадий, ҳужжатли фильмларни яратишди. Улар мамлакатнинг ҳам сиёсий, ҳам маънавий, ҳам маданий ҳаётида доимо фаол иштирок этиб келишди. Ўзбек киноси ўз-ўзидан пайдо бўлган эмас. Туркистон диёрига 1910 йилда Петербургдан илк кино асбобларини олиб келган инсон хоразмлик Худойберган Девондовдир. Биз ўзбек киносининг асосчилари ва биринчи ўзбек тасвирчиси деб Худойберган Девоновни айта оламиз. Баъзилар уйлагандек, ўзбек киносининг ташкилотчилари рус кишилари эмас. Х.Девонов биринчи марта кинометрафани олиб келган бўлса, кино ўзбек зиёлиларини доимо ўзига тортди келган. Хусусан, Абдулла Қодирий ҳам бир қанча овозсиз киноларга ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб тақриз ёзганлар. «Равот қашқирлари» овозсиз фильмининг шулар жумласига қўйиш мумкин. Кино тарихига кўз ташлар эканмиз, уларнинг қаторида жуда катта катта кишиларни қўйишимиз мумкин. Девондовдан кейин шу ишни давом эттирган, киномани бадийлик томон бошлаган инсонлар Сулаймон Хўжаев, Наби Фаниевдир.

Айниқса, Наби Фаниевни биз ўзбек бадий киносининг асосчилари, дея оламиз. У кишининг хоҳ қисқа метражли фильмлари бўлсин, хоҳ тўлиқ метражли фильмлари бўлсин ҳаммасида бадийлик буртиб туради, биринчидан ўзбек миллий адабиётига, ўзбек халқ дoston ва эртақларига, у киши мурожаат қилар ва экранда ҳам соф ўзбекона ҳаёт яратар эдилар. Наби Фаниевнинг «Фаргона

кизи» фильми бўладими, «Тоҳир ва Зухра» ми барчасида юксак бадий дидни кўриш мумкин. Мохир режиссёр ўзбек миллий киносини бойитишда ўша шўро мафкуриси ҳукмронлик қилган паллада ҳам миллийликни ифодалашда қандайдир журъат топа олган. Биз ўзбек киночилари Наби Фаниев тимсолида юксак билимга эга бўлган, ўзбек урф-одатларини кадрлайдиган ва актёр танлаш маҳорати эга бўлган режиссёрни кўрамиз. У киши яратган «Тоҳир ва Зухра» фильми учун танланган актёрлар Асад Исмаилов, Обид Жалилов, Раззоқ Хамроев ўзбек киносининг энг ёрқин вакиллари. Бу фильмда ҳеч кимга таниш бўлмаган ёшлар ҳам иштирок этишди. Ҳуломтожи Аълоев, Юлдуз Ризаевлар бош ролни ўжро этиб элга танилдилар. Ўзбек миллий киносини асосчилари шундай давларни бошидан кечирдиларки, Х.Девонов ҳам, Сулаймон Хўжаев ҳам ўша тузум қатагонларига учрадилар. 1937 йилда репрессия қурбони бўлдилар. Наби Фаниев эса халқ душмани сифатида ҳибсга олинди. Жуда кўп бешафқатликларни бошидан ўтказди. Ўзбек киносининг бошига тушган мусибат бутун халқнинг бошига тушган мусибат дейишимиз мумкин. Улуғ устозларимиз шундай мактаб яраттидики, бу мактаб бугунги кундаги авлодга ҳар қандай давларда ҳам санъаткорнинг халқига бўлган муносабатини, ҳаётга бўлган муносабатини ва халқ ҳаётини ҳаққоний акс эттиришга бўлган муносабатини, даврнинг айрим талабларига мойиллик билдириб, мавқе учун, амал учун, ҳукумат томонидан бериладиган мукофотларга учмасдан, миллати бошига тушган қайғу мусибатлар унинг ҳам мусибати эканлигини билишни ўргатди. Ўша буюк кишилар томонидан яратилган

нинг юзини бурдик. Яъни катта-катта бадий адабиётларнинг кино тилини топишга ҳаракат қилдик ва бу излашларимизнинг натижаси ўларок, Тоғай Муроднинг «Отандан қолган далалар», Хайриддин Султоннинг «Ёзининг ёлғиз ёдгори», Усмон Азимнинг «Севги» асарлари дунё юзини кўрди. Яқин кунларда Омон Мухтор ва Хуршид Дўстмуҳаммад, Мурод Муҳаммад Дўст, Шукр Холмиров асарлари асосида ҳам кино олиш ишларини тугатамиз.

Айни кунларда 6 та бадий фильм, 4 та мультфильмни, шунингдек, 40 дан ортиқ ҳужжатли фильмни суратга туширдик. Кино соҳасини ривожлантириш учун, кино соҳасини бадий ва ҳужжатли фильмлар билан таъминлаш учун қўлимиздан келганча иш олиб бормоқдамиз.

— Кинонинг тарбиядаги ўрни ҳақида гапирдик. Ўзбек болалар киноси тақдир ва болалар учун яратилаётган фильмлар ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Сўзимни яна эски замонлардан бошлайман. Совет даврида ўзбек болалар киносини ривожланмаган эди ва бунинг салбий оқибати бугунги кунда ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Биз қўлимиздан келганча болалар учун ҳам қизиқарли фильмлар яратишга ҳаракат қилмоқдамиз. Ёш томошабинларимиз режиссёр Зулфигор Мукофот суратга олган «Кичкина табиб», М.Боймухамедовнинг шоир Анвар Обиджон билан ҳамкорликда яратган «Тилсимой-ғаройиб қизалоқ» фильмларини томоша қилишди. Биз бу фильмларда болаликнинг ўй-фикрлари, уларнинг дунёқараши, ҳаётга бўлган муносабатларини талқин қилиб бера олдик.

Кўплаб мультфильмлар ишладик. Бизнинг энг катта ишимиз деб, Навоий асарлари асосида суратга олинган «Баҳром ва Дилором» мультфильмининг айтишим мумкин. Унинг айрим қисмлари кичкинтойлар ҳукмига ҳавола этилди ва яна суратга олиш ишлари давом этмоқда. Болалар учун фильмлар олиш ишларини тўхтатганимиз йўқ. Ажойиб мультпликация устаси Нозим Тўлаҳўжаевнинг бу борада олиб бораётган излашларини айтиб ўтишим керак.

— Кинонинг мукамал санъат асари сифатида дунёга келишида режиссёр, актёр ва тасвирчи ҳамкорлиги катта ўрин тутди. Бугунги ўзбек режиссёрлари ҳақида ҳам гапирсангиз.

— Ўзбекнинг тажрибали, мохир режиссёрлари Шухрат Аббосов, Мэлс Абзаловлар қаторига Исмаилов Эргашев, Зулфигор Мукофот, Юсуф Розиков, Хотам Фаизиев каби бир қатор истеъдодли, гайратли ёшлар қўшилди. Улар яратган фильмлар томошабинлар меҳрини қозонмоқда. Мисол учун Юсуф Розиков яратган «Воз» фильми Москвада ўтган «Киношок» фестивалида олий мукофот—гранпурини қўлга киритди. Бу бизнинг, барча ўзбек киночиларининг ҳам ютуғидир.

— Дилингизда ўзингиз айтмоқчи бўлган яна қандай гаплар қолди.

— Мен 37 ёшимда Москвадаги киноматографчилар Олий мактабига ўқишга бориб у ерда 2 йил таълим олдим. Биринчи мустақил ишим Мурод Муҳаммад Дўст асари асосида ишланган «Галатеялик авлиё» номли қисқа метражли фильм бўлган. Айтмоқчиманки, бугунги ёшларимиз ҳеч қачон ўқиб-ўрганишдан қочмасинлар. Мустақиллик туфайли уларга катта имкониятлар яратилаётган экан, ёшлар шу имкониятлардан фойдалансинлар. Инсон бошида яхши-ёмон кунлар бўлади. Ёмон кунлар бошга тушганда, ҳеч қачон тушкунликка тушиб қолмасинлар. «Ойнинг ўн беши қоронғу, ўн беши ёруғ», дейдилар. Ёшлар, барча инсонлар ёруғ кунлар келишига ишониб яшасинлар.

— Суҳбатингиз учун ташаккур.

R.S. Доимо нега шу кишининг исми Темурмалик ё Темур ё Малик бўлса бўлмасми, деб ўйлардим. Суҳбат давомида шу нарсга маълум бўлдики, бу исми у кишига машҳур шоир Мақсуд Шайхзода қўйган эканлар.

Шарифа МУРОДЖОН
кизи суҳбатлашди

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тасдиқланган умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартлари 1999-2000 ўқув йилидан бошлаб янги дастурлар билан биргаликда вилоятимиздаги барча мактабларда жорий этилмоқда. Давлат таълим стандартларида белгиланган талабларнинг бажарилишини назорат қилиш, ўқув дастурларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини аниқлаш учун баҳолашнинг амалдаги беш балли тизими талабга жавоб бермаслиги маълум бўлиб қолди. Шу боис, бир неча йиллар давомида ўқувчилар билимини баҳолашнинг янгидан-янги усуллари изланмоқда ва синаб кўриляпти.

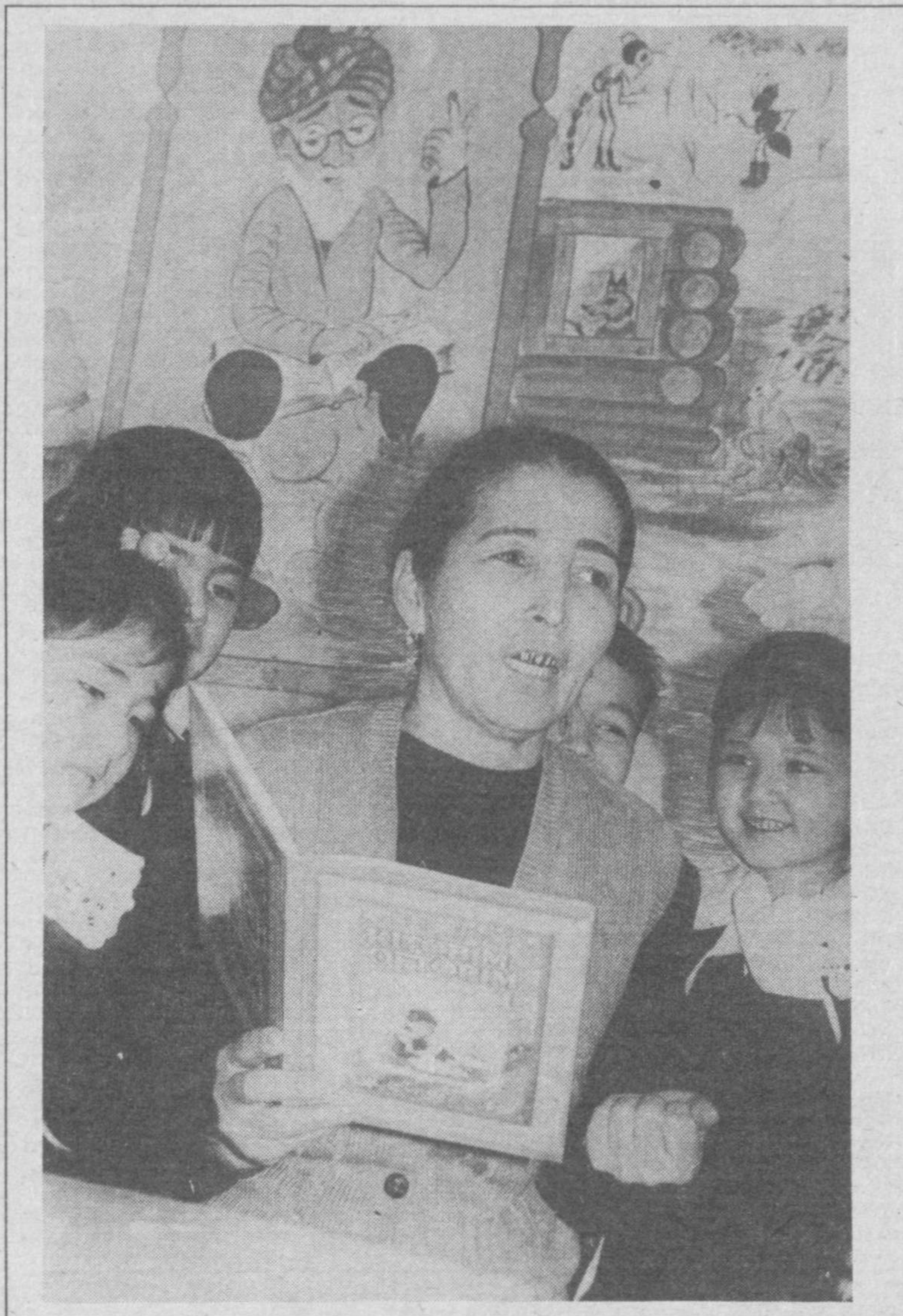
Халқ таълими вазирлигининг 1999 йил 29 июлдаги 136-сонли буйруғи билан синовга қўйилган "Умумий ўрта таълим муассаса (мактаб)ларида ўқувчилар билим даражасини назорат қилишнинг рейтинг тизими тўғрисида Низом" лойиҳасида келтирилган кўпбалли баҳолаш усули синов натижалари асосида бирмунча такомиллаштирилса, кўзланган мақсадга эришишга имкон беради. Айтиш жоизки, мазкур рейтинг тизими вазирлиқнинг буйруғи билан Избоскан туманидаги 11-мактабда ва Жалолқудук туманидаги 18-мактабда ҳам тажриба-синовдан ўтказилмоқда. Шунингдек, вилоят ва туман (шаҳар)ларда бир қатор бошқа мактабларда ҳам ўқувчилар билимини баҳолашнинг мазкур рейтинг тизими лойиҳаси синалмоқда.

Рейтинг тизими натижалари ҳар чорак якунида вилоятимиздаги олимлар, методистлар ва экспериментатор ўқитувчилар иштирокида муҳокама қилиниб, унинг ютуқ ва камчиликлари аниқлаб бориляпти. Бундан ташқари, вилоят ва туманлар миқёсида баҳолашнинг рейтинг тизимига бағишланган семинарлар мунтазам ўтказилиб турибди. Қуйида вилоятимиз мактабларида ўтказилаётган синов натижалари юзасидан умумлаштирилган фикр-мулоҳазалар ва тақлифларимизни баён қиламиз.

Тажриба-синов олиб борилаётган мактабларимизда аксарият экспериментатор ўқитувчилар синовга қўйилган рейтинг тизими тўғрисида Низом лойиҳасида келтирилган баҳолашнинг икки вариантдан 1-вариантини маъқул деб топдилар. Албатта, бу вариантнинг ижобий томонлари билан бир қаторда, камчиликлар ҳам мавжуд. Камчиликлардан биринчиси, жорий назорат (ЖН)га кам балл (20 балл), оралик назорат (ОН) ва якуний назорат (ЯН)га эса кўп балл (40 баллдан) ажратилганлигидир. Бу эса ўқувчиларнинг кундалик дарсларда баҳо олишга бўлган қизиқишини, яъни ўзлаштириб боришини сусайтиради. Шунинг учун ЖНга ажратилган балл умумий баллнинг камидан ярмисини ташкил этиши мақсадга мувофиқ.

Иккинчи камчилик, ЯНни ҳар чоракда ўтказишнинг ортиқчалигидир. Чунки, чорак охирида 3-4 кун ичида барча ўқувчилардан ЯНни топшириш ўқувчига оғирлик қилади. Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йилдаги 203-сонли қарорида ЯН умумий ўрта таълимнинг битирувчиларидан давлат аттестацияси, яъни давлат имтиҳони сифатида олиниши кўрсатиб берилган. Мазкур қарорга амал қилиб, чорак давомида фақат ЖН ва ОНни ўтказиш етарлидир.

Юқорида келтирилган камчиликларни ва рейтинг тизимини такомиллаштириш юзасидан тақлифларимизни 1 чорак якуни бўйича Республика таълим марказида ўтказилган семинар-кенгашда ҳам, ярим йиллик якуни бўйича Ўзбекистон педагогика фанлари илмий тадқиқот институтида бўлиб ўтган давра суҳбатида ҳам баён қилиб бердик. Мазкур анжуманларда иштирок этган бошқа вилоятларнинг деярли барча вакиллари ҳам 1-вариантда афзалликлар билан бир қаторда шундай камчиликлар мавжудлигини бил-

РЕЙТИНГ ТИЗИМИ ТАКОМИЛЛАШМОҚДА

дирдилар. Синов жараёнида аниқланган камчиликларни ҳамда экспериментатор ўқитувчилар берган тақлифларни инобатга олиб, Республика таълим маркази мутахассислари томонидан рейтинг тизимининг 1-вариантга қисман ўзгартириш киритилди. 1-вариант бўйича тажриба-синов олиб борилаётган синфларда синов ишларини шу такомиллаштирилган вариантда давом эттириш тавсия қилинди.

Синовнинг ярим йиллик натижалари асосида такомиллаштирилган 1-вариантда ундаги барча афзалликлар сақлаб қолинди. Жумладан, ЖНдаги ижодий ишга 10 балл ажратилиши, максимал балл сифатида ҳафтасига 1 соатдан ўқитиладиган ўқув фанига бир чорак учун 100 балл, ҳафтасига 2 ва ундан ортиқ соатдан ўқитиладиган ўқув фанига бир чорак учун 100 балл қилиб белгиланганлиги аввалгидек қолдирилди. Ўзгариш шу бўлдики, чорак учун белгиланган 100 баллдан ярмиси (50 балл) ЖНга, қолган ярмиси (50 балл) ОНга ажратилади. ЯН ўқув йили туганидан кейин айрим ўқувчиларидан синфдан-синфга ўтиш ва битирув имтиҳони сифатида ўтказилади. ЯН натижалари 100 балли тизимда баҳоланади.

Берган тақлифларимиз асосида такомиллаштирилган рейтинг тизимининг 1-варианти вилоятимиздаги тажриба-синов майдонларининг экспериментатор ўқитувчиларига жуда маъқул бўляпти. Улар ўз вазифаларига ижодий ёндашган ҳолда киритилган ўзгаришларни ўзлаштириб олиб, III чоракда шу такомиллаштирилган вариантни қўлламоқдалар.

Такомиллаштирилган 1-вариант бўйича ЖНда 5 та назорат шакли олинмоқда. Масалан, кўпгина ўқувчилар бўйича ЖН шакли тарикасида оғзаки сўров, ижодий иш, мустақил иш, уй иши ва амалий иш олинди. Бу назорат шакллари билан барча ўқувчининг бутун фаолиятини қамраб олади. Оғзаки сўров, ижодий иш ва уй иш барчага маълум. Мустақил иш орқали ўқувчининг дарсдаги мустақил фаолияти баҳоланмоқда. Бунда қисқа муддатли (10-15 минутли) тест синови, дарс-

да мустақил равишда масала (мисол) ечиш, машқ бажариш каби назоратларни ўтказиш мумкин. Амалий иш шакли орқали ўқувчининг назарий олган билимларини амалиётга татбиқ этиш фаолияти баҳоланмоқда. Амалий иш сифатида физика ва кимёда лаборатория иши, биологиядан амалий машғулот, географиядан харита билан ишлаш, тарих ва адабиётдан реферат тайёрлаш олиш мумкин. Ўқув фанининг хусусиятидан келиб чиқиб, бошқача назорат шакллари ҳам олинаётди.

Ҳар бир назорат шакли учун максимал балл сифатида 10 балл белгиланган. Ўқув фанининг ҳафтalik дарс соатлари сони ва хусусиятидан келиб чиқиб, ҳар бир назорат шакли бўйича баҳолаш сони 1 та ва ундан ортиқ бўлиши мумкин. Аввалгидек, сўровлар сони чеклаб қўйилмайдди. Чорак баҳоларини чиқариш учун ЖНнинг ҳар бир шакли бўйича баҳоларнинг ўртачаси ҳисобланади. Масалан, физика ўқув фани мисолида (ҳафтасига 2 соатдан) ўқувчининг 5та назорат шакли бўйича олган баҳолари асосида чорак бўйича ЖН натижаси қуйидагича аниқланади:

1. Оғзаки сўров: 7, 6, 10 балл; ўртачаси 8 балл;
2. Ижодий иш: 9 балл; ўртачаси 9 балл;
3. Мустақил иш: 5, 8 балл; ўртачаси 7 балл;
4. Уй вазифаси: 7, 9 балл;

т/р	Ўқувчиларнинг фамилияси, исми	1-жадвал														
		Январь					Февраль					Март				
1	Абдурахманова З.	7				5	38				8	33				
2	Алимов Б.			6			30	8				36				
3	Бурхон Д.	8			10		42	9	7			45	10			
...	...															

т/р	Ўқувчиларнинг фамилияси, исми	2-жадвал														
		ЖН					Ўртача					III чорак				
1.	Абдурахманова З.	8	7	8	5	9	6	8	7	7	9	6	8	6	36	71
2.	Алимов Б.	8	7	6	6		8	7	8	7	8	7	7	7	37	70
3.	Бурхон Д.	9	9	8	10	10	9	10	9	9	10	9	9	9	46	90
...	...															

Jarayon

ўртачаси 8
балл.
5. Лаборат. иши: 8, 9 балл;
ўртачаси 9

балл.
Чорак бўйича ЖН натижаси: 41 балл.

ОН 50 балли тизимда баҳоланади. Чорак давомида ўтказилган ҳар бир ОН бўйича ўртачаси ҳисобланади. Масалан, ОН 2 марта ўтказилиб, ўқувчи 34 ва 39 балл олган бўлса, унинг чорак бўйича ОН натижаси 37 баллни ташкил этади. Демак, ўқувчининг чорак баҳоси: 41 балл + 37 балл = 78 баллга тенг.

Ўқувчининг йиллик баҳоси ва барча фанлар бўйича жамланма рейтингини Низом лойиҳасида кўрсатилганидек аниқланади.

Рейтинг тизимини қўллашда яна бир муаммога тўхталиб ўтмоқчимиз. Назорат тури ва шакллари бўйича баҳоларни журналга қай тарзда қўйиш мақсадга мувофиқ? Биз бу муаммони қуйидагича ҳал қилдик. Журналнинг биринчи

бетига одатдагидек дарс ўтилган саналар, ўқувчиларнинг давомати, ЖНнинг оғзаки сўров шакли ва ОН бўйича баҳолар қўйилади (1-жадвал). Шунингдек, ҳар бир дарсда ўтилган мавзулар ҳам шу бетга ёзилади. ЖНнинг бошқа шакллари, назорат шакллари ва ОНнинг ўртача, чорак баҳоси журналнинг кейинги бетига қўйилади (2-жадвал).

Ўқувчилар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими 1-вариантини юқорида баён қилинган шаклда тажриба-синовдан ўтказиш давом эттирилмоқда. 3-чорак давомида киритилган ўзгартиришлар эса ўз натижаларини беришига ишончимиз комил.

Уйлаймизки, ўтказилаётган синов натижалари асосида такомиллаштирилиб, қабул қилинадиган ўқувчилар билимини баҳолашнинг кўпбалли рейтинг тизими давлат таълим стандартлари талабларига эришишга, ўқув дастурларида белгиланган билим, кўникма ва малакаларни эгаллашга, пировард натижада, таълим самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Фозилжон СИДДИҚОВ,
Андижон вилояти Халқ таълими бошқармаси бошлиғи ўринбосари,
ДТС мониторинги бўлими бошлиғи,
Абдуназар МАЛИКЖОНОВ,
Вилоят педагог ходимлар малакасини ошириш институти проректори,
Физика-математика фанлари номзоди,
Хусанбой НУРДИНОВ,
Избоскан туман халқ таълими бўлими метод марказ мудири ўринбосари,
Мукаддам МИРЗАКУЛОВА,
Жалолқудук тумани 18-ўрта мактаб экспериментатор ўқитувчилар гуруҳининг раҳбари

БОЛАЛАРГА SOVGA

Қорақалпоғистон Республикаси болалар ва ўсмирларига мўлжалланган "Қалдирғоч" адабий-бадиий журнаlining илк сони нашрдан чиқди.

— Болалар билан учрашганимизда улар учун бадиий адабиётларнинг камлиги тўғрисида кўпроқ эшитамиз,— деди журналнинг бош муҳаррири Рая Ернашева

Yangi nashr

"Туркистон-пресс" мухбири билан суҳбатда. — Шу муаммони ечиш ва 2000 йилнинг "Соғлом авлод йили" эканлигини ҳисобга олиб, журнал чиқаришни йўлга қўйдик. У республика Маданият ишлари вазирлиги, "Болалар" ва "Соғлом авлод учун" жамғармалари ҳамда бошқа ташкилотларнинг ёрдами билан ташкил этилди.

Журналнинг биринчи сониде республикамиз мадҳияси, герби, байроғи берилди. Шунингдек, халқ шоири, Ўзбекистон қаҳрамони Абдулла Ориповнинг қутлови, "Алпомиш" достонидан парчалар, Жалолиддин Мангуберди тўғрисида маълумотлар ва бошқа қизиқарли мақолалар ҳам журналдан ўрин олган.

"Туркистон-пресс"

МАКТАБДА САНЪАТ КЎРИГИ

Ангрен шаҳридаги 9-болалар санъат мактабида "Соғлом авлод йили"га бағишланган "Болалар санъати" кўрик-танлови ўтказилди.

— Санъатга ошно бўлган болаларнинг қалби гўзал бўлади. Бу каби танлов ва фестивалларни ўтказиш ёш авлодни маънавий баркамол қилиб тарбиялашга кўмаклашади,— деди Ангрен шаҳар ҳокимлиги маданият ишлари бўлимининг

Tanlov

мудири Оқилхон Эшончаев. Кўрик-танлов фортепьяно, халқ чолғу асбоблари, гижжак ва бошқа кўпбалли музика санъати турлари бўйича ўтказилди. Танловда 9-санъат мактабининг фортепьяно бўлими ўқувчиларидан Алёна Цой, Темур Амзаев ҳамда 12-музика мактаби ўқувчиси Азиза Эргашевалар биринчи ўринни кўлга киритди. Гижжак синфи бўйича 9-санъат мактабидан Козим Жемилев, 12-музика мактаби вакили Галля Бессоновалар голиб бўлишди.

Хор гуруҳи бўйича ўтказилган танловда 10-санъат мактабининг ёш санъаткори Тоштемир Маматов ҳамда 12-музика мактаби ўқувчиси Шукур Норбоевлар иккинчи ўринни эгалладилар.

"Туркистон-пресс"

Ta'limdagi hamkorlik

ЎРТА БЎҒИННИ
РИВОЖЛАНТИРИШДА
ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Бугунги кунда республикада "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"ни ҳаётга татбиқ қилиш бўйича қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Таълим тизимининг ажралмас бўғинларидан бири бўлган ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш мақсадида 1999-2005 йиллар мобайнида 1611 та касб-хунар коллежлари ва 181 та академик лицейларни қуриш ва реконструкция қилиш ишлари учун 668 миллиард сўмга яқин миқдорда капитал маблағ ажратиш режалаштирилган. 1998 йилда таълим тизими учун қилинган сарф-харажатлар ялпи ички маҳсулотнинг 7,8 % ини, 1999 йилда эса 9,3 % ини ташкил этди. Охириги 2 йил ичида республикада бўйича 138 та академик лицей ва касб-хунар коллежлари фойдаланишга топширилди.

Ҳозирги кунда ҳукуматимиз ЎМКХТни ривожлантириш бўйича халқаро молиявий институтлар билан ҳамкорликда бир қанча лойиҳаларни амалга оширмоқда.

Бундай лойиҳалардан бири Осиё Тараққиёти

Банки (ОТБ) билан ҳамкорликда амалга оширилаётган лойиҳанинг умумий қиймати 132,2 миллион АҚШ долларини ташкил этади. Бу лойиҳада ОТБнинг ҳиссаси 43,2 % ни, яъни 57 миллион АҚШ доллари ташкил этади.

Лойиҳага кўра 45 та намунавий таълим муассасалари учун юқори технологиядаги замонавий талабларга жавоб берадиган жиҳозлар, ўқув-кўргазма қуроллари, амалий кўникма ҳосил қилиш мосламалари (тренажерлар), анжомлар ва бошқа зарурий услубий қўлланмалар тайёрланади ҳамда чоп этилади. 2500 дан ортиқ ўқитувчи ва ўқув ишлаб чиқариш усталари эса чет элларда малака оширадидилар.

ЎМКХТнинг янги тизимини ривожлантириш Миллий дастурнинг асосий мақсадларидан бири ҳисобланади. Шунинг учун ЎМКХТ тизимидаги ҳар бир ўқув муассасаси бозор иқтисоди талабларига жавоб беришини таъминлаш зарур. Шунингдек лойиҳага тегишли бўлган таълим муассасаларида амалга оширилаётган барча жараён доимий равишда мониторинг қилинади. Тизимнинг ривожланиш мониторинги жараёни бу таълим муассасаларини жиҳозлаш жараёни билан чекланиб қолмасдан, балки "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"нинг кенг мақсадларига эришиш учун ҳар бир ЎМКХТ муассасаларига бўлган таъсири, натижаларига ҳам аҳамият бериш зарур. Бунда таълим муассасалари томонидан янги ўқув материаллари ва жиҳозларнинг ишлатилиши, ўқитувчилар томонидан ўқувчиларнинг ўқиши ва битиргандан сўнг меҳнат бозорида ўз жойини эгаллаш учун тайёрланган янги ўқув режасини қўллаш, ўқувчиларнинг олган билимлари танлаган касбларига тўғри келиши муҳим кўрсат-

кичлардан бўлади.

Бу фактлар ўқув режаларига ўзгаришлар кириштиришда, ЎМКХТ секторини молиявий таъминлашда келажакдаги режаларини, ўқитувчиларни ривожлантириш стратегияси ва асосий мақсадларини аниқлашда ҳисобга олиниши зарур. ЎМКХТнинг барқарор ривожланиши молиявий таъминлаш режаларини ўрганишни давом эттириш муҳим ҳисобланади ва бу - тизимнинг ички самарадорлигини ошириш мақсадидаги аниқ стратегияларни ўз ичига олиши талаб қилади.

ОТБ лойиҳаси намунавий ўқув муассасаларининг ҳамма ходимларига таъсир кўрсатади. Уларга янги ўқув режалари ва дастурлари ишлаб чиқишда ёрдам кўрсатишлари кўзда тутилмоқда. Улар таълим беришнинг ноанъанавий усулларига, янги таълим бериш технологиясига ва замонавий жиҳозларга эга бўлганлиги боис ўз мактабларини такомиллаштириш мақсадида ишлаши, курс ва семинарларга қатнашиши ва янгиликлар, кундалик ишлар доирасини кенгайтириб, кейинги ривожланиши учун агентлар сифатида бўлишлари кутилмоқда. Уларнинг мактаблари Миллий дастурни амалга оширишда тажрибавий лаборатория сифатида лойиҳанинг диққат марказида бўлади.

Ҳозирги кунда кўпгина хорижий консалтинг фирмалар ушбу лойиҳада қатнашишга қизиқмоқда, бу эса яна бир бор халқаро жамиятнинг Ўзбекистон таълим тизими бўйича давлат сиёсати ислохотини амалга оширишда иштирок этишга қизиқишини исботлайди. Айниқса, халқаро экспертлар миллий модель жаҳон таълими тизимида янги қадам бўлиши ва бошқа давлатларда таълим тизимини реформация қилиш учун ишлатилиши мумкинлигини таъкидлашмоқда.

Пойтахтимиздаги Тошкент коммунал қурилиш касб-хунар коллежи энг замонавий таълим муассасаларидан ҳисобланади. Коллежнинг барча ўқув хоналари, ишлаб чиқариш устахоналари жаҳон андозаларига мос келувчи замонавий ўқув-услубий қўлланмалар, асбоб-ускуналар билан жиҳозланганлиги боис, бу ерда ўтказилаётган ҳар бир машғулот ўзининг самарадорлиги ва сермазмунлиги билан талабаларнинг келгусида етук мутахассис бўлиб етишишига асос бўлмоқда.

Суратда: коллежнинг ишлаб чиқариш таълими ўқитувчиси Шавкат Матқурбонов талабалар А.Алимуҳамедов ва Ш.Толиповлар билан махсус станокни ишлатиш жараёнида.

Р.АЛЪБЕКОВ олган сурат

ЛОЙИҲА БЎЙИЧА
СЕМИНАР-
КЕНГАШ

3-4 февраль кунлари Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Осиё Тараққиёт Банки томонидан имзоланган "Ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш" лойиҳаси меморандуми шартларини бажариш мақсадида ЎМКХТ Марказида ушбу нуфузли Банкнинг Кичик ҳамкорлик гуруҳи аъзолари иштирокида "Осиё Тараққиёт Банки лойиҳасининг мақсади ва вазифалари" мавзусида семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Унда "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"нинг мамлакатимизда амалга оширилиш жараёни хусусида, янги ўқув дастурлари ҳамда ўқитувчилар малакасини ошириш ва илмий тадқиқотлар ҳақида, Осиё Тараққиёт банки лойиҳасининг мақсади ва вазифалари, ушбу лойиҳани амалга оширишда мониторинг роли, чет элларда ўқитувчи ва директорларнинг малакасини ошириш масалалари кенг муҳокама қилинди.

ЎМКХТ ривожлантириш институтида бўлиб ўтган семинар-кенгашда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ЎМКХТ бошқармалари тасарруфидаги Осиё Тараққиёт Банки томонидан ажратилаётган кредитлар ҳисобидан жиҳозланган таълим муассасалари директорлари билан машғулот ўтказилиб, уларга лойиҳага доир вазифалар топширилди.

Н.УСМОНОВ

"Пул - зарб қилинган эркиндик", дейди Достоевский қаҳрамонларидан бири. Аммо бу эркинликни ижобий маънода тушуниш лозим. Яъни, пул - яхши ва керакли нарсаларга, ўз ўрнида ҳамда тежамкорлик билан сарфлансагина биз истаган эркинлик қафолати бўла олади. Бунинг учун пул билан боглиқ нарсаларни японлар жуда нозик тушунишлари ҳаммага маълум. Улар пулни бекорга совурмайдилар. Пулни келажакни ўйлаб, етти ўлчаб бир кесган ҳолда сарфлаш санъатини эгаллаган кунчиқар юрт вакиллари юртимизда бўлаётган ўзгариш жараёнлари билан, айниқса, таълим тизимидаги ислохотлар билан жиддий қизиқиб келмоқдалар.

Таълим XXI асрда мамлакатимиз тараққиётининг энг муҳим йўналиши бўлади. Бу соҳадаги ислохотларнинг муваффақиятли амалга ошувининг бир шарт - хорижий давлатлар билан ўзаро алоқа ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдир.

Яқинда республика ўрта махсус касб-хунар таълими марказида бўлиб ўтган SAPROF тадқиқот гуруҳининг тақдимот маросими фикримизни яққол тасдиқлади. Бу маросим ўзбек ва япон мутахассисларининг Халқаро иқтисодий ҳамкорлик Япон фондидининг (OECE) имтиёзли йенни кредитлаш лойиҳаси бўйича музокараларнинг давоми бўлди.

Мазкур лойиҳадан кўзланган мақсад - таълим тизимини тако-

миллаштириш ва мавжуд касб-хунар билим юртлири негизда бир юз элликта касб-хунар коллежлари ташкил этилишига амалий кўмаклашидир. Бунга ажратилган маблағнинг умумий миқдори хомаки ҳисоб-китобларга кўра 82,6 млрд. сўмни (676 млн. доллар) ташкил этади. Бунинг 24,4 млрд. сўми хорижий мамлакатларнинг ҳамкорлик фондлари ажратган улус, қолгани Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

йилиёқ бу соҳадаги мавжуд воқелик таҳлил қилинади ва лойиҳанинг режаси ва структураси ишлаб чиқилади. Шунингдек, лойиҳада иштирок этувчи ҳамкорларнинг аниқ вазифалари ҳам тақсимланади - аниқлаштирилади.

Япониялик вакиллар билан ўрта махсус касб-хунар таълими маркази раҳбарияти ўртасида бўлиб ўтган дастлабки муҳокама ва мунозараларда лойиҳага жалб қилинган муассасаларнинг сони ва аниқ

Ўзбекистон меҳнат ресурслари тараққиёти зарурияти ҳақида сўзлади. Ўқув дастурлари ва режаси, дарслик ва ўқув қўлланмалари таҳлили ҳақида касб-хунар таълими мутахассиси жаноб Раймен Накано ҳамда ўқитувчи кадрлар тайёрлаш ва ўқув дастури бўйича мутахассис жаноб Жожи Ватанабе сўзладилар. Асбоб-ускуна таъминоти мутахассиси жаноб Ишего Андо лойиҳа ҳажми бўйича бўлиши мумкин бўлган ўзгаришлар, ўқув муассасаларини танлаш тамойиллари, уларни ускуналар билан таъминлаш масалалари ҳақида ҳикоя қилди. Меҳнат ресурслари тараққиёти муаммолари мутахассиси Йоко Ишида хоним эса ўқув муассасалари бошқаруви ва эксплуатацияси харажатлари ҳақида сўзлаб берди.

Анжуман иштирокчилари нотиқларга муҳокама қилинаётган масалалар юзасидан кўплаб савол бердилар ва ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

— Ўзбекистонда амалга оширилаётган таълим ислохоти жаҳон жамоатчилигининг қизиқишини жалб қилмоқда, - деди ўзининг якунловчи нутқида тадқиқот гуруҳининг раҳбари, доктор Кисичи Сугияма. - Ва мен ҳамкасбларим билан биргаликда Ўзбекистондаги таълим ислохоти билан танишибгина қолмасдан, унда бевосита иштирок этаётганимиздан ниҳоятда хурсандман. Аминманки, бизнинг бу ҳамкорлигимиз сезиларли натижасини беради.

Х.НИШОНОВ

ЕТТИ ЎЛЧАБ
БИР КЕС

1999 йил 23 сентябрдаги қарорига кўра янги лицей ва коллежлар қурилиши ва таъмирланиши учун ажратилган маҳаллий маблағлардир.

Мазкур лойиҳа босқичма-босқич амалга оширилади. Дастлаб элликта тажриба-синов коллежнинг ташкилий тизими ва моддий-техник базасини такомиллаштириш кўзда тутилган. Япония тақдим этган маблағлар 1999-2000 йилларда таъмирланиши кўзда тутилган касб-хунар коллежлари томонидан ўзлаштирилади.

Лойиҳанинг тўлиқ амалга ошиш муддати - қирқ йил. Дастлабки

йўналишини ўрганиш юзасидан қўшимча тадбирлар белгиланган ҳақида мулоҳаза билдирилди. Маълумки, ўтган йилнинг октябрь ойида япон фонди раҳбарияти мамлакатимизда амалга оширилажак лойиҳада махсус ҳамкорликни таъминловчи тадқиқот гуруҳини юборган эди.

Гуруҳнинг мамлакатимиздаги фаолияти давомида кўп нарсани ойдинлашди. Тақдимот маросимида япон олимлари шу ҳақда сўзлаб, йиғилганларни тафсилотлар билан таништирдилар. Бозор иқтисоди муаммолари бўйича мутахассис жаноб Тетсуя Ишии ўз чиқишида

ТАЪЛИМ ТИЗИМИДАГИ МОНИТОРИНГ МАРКАЗИНИНГ НАМУНАВИЙ НИЗОМИ

I. Умумий қоидалар

1.1. Таълим тизимидаги Мониторинг маркази (кейинги ўринларда "Марказ") А.Авлоний номидаги Халқ таълими ходимлари малакасини ошириш марказий институти, педагог ходимлар (ўқитувчилар) малакасини ошириш институтлари ҳамда туман(шаҳар) халқ таълими бўлимлари негизда ташкил этилиб, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури асосида амалга ошириладиган ишлар таҳлилларини ва натижаларини мужассамлаштиради.

1.2. Марказ ўзининг иш фаолиятида Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида", "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида"ги қонунлари, Президент фармонлари, таълим муассасалари фаолияти ва таълим мазмунини белгилайдиган Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, Халқ таълими вазирлигининг қарорлари, буйруқлари, тегишли меъёрий ҳужжатлар талаблари ҳамда мазкур Ни-

1

халқ таълими бошқарма ва бўлимлари, методик тизими ходимлари, мактаб раҳбарлари учун ўқишлар, семинар-тренинглар ва бошқа тадбирларни ташкил этади;

— хорижий мамлакатларнинг таълим соҳасидаги ютуқлари ҳақидаги маълумотлар банкни ташкил этиш мақсадида вазирлиқнинг халқаро алоқалар бошқармаси орқали тегишли ташкилотлар, уюшмалар, лойиҳалар билан алоқалар ўрнатади;

— таълим соҳасидаги янгиликларни ҳамда тегишли маълумотларни олиш мақсадида хорижий давлатлар, республика, вилоят (Тошкент шаҳар) миқёсидаги педагогик кутубхоналар билан доимий ўзаро муносабатлар ўрнатади.

IV. Белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида:

— Марказ қошида фаоллар кенгаши тузилади. Кенгаш таркибига Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг Давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармаси (вилоятларда — бўлими) ходимлари, малака ошириш институти ходимлари, туман (шаҳар) метод кабинетлари раҳбарлари, ўқув-тарбия муассасалари раҳбарлари, тажрибали илғор ўқитувчилар, методистлар, олимлар, жамоатчи экспертлар сифатида жалб этилади.

Кенгаш аъзолари ичидан, кўпчилик овоз билан унинг раиси сайланади.

Фаоллар кенгаши қуйидаги ҳуқуқларга эга:

— Мониторинг марказларининг илғор тажриба-

4

махсус, касб-хунар ва олий таълим мазмунига ҳамда сифатига қўйиладиган талабларни белгилайди. Давлат таълим стандартларини бажариш Ўзбекистон Республикасининг барча таълим муассасалари учун мажбурийдир" дейилган.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг бош мақсадидан келиб чиққан ҳолда умумий ўрта таълим муассасалари учун яратилган ва синов натижалари асосида такомиллаштирилган давлат таълим стандартлари Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 16 августдаги "Умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида"ги 390-сонли қарори билан тасдиқланди ҳамда 1999-2000 ўқув йилидан бошлаб Халқ таълими вазирлиги ҳайъат мажлисининг 1999 йил 26 августдаги 8/1-сонли қарори билан тасдиқланган янги ўқув дастурлари билан биргаликда босқичма-босқич жорий этилмоқда.

Умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартлари (УЎТ ДТС) мониторингини олиб боришнинг асосий мақсади умумий ўрта таълим муассасаларида ДТСнинг жорий этилишини ўрганиш, ўқувчиларнинг ДТС талабларига жавоб беришини ҳамда янги ўқув дастурлар материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини аниқлаш, дарслик (ўқув қўлланма)ларнинг талабга жавоб беришини ўрганиш, таълим мазмуни ва методларини такомиллаштириш, жойлардаги илғор педагогик тажрибаларни ва янги педагогик технологияларни

2

зомга амал қилади.

II. Марказнинг асосий вазифалари

2.1. Давлат таълим стандартлари асосида барча предметлар бўйича яратилган умумий ўрта таълим ўқув дастурларини ўзлаштириш даражаси мониторинги натижаларини, халқ таълими бошқармалари (бўлимлари), умумий ўрта таълим муассасалари рейтингини, бошқа таълим тараққиётига оид кўрсаткичларни Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятларда — туман(шаҳар)лар умумтаълим муассасалари) кесимида акс эттиради.

2.2. Мониторинг жараёнида аниқланган илғор тажрибалар, таълим самарадорлигини оширишга қаратилган янги педагогик технологиялар, методик қўлланмалар, рисоалар, дарс ишланмалари ва бошқаларни тўплайди, оммалаштиради ҳамда педагогик жамоатчиликка етказиш ҳақида таклифлар киритади.

2.3. Илғор ривожланган демократик мамлакатларда таълим соҳасида мавжуд тажрибалар, эришилган ютуқларни ўрганиш асосида маълумотлар банкни, кўргазмаларни ташкил этади ва педагогик жамоатчиликка етказиш масаласини ҳал этади.

2.4. Таълим бошқаруви органлари ва муассасалари ходимлари учун ДТС мониторинги, янги педагогик технология ва бошқа муаммолар бўйича анжуман, семинар-тренинглар ўтказиш учун зарур бўлган шарт-шароитларни яратади.

2

ларини Республика ҳудудлари бўйича оммалаштириш;

— Марказлар фаолияти билан шуғулланувчи ходимларнинг мамлакатимизда, шунингдек, ривожланган демократик давлатларда малакаларини оширишлари бўйича вазирлик раҳбариятига тегишли таклифлар киритиш;

— жойлардан янгиликлар, илғор тажрибалар, ишланмалар ва бошқа тегишли маълумотларни, шунингдек, уларнинг нусхаларини олиш;

— Марказга келган методик ҳужжатлар ва ишланмалар асосида плакатлар, буклетлар ва бошқа адабиётларнинг чоп этилишини ташкил этиш;

— Марказ ишига фаол қатнашган, жойларда таълим тизимида ижобий ишларни амалга оширган ходимларни рағбатлантириш ҳақидаги таклифларни халқ таълими бошқарув органлари раҳбариятига киритиш ва ҳ.к.

А.Авлоний номидаги Халқ таълими ходимлари малакасини ошириш марказий институти қошидаги Мониторинг маркази, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоятлардаги малака ошириш институтлари қошидаги мониторинг марказлари ҳамда туман(шаҳар) халқ таълими бўлимлари қошида ташкил этилган мониторинг марказлари ишини мувофиқлаштириб бориш Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг Давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармаси зиммасига юклатилади.

5

ўрганиш, таълим самарадорлигини ошириш юзасидан чора-тадбирларни белгилаш учун таклифлар беришдан иборат.

УЎТ ДТС мониторинги республика, вилоятлар (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри), туман(шаҳар)лар ҳамда таълим муассасаси(мактаб) миқёсида олиб борилади.

1. Республика миқёсида УЎТ ДТС мониторингини олиб бориш

Республика миқёсида УЎТ ДТС мониторинги Халқ таълими вазирлигининг Давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармаси томонидан олиб борилади. Давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармаси УЎТ ДТС мониторингини қуйидаги тартибда олиб боради:

1.1. Республика умумий ўрта таълим муассасаларида УЎТ ДТСнинг жорий этилиши ва мониторинги Халқ таълими вазирлиги томонидан тасдиқланган "Умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартлари мониторингини олиб бориш тартиби" асосида амалга оширилишини назорат қилади (муддат: ўқув йили давомида).

1.2. Умумий ўрта таълим муассасаларида ДТС ва янги ўқув дастурларининг жорий этилишини сайланма тарзда назорат қилиб боради (муддат: ўқув йили давомида).

1.3. ДТСда белгиланган талабларнинг бажарилишини назорат қилиш ҳамда ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичла-

3

III. Марказ ўз вазифалари доирасида:

— Ўзбекистон Республикаси таълим тизимида мавжуд илғор тажрибалар, янги педагогик технологиялар, методик қўлланмалар, рисоалар банкни ташкил этади ва янгилаб туради;

— мониторинг натижаларида тўпланган ҳужжатларни таҳлил этиб, таълим самарадорлигини оширишга хизмат қила оладиган, илғор тажрибаларга асосланган ишланмаларни оммалаштириш ва педагогик жамоатчиликка етказиш ишларини амалга ошириш бўйича таклифлар тайёрлайди;

— оммавий ахборот воситаларида, Халқ таълими вазирлигининг даврий нашрларида таълим соҳасидаги янгиликлар, илғор тажрибалар, самарали фаолият кўрсатаётган халқ таълими органлари, ўқув-тарбия муассасалари, педагог ходимлар жамоалари фаолиятини кенг ёритиб боради, тарғиб қилади;

— таълим мазмуни самарадорлигининг мониторинги натижалари, Қорақалпоғистон Республикаси халқ таълими вазирлиги, Тошкент шаҳар ва вилоятлар халқ таълим бошқармаларининг рейтинг кўрсаткичлари бўйича кўргазмаларни ташкил этади;

— махсус жадвал асосида малака ошириш курслари тингловчиларини Марказда тўпланган материаллар билан таништириб боради, илғор тажрибаларни оммалаштириш учун шароит яратади, ишланмалар бўйича уларнинг фикр-мулоҳазаларини аниқлайди ва умумлаштиради;

— махсус йил режаси асосида Марказ негизда

3

УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМНИНГ ДАВЛАТ ТАЪЛИМ СТАНДАРТЛАРИ МОНИТОРИНГИНИ ОЛИБ БОРИШ ТАРТИБИ

"Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"ни рўёбга чиқаришнинг биринчи босқичида "Таълим тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ, таълим тизимини таркибий қайта қуриш ва тубдан янгилаш, ўқувчиларга бериладиган таълим мазмунининг мажбурий минимумини ҳамда таълим олувчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига, маданий ва маънавий-ахлоқий савиясига қўйиладиган минимал талабларни белгилаб берувчи давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш кўзда тутилган.

"Таълим тўғрисида"ги Қонуннинг 7-моддасида "Давлат таълим стандартлари умумий ўрта, ўрта

1

рини аниқлаш мақсадида сайланма тарзда ҳар бир вилоят (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри)даги умумий ўрта таълим муассасаларида ташқи назорат ишлари (тест синови, ёзма иш, диктант, оғзаки сўров, анкета сўрови ва бошқалар)ни ўтказиш (муддат: ҳар йили апрел-май ойлари)*.

1.4. Республикадаги умумий ўрта таълим муассасаларида ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини ўрганиш мақсадида I-IX синфларда сайланма тарзда ташқи назорат ишларини ўтказиш (муддат: ўқув йили давомида).

1.5. Олинган ташқи назорат ишлари (тест синови, ёзма иш ва бошқалар) натижалари асосида ДТС талабларининг бажарилиши ҳамда янги ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичлари бўйича вилоятлар (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри) кесимида таҳлилнома-жадвал тайёрлайди (муддат: ҳар йили июн ойи).

1.6. ДТС талаблари бажарилиши ҳамда ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини аниқлаш юзасидан ўтказилган

(Давоми 9-бетда)

* ДТС босқичма-босқич жорий этилишига мувофиқ равишда IX синфларда УЎТ ДТС мониторинги 2003 йилдан бошлаб ўтказилади. Мониторинг 2000 йилда V-VI синфларда, 2001 йилда VII синфларда, 2002 йилда VIII синфларда олиб борилади.

4

назорат натижалари асосида тайёрланган вилоятлар (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри) кесимидаги ҳамда вилоят ХТБ (Қорақалпоғистон Республикаси ХТВ, Тошкент шаҳар ХТББ)нинг Давлат таълим стандартлари мониторинги бўлими томонидан тайёрланган туман(шаҳар)лар кесимидаги таҳлилнома-жадвалларни Халқ таълими вазирлиги Мониторинг марказининг тасвирий ойнасида акс эттиради (муддат: ҳар йили июл-август ойлари).

1.7. ДТС талаблари бажарилиши ҳамда ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини аниқлаш юзасидан ўтказилган натижалар бўйича юқори кўрсаткичларга эришган вилоятлар (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри) тажрибасини оммалаштириш, паст кўрсаткичларга эришган вилоятлар (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри)да таълим самарадорлигини оширишга қаратилган чора-тадбирлар белгилаш, ўқув дастурлари ва дарслик(ўқув қўлланма)ларни такомиллаштириш юзасидан Халқ таълими вазирлиги раҳбариятига таклиф ва тавсиялар билан чиқади (муддат: ҳар йили июл-август ойлари).

1.8. Республика таълим маркази билан ДТСни жорий этиш юзасидан илғор тажрибалар ва янги педагогик технологиялар бўйича республика кўриктанловини ўтказиш, муносиб ишларни Халқ таълими вазирлиги Мониторинг марказида муҳасам-

5

лаштиради ҳамда уларни республика бўйича оммалаштиришга тавсия этади (муддат: жадвал асосида).

1.9. УЎТ ДТС мониторинги натижаларини "Маърифат" ва "Учитель Узбекистана" газеталарида ҳамда "Таълим тараққиёти" ахборотномасида эълон қилиб боради (муддат: доимий).

УЎТ ДТС мониторингини олиб бориш учун зарурий ташқи назорат ишлари материаллари (тест топшириқлари, ёзма иш материаллари ва бошқалар)ни тайёрлашга ҳамда мониторингни ўтказишга Республика тасарруфидаги ташкилотлар (ЎзПФИТИ, РТМ, ХТХМОМИ), жойлардаги таълим бошқарув органлари, ПХМОИ мутахассислари, ўқитувчилар, методистлар ва олимлар жалб қилинади.

2. Вилоят (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри) микёсида УЎТ ДТС мониторингини олиб бориш

Вилоят (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри) микёсида УЎТ ДТС мониторинги вилоят ХТБ (Қорақалпоғистон Республикаси ХТВ, Тошкент шаҳар ХТББ)нинг Давлат таълим стандартлари мониторинги бўлими томонидан олиб борилади. Давлат таълим стандартлари мониторинги бўлими УЎТ ДТС мониторингини қуйидаги тартибда олиб боради:

2.1. Вилоят(Қорақалпоғистон Республикаси, Тош-

6

ларини ўтказиш (муддат: ўқув йили давомида).

2.6. Мониторинг натижалари асосида туман(шаҳар)лар бўйича ДТС талабларининг бажарилиши ҳамда дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичлари бўйича туман(шаҳар)лар кесимида таҳлилнома-жадвал тайёрлайди ва унинг бир нусхасини Халқ таълими вазирлигининг Давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармасига тақдим этади (муддат: ҳар йили 1 июн-юли).

2.7. Туман(шаҳар)лар кесимидаги таҳлилнома-жадвални ҳамда туман(шаҳар) ХТБнинг ДТС мониторинги ходимлари томонидан умумий ўрта таълим муассасалари кесимида тайёрланган таҳлилнома-жадвалларни вилоят ХТБ (Қорақалпоғистон Республикаси ХТВ, Тошкент шаҳар ХТББ) Мониторинг марказининг тасвирий ойнасида акс эттиради (муддат: ҳар йили июн ойи).

2.8. Таҳлилнома-жадвалларда юқори кўрсаткичларга ҳамда паст кўрсаткичларга эришган туман(шаҳар)лар ва умумий ўрта таълим муассасаларини тақдирлаш ёки чоралар кўриш, илғор тажрибаларни оммалаштириш, таълим самарадорлигини ошириш юзасидан вилоят ХТБ (Қорақалпоғистон Республикаси ХТВ, Тошкент шаҳар ХТББ)га таклифлар билан чиқади (муддат: ҳар йили июн ойи).

2.9. ХТХМОИ билан биргаликда ўз ҳудудида ДТСни жорий этиш юзасидан илғор тажрибалар

8

ва янги педагогик технологиялар бўйича кўриктанловни ўтказиш, муносиб ишларни республика бўйича танловда иштирок этиш учун Халқ таълими вазирлигига тақдим этади, уларнинг бир нусхасини вилоят ХТБ(Қорақалпоғистон Республикаси ХТВ, Тошкент шаҳар ХТББ) Мониторинг марказига муҳасамлаштиради ҳамда кўриктанловда муносиб деб топилган ишларни вилоят(Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри) микёсида оммалаштиришга тавсия этади(муддат: жадвал асосида).

2.10. Халқ таълими вазирлигининг Давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармаси томонидан ўтказиладиган мониторинг ишларида бевосита ёрдам беради (муддат: доимий).

2.11. УЎТ ДТС мониторинги натижаларини маҳаллий матбуотда эълон қилиб боради (муддат: доимий).

Умумий ўрта таълимнинг ДТС мониторингини олиб бориш учун зарурий ташқи назорат ишлари материаллари (тест топшириқлари, ёзма иш материаллари ва бошқалар)ни тайёрлашга ҳамда мониторингни ўтказишга вилоят ХТБ (Қорақалпоғистон Республикаси ХТВ, Тошкент шаҳар ХТББ)нинг Умумий ўрта таълим бўлими ходимлари, ХТХМОИ мутахассислари, туман (шаҳар) ХТБнинг ДТС мониторинги ва методкабинет маркази ходимлари, тажрибали ўқитувчилар жалб этилади.

9

кент шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида УЎТ ДТСнинг жорий этилиши ва мониторинги "Умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартлари мониторингини олиб бориш тартиби" асосида амалга оширилишини назорат қилади (муддат: ўқув йили давомида).

2.2. Вилоят(Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида ДТС ва янги ўқув дастурларининг жорий этилишини сайланма тарзда назорат қилиб боради (муддат: ўқув йили давомида).

2.3. Ўз ҳудудидаги умумий ўрта таълим муассасалари ДТС ва ўқув дастурлари асосида тайёрланган дарслик(ўқув қўлланма), методик қўлланма, методик тавсиялар ва бошқа ўқув-методик материаллар билан таъминланганлигини назорат қилади(муддат: доимий).

2.4. Ўз ҳудудидаги ҳар бир туман(шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида ДТС талабларининг бажарилиши ҳамда ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларни аниқлаш юзасидан бевосита ташқи назорат ишларини ўтказиш (муддат: ҳар йили апрел-май ойи).

2.5. Вилоят(Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини аниқлаш мақсадида I-IX синфларда сайланма тарзда ташқи назорат иш-

7

3. Туман(шаҳар) микёсида УЎТ ДТС мониторингини олиб бориш

Туман(шаҳар) микёсида УЎТ ДТС мониторинги туман(шаҳар) ХТБнинг ДТС мониторинги томонидан олиб борилади. Мониторингни олиб бориш қуйидаги тартибда амалга оширилади:

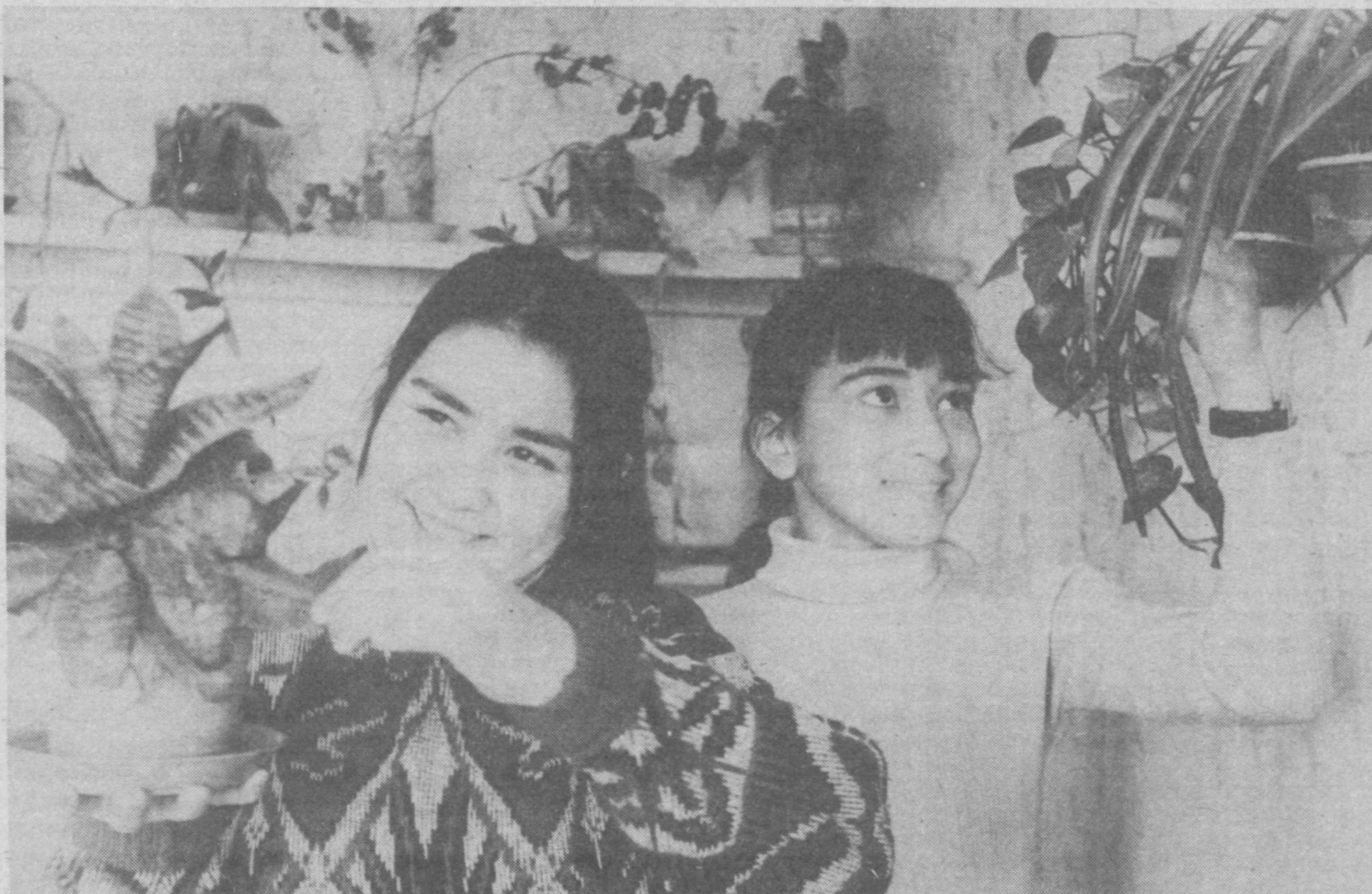
3.1. Туман(шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида УЎТ ДТСнинг жорий этилиши ва мониторинги "Умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартлари мониторингини олиб бориш тартиби" асосида амалга оширилишини назорат қилади (муддат: ўқув йили давомида).

3.2. Туман(шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида ДТС ва янги ўқув дастурларининг жорий этилишини сайланма тарзда назорат қилиб боради (муддат: ўқув йили давомида).

3.3. Ўз ҳудудидаги умумий ўрта таълим муассасалари ДТС ва ўқув дастурлари асосида тайёрланган дарслик(ўқув қўлланма), методик қўлланма, методик тавсиялар ва бошқа ўқув-методик материаллар билан таъминланганлигини назорат қилади(муддат: доимий).

3.4. Туман(шаҳар)даги умумий ўрта таълим муассасаларида сайланма тарзда ДТС талабларининг бажарилиши ҳамда ўқув дастурлари материалларини ўзлаштиришдаги сифат кўрсаткичларини аниқлаш юзасидан бевосита ташқи назорат ишларини ўтказиш (муддат: ҳар йили апрел-май ойлари).

10

ЭКОЛОГИЯ ВА БИЗ

Миллий матбуот марказида "Экосан" Халқаро жамғармасининг "Атроф-муҳит ва инсон саломатлигини муҳофаза қилиш муаммоларини ҳал қилишда оммавий-ахборот воситаларининг ўрни" мавзусида оммавий ахборот воситалари ҳамда хорижий ахборот агентликлари иштирокидаги давра суҳбати бўлиб ўтди.

"Экосан" жамғармасининг раиси Юсуф Шодиметов ўз сўзида атроф-муҳит муҳофазасининг муҳим муаммолари, инсон саломатлигига салбий таъсир этувчи экологик муаммоларнинг оммавий ахборот воситалари орқали ёритилишининг аҳамияти ҳамда аҳолининг экологик билим ва маънавиятини юксалтириш хусусида тўхталиб, жумладан шундай деди:

— Журналистнинг вазифаси халқни хабардор этиш. Шундай экан, улар дунёвий муаммоларнинг бири бўлган экологик муаммолардан халқни огоҳ этиб, зиммаларидаги бурчни адо этмоқлари лозим.

Анжуманда "Экосан" жамғармаси, "Ўзтеледиокомпания", Давлат матбуот Кумитаси, Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси томонидан эълон қилинган атроф-муҳит ва экологияни ёритган энг яхши журналистик иши учун республика танловининг низоми ва ҳайъат аъзоларининг таркиби қуриб чиқилди.

Нодиржон ЮСУПОВ,
Ўзбекистон Миллий университети толиби

31 январь кечга яқин бир со-
вук хабар дилларни аччиқ тиф
каби поралаб ўтди: Устоз Фай-
булла ас-Салом (Файбулла Са-
ломов) вафот этди!!

Бешафқат ўлим сизга яқин
бўлган, сиз яхши билган инсон-
ни ҳаётдан юлиб олса, беихти-
ёр кўнглингдан шулар кечаркан:
марҳум умридан рози кетдиман-
кан, ҳаётлигида дилига тугиб
қўйган орзу-армонлари ушал-
ганмикин? Дафъатан қараганда,
ғалати савол: инсон қанча узоқ
умр кўрган билан бу ширин
хаётга тўярмиди?! Кимнинг ла-
ҳад аталмиш туйнуксиз ва эшик-
сиз "қулба"га ўз инон-ихтиёри
билан киргиси келади?! Ҳайхот,
буни ҳаёт дейдилар! "Бу гул-
шан ичра йўқдир бақо гулига са-
бот". Навоий ҳазратлари ёзган-
ларидек, бу гулшанда ҳеч кимга
боқийлик бўлмас экан, шундай
инсонлар борки, улар умрини
яхшилик билан "узайтиради-
лар", ҳаётлигида умрбоқийлик-
ларига замин ҳозирлайдилар.
Бу мулоҳазаларим, энг аввало,
Файбулла ас-Салом сингари
сиймоларга тааллуқлидир.
Зеро, домланинг онгли ҳаёти
бунинг ёрқин исботидир. Устоз
Файбулла ас-Салом эл-юрт ол-
дидаги хизматлари, она-Ватан
илм-фани равнақи йўлидаги
илмий, адабий, публицистик
асарлари билан тирикчилигидаёқ

АЛВИДО, УСТОЗ!

номини ўчмаслик мақомига келти-
риб бўлганди. Келинг, домланинг
ана шу хизматларидан шу маҳзун
дамларда айримларини ёдга
олайлик.

Файбулла Саломов номи илм-
да, энг аввало, таржимашунослик
фани билан чамбарчас боғлиқ.
Домла ўзбек таржимашунослиги
фанига асос солганлардан сана-
лади. У 20—30-йилларда ўзбек
таржимашунослиги фанини шак-
ллантиришга бел боғлаган Маннон
Роик, Санжар Сиддик сингари
олимларнинг ишини давом эттир-
ган ҳолда, таржимашунослигимиз-
ни юксак поғонага кўтарди. Уни
фан сифатида шакллантиришга
ҳисса қўшди, ўзбек таржимашуно-
слиги мактабини юзага келтирди.
Тўғри, собиқ шўро даврида одатий
ҳол бўлганидек, у ҳам таржимашу-
нослик "алифбоси"ни рус ва Ев-
ропа олимларидан ўрганди, бора-
бора назария масалаларида улар
билан беллашиш даражасига кўта-
рилди. Узининг мустақил назарий
қарашларини шакллантириб, тар-
жимашунослар орасида ҳақиқий
олим сифатида тан олинди. Албат-
та, бунга домла осонликча эриш-
гани йўқ. Бунинг учун қанча меҳ-
нат, қанча уйқусиз тунлар керак
бўлмади?! Натижада 70-йиллар
охирига келиб, домланинг номи
рус олимлари К.И. Чуковский, А.В.
Фёдоров, В.М. Россельс, болгар
С.Влахов, С.Флорин, чех Иржи
Леви, француз П.Ф.Кайе, озарбой-
жон Б.Г.Тоҳирбеков ва бошқалар-
нинг номлари қаторида тилга оли-
на бошлади. Собиқ Иттифокда ёки
хорижда таржимашунослик маса-
лаларига бағишланган илмий ан-
жуманларга Файбулла Саломов
домлани камоли эҳтиром билан
таклиф қилишадиган бўлишди. Бу
эса, таржимашуносликда ўзбек
олимининг бир обзидан тан олин-
ганига ёрқин далилдир. Домланинг
1957 йили эълон қилинган "Рус-
чадан ўзбекчага бадиий таржима-
нинг баъзи назарий масалалари
хусусида" номли илк китоби унинг
номини илмий-адабий жамоатчи-

лик назарига туширган бўлса, 1966
йили чоп этилган 382 саҳифалик
"Тил ва таржима" китоби домлага
шуҳрат ва обрў келтирди. Домла
умрининг охиригача ўттизга яқин
китоб нашр қилди. Бу эса ҳар
кимнинг ҳам қўлидан келавермай-
ди. Бу қадар илмий изланиш учун
филнинг меҳнати талаб қилинади.
Аслида, гап китобларининг кўп-
лигида ҳам эмас, балки уларнинг
мазмунини, маъзида. Ф.Саломов
олим сифатида таржимашунослик-
нинг назарий ва амалий муаммо-
ларини ҳал этиш, мумтоз адаби-
ётдан таржима қилиш йўллари,
қардош ва узоқ тиллардан ўғириш-
нинг ўзига хосликлари, билан-
визм (икки тиллилик) каби муҳим
масалаларни ўзбек адабиёти, бо-
шқа тиллардан таржима мисоли-
да илмий ҳал қилиб берди. Олим
Ф.Саломов таржимашуносликда
қарор топган услубий мослашти-
риш тамойилини, таржима асарла-
рини тахминий далилларга таяниб
тавсифий ёритиш усулини рад
қилди. Таржимада барча миллий,
бадиий-тавсирий воситалардан
ўрнига қараб, меъёрида фойдала-
ниш тамойилини, таржимада тари-
хийлик тамойилига риоя қилиш
лозимлигини, бу соҳада аниқ таҳил-
лар асосидагина иш юритиш усу-
лини тақлиф этди. Булар олим-
нинг таржимашунослик илмига
қўшган муҳим назарий хулосала-
ри бўлганди.

Файбулла Саломов домла чина-
кам устоз эди. У ўттиз йилдан
зиёроқ вақт Тошкент давлат (ҳозир-
ги Ўзбекистон Миллий) универси-
тетига дарс берди. Кейинги 5 ой
эса Ўзбекистон давлат жаҳон тил-
лари университетининг халқаро
журналистика факультетида ҳам
ўриндошлик асосида ўқитувчилик
қилаётган эди. Домланинг маъру-
залари талабалар орасида "шов-
шув"га, мулоҳаза-муноқашага са-
баб бўлганини кўп бор кўрганман.
Домла илмда бамисли уммон эди-
лар. Бу уммондан битта "инжу" топ-
ган одам абадул-абад у билан бо-
ланиб қоларди. Шу боис бўлса

керак, домлага шогирд тушмоқчи
бўлганлар ниҳоятда кўп бўларди.
Профессор Файбулла Саломов ол-
тишдан зиёд фан доктори ва
номзодига раҳбарлик қилди, дис-
сертация ишларига расмий оппо-
нент бўлди. Хавас қилса арзигу-
лик самара! Албатта, домлага бу
қадар шогирдларини камолга ет-
казиш осонликча бўлган эмас. Би-
рон-бир шогирдининг диссертаци-
ясини олиб "чиллаҳона"ларига
(домланинг дарсхонасини шогир-
длари ҳазил аралаш шундай деб
аташарди) кириб кетсалар, ўн кун
ўтадим, йигирма кун ўтадим, пи-
ровардида иш охирига етмагунча
устоз у ердан чиқмасдилар. Дар-
воқе, домланинг деярли барча ки-
тоблари ҳам шу тахлитда, "бир
илҳом билан" дунёга келган.

Шу ўринда бир нарсани эсла-
май бўлмайди. Домлага шогирд
бўлган шоир Тилак Жўра диссер-
тацияси муҳокама қилиниб, мута-
хассисликдан номзодлик имтихо-
ни топириш керак бўлганда, не-
гадир, бировдан ранжибми, икти-
содий қийинчилиги туфайлими,
юртига - Бухоронинг Қорақўлига
кейти қолди. Ҳадеганда келавер-
магач, домла тез етиб келишини
тайинлаб телеграмма бердилар.
Лекин Тилакнинг ҳам ўзига яраша
саркашлиги бор эди, "Бормайман"
деб жавоб йўллаган. Шунда дом-
ла барча ишларини йиғиштириб
қўйиб, Қорақўлга жўнаб кетдилар.
Нима қилиб бўлганда ҳам, бир
ҳафта деганда устоз-шогирд Тош-
кентга кириб келишди. Кейин Ти-
лак Жўра номзодлик диссертаци-
ясини ёқлади, доцент илмий ла-
возимида анча йиллар домла раҳ-
бар бўлган "Таржима назарияси"
кафедрасида дарс бериб юрди.
Бундай мисолларни яна келтириш
мумкин.

Файбулла ас-Салом домла бир
умр пок ва ҳалол ҳаёт кечирдилар.
Шогирдлари, ҳамкасблари домла-
нинг ҳаром-ҳаришдан ҳазар
қилишларини яхши билишарди.
Пок тийнати инсон хузурига пок
ният билангина йўл топниш мумкин

эди. Шу боис бўлса керак, дом-
ла билан суҳбатлар ҳамиша эзгу
ишлар, пок аъморлар тўғриси-
да бўларди. Шуниси хайратла-
нарлики, домла хаста ҳолида
ҳаж зиёратига бориб келганла-
ридан кейин бамисли авлиёси-
фат хислатга эга бўла бордилар.
Буни кўриб, поклик, ҳалоллик
инсонга нақадар улуг мартаба,
рутба келтиришга имон келти-
рмай иложинг йўқ эди.

Файбулла ас-Салом домла
қанчалик салоҳиятли олим, бе-
назир устоз бўлмасин, оддий
инсоний хусусиятлардан ҳам
холи эмасдилар. Хусусан, дом-
ладаги жўшқин ҳиссиётни ало-
ҳида таъкидламай бўлмайди.
Эҳтимол, шу ҳиссиётлари ту-
файли домла икки марта ин-
фаркт бўлгандилар. Ажабланар-
лиси шундаки, ана шундан кей-
ин ҳам домла тўрт йил ичида
саккизта китоб чиқардилар. Бу
бой ҳиссиётга эга инсоннинг
қанчалик матонатга эғалигидан
ҳам далолатдир. Тўғриси, ҳис-
сиётга ортиқча берилиш кимга-
дир ёқади, кимгадир маъқул
келмайди. Лекин гап бу ерда
эҳтироснинг бамисоли маъдан-
дек домлага ғайрат-шижоат ато
этгани ҳақида. Шунчалик боти-
ний ғайрат-шижоат, завқ бўлма-
са, Файбулла ас-Салом домла бу
қадар кўп илмий китоблар, шеър-
лар, публицистик асарлар бита
олармиди?! Устоз шунчалик кўп
шогирд чиқара олармиди?!
Эвоҳ, шунчалик улуг эҳтирос,
жўшқин ҳиссиёт соҳибининг
икки газлик қабрга сиққанига
ҳечам ақлинг бовар қилмайди.
Домланинг қабрлари ҳад-ҳуд-
ди йўқ, шомил бўлса керак.
Аллоҳ Сизга жаннатини ато эт-
ган бўлсин, Устоз!

Бойбўта Дўстқораев,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари
университети
"Журналистика
назарияси,
амалиёти ва тарихи"
кафедрасининг мудири

Кўпинча одамлар билан му-
лоқотда "Ютуқларимиз ўзи-
мизники, психологик муаммо-
лар ва камчиликлар тўғрисида
ҳам фикрлашсак", деган истак
пайдо бўлади. Табиийки, эзгу
ниятларимизнинг амалга оши-
рилиши йўлидаги қийинчи-
ликларимиз, камчиликларимиз
йўқ эмас.

Бир ўқитувчи шу кунларда
рўй берган мудҳиш воқеани
айтиб берди. 11-синф ўқувчи-
си оиладаги сурункали давом
этиб келаётган жанжаллар, ту-
шунмовчиликларнинг салбий
таъсирида руҳан эзилиб, ўз
жонига қасд қилган. Бола "бир
элик хат ёзиб", ота-онасидан
норози эканлигини билдир-
ган. Унинг тенгдошлари, син-
фдошлари, ўқитувчилари эса
боланинг дилидаги тугёнлар-
дан, руҳий аҳолидан умуман
беҳабар бўлган. Яна бошқа
воқеа: ота-оналарнинг бир-
бири билан оилавий келиша
олмагани орқасидан ака-ука
ўзаро уришиб, бири иккинчи-
сини отиб қўйган. 19 ёшли
ўспирин ажрашиб кетган ота-
онасига "ҳеч қачон энди бир-
га яшаманглар, мен сизлар-
нинг тинимсиз бир-бирингиз-
ни ҳақорат қилишларинг, қиз-
ғанишларинг, "рашк саҳнала-
рингни" кўролмайман, нима
десаларинг, айтганларингни
қиламан, фақат сизлар ҳеч
қачон ярашманглар" деб ёл-
ворган... Бундай нохуш воқеа-
лар кўп... Шу воқеаларни
кўриб, эшитиб "Биздан, биз
катталардан болаларимиз нега
хафа?" деган савол пайдо
бўлди. Мен бир аёл, она, руҳ-
шунос олма сифатида бу са-
волга жавоб изладим.

Биз ўзбеклар жуда болажон
халқмиз, фарзандларимиз
ҳақиқатан ҳам ҳаётимиз маз-
мунини, уларсиз оилани, турмуш-
ни тасаввур қилиб бўлмайди.
Бир қарашда бутун онгли
ҳаётимиз, барча ҳаракатлари-
мизни, ҳаётдаги мақсад ва
интилишларимизни уларга,
уларнинг келажаги ва истиқ-
болига бахшида этамиз. Лекин
ана шу интилишларимизнинг
асл сабаби, турткиси, психо-
логлар ибораси билан айтган-
да, мотиви ҳақида ўйласак,

унинг асосида болани севиши-
миз, меҳр-муҳаббатимиз ётиши-
ни англаймиз. Бу ўринда мен-
даги эҳтироз шундан иборатки,
бугун биз — олий маълумотли
(кўпчилигимиз), умуман ўқимш-
ли, қўли қадок, меҳнатқаш, оила-
мизни деб тиниб-тинчимас "кат-
талар" ўз жигаргўшаларимиз —
болаларимизни қандай севиш-
ни билмай қолдик.

Балки болаларни севишни
билиш шартми, ахир бу юракдан
чиқадиган табиий ҳиссиётку, де-
гучилар ҳам бордир. Аммо мен
улар билан муносабатида киришиб,
баҳслашишга тайёрлигимни
билдириб, яна қайта таъкидлай-
ман: биз катталар болаларимиз-
ни севишни, уларга самимий
меҳр ато этишни билмай қолдик
ва улар биздан шунинг учун хафа
бўлмоқда. Болаларимиз эса
бизни мурғак, тоза қалби, юра-
ги билан самимий туйғу билан
севадилар-у, биз — ҳаётни
кўрган, унинг пасту баландини
биладиган катталар уларга меҳ-
римизни мутаносиб тарзда ифо-
да этолмаяпмиз.

БОЛАЛАРИМИЗ НЕГА БИЗДАН ХАФА?

Масаланинг муаммоли моҳи-
яти шундаки, биз аксарият ҳол-
ларда фарзандларимизни ҳад-
дан зиёд севаимиз, суямиз, ар-
доқлаймиз, эркалаймиз, бошқа
ҳолларда эса биз бераётган
меҳр боланинг эҳтиёжи, кутиш-
ларини қониқтирмайди. Фик-
римни ойдинлаштириш мақса-
дида мен бола психологиясида-
ги ўз ота-онасига нисбатан
меҳр-муҳаббатни баён этмоқчи-
ман.

Биз ота-оналар биримиз оқил,
биримиз камгап ва камсукум,
биримиз пиру бадавлат, бири-
миз биров ночорроқ, биримиз
ширинсўз, бошқамиз эса дағал,
тўпори, ҳатто суюшни ҳам бил-
майдиган, умуман ҳар хил бўли-
шимизга қарамай, зурриётлари-

миз энг кичик ёшидан бошлаб
бизга талпинаверади, севавера-
миз. Улар ўзларида меҳрни, ҳис-
сиётларни қучганимизда, суйга-
нимизда, юзини-юзимизга бо-
ганимизда, нари борса қўлчала-
ридан тутганимизда миннатдор-
чиликка тўла кўзлари, самимий
юзлари ифодалайди. Яъни, бо-
лаларимиз бизни қандай
бўлсак, шундайлигимизча, биз-
га Оллоҳ томонидан иноят этил-
ган фазилатлар-у нуқсонлар би-
лан севади. Биз-чи?

Фарзандларимиз хулқини
таҳлил қилар эканмиз, унда ҳам
бизларникидаги онгли-онгсиз,
тушунарли-тушунарсиз жиҳатлар
кўпчилига гувоҳ бўламиз. Улар
кўпинча бизни тушунишмайди,
катта бўла туриб, ўқимшли, бир
жойда каттагина меҳнат жамоа-
сида фаолият кўрсатаётган, ҳат-
токи, раҳбар бўлиб ишлаётган,
ақлу идроки теран ота-оналар-
ни улар тушунолмайдилар. Не-
гаки, боладаги энг оддий ҳис-
ларни, эҳтиёжни ва талабни
билмайдилар-да. Ҳамма нарса-
ни билган авторитар, раҳбар ота

дошларимизни улар қандай
бўлсалар, шундайлигича, таби-
ий равишда, улардаги барча
фазилатлар-у, нуқсонлар билан
биргаликда самимий севишни,
ардоқлашни билмаймиз. Уч
ёшли бола билан боладай, ўн
етти ёшли ўсмир билан ўсмир-
ларча, ўн етти ёшли ўспирин
билан унинг дунёқарашлари до-
ирасида ўспириндай, етмиш
ёшли қария отамиз билан улар-
нинг "тилида" гаплашишга ўрган-
маганмиз. Кўпинча, ўзимизга
идеал қилиб олган тушунчалар,
илинжлар доирасида ўзгалардан
меҳр-шафқат кутамиз. Психолог
сифатида шуни эътироф эти-
шим мумкинки, биз ҳаттоки, баъ-
зан ўзимизни яхши кўролмай-
миз, ўзимиздаги барча мавжуд
нуқсонлар-у, фазилатларни ан-
глаб, тўғри тарзда ҳурмат қилол-
маймиз. Ўзини ҳурмат қилмай-
диган одам бошқаларни ҳурмат
қилиши мумкин эмас. Аслида
биз меҳрни ҳам ўзига, ҳам ўзга-
ларга беришга қодир бўлишимиз
лозим.

Давлатимиз раҳбари 2000

Munosabat

миз, улар биздан моддий таъ-
минот билан бир пайтда маъ-
навий озиқ олишга муҳтож
эканлигини унутмаслигимиз,
кундалик "битмас" ишлари-
миздан ортиб, фарзандлари-
мизга биров эътиборимизни
қаратишимиз, кўнглидан кеча-
ётган эзгу ҳиссиётларга биров
шерик бўлиб, маслакдош, мас-
лахатдош, дўст бўлишимиз ло-
зим. Ота-она бўлиш жуда кат-
та масъулият эканлиги, ҳатто-
ки, қонунларимизда ҳам зикр
этилган. Шариятда ҳам ота ва
боланинг бир-бирлари олди-
даги масъулиятлари хусуси-
да жуда ибратли ҳукмлар бор.

"Соғлом авлод йили"да биз
катталарга яна бир марта им-
коният яратилапти, бугун ўзи-
мизнинг жигаргўшаларимизга
бўлган муносабатимизни,
уларни қай даражада ва қан-
дай севишимизни таҳлил
қилишимиз лозим. Умид қила-
манки, айнан шу йилдан бош-
лаб оилаларимизда ота-она-
лар билан фарзандлар ўрта-
сида муносабатлар самимий-
лашади, мактаблар, умуман
барча таълим муассасалари-
да катталар билан ёшлар ўрта-
сида ўзаро муносабатлар қай-
та кўриб чиқилади. Болалари-
мизни Оллоҳ инъом этган
иктидор, дилидаги эзгу ният-
лари ва хоҳишлари, маслак ва
мақсадлари билан, уларни
ҳурмат қилган ҳолда севолсак,
ўйлайманки, болаларимиз
биздан хафа бўлмайди. Ўрти-
мизда рўй бераётган барча
эзгу ишларга ҳолис баҳо бера
оладиган келажақнинг ҳақиқий
бунёдкорлари бўлиб етишади.
Оламшумул ишларни кўнгли-
дагидек амалга ошириш учун
эса руҳиятда ўзига ва ўзгалар-
га ишонч, яқинларининг меҳ-
ридан кўнгли тўқлик ҳисси
бўлиши керак.

Васила КАРИМОВА,
Тошкент Давлат иқтисоди-
ёт университети
ижтимоий психология
кафедраси мудири,
психология фанлари
доктори, профессор

BOBOLAR ILM HAQIDA

Ilm agar oz bo'lsa ham hech etma xor,
Oz ilmning ham buyuk qimmatini bor.

Fariddin Attor.

Istar esang otangdan meros,
Bog'la otang ilmiga ixlos.

Sa'diy Sheroziy.

O'qib o'rgangan ilming ishga sol,
O'smasin kuch birla yoqilgan
mash'al.

Aburahmon Jomiy.

Kishilar savdosi boshimdan uzoq,
Erta-kech bo'lmisham kitobga o'rtoq.

Kamoliddin Binoiy.

Ilmga oshno bo'lgani zamon,
Kemasiz ham suvdan o'tasan oson.

Rukniddin Avhadiy.

ENG, ENG ENG...

Olamdagi eng ulkan kitob 1976 yilda AQShning Kolorado shtatidagi Denver shahrida chop etilgan. "Superkitob" deya nomlanuvchi mazkur matbaachilik mo'jizasi o'lchami 2,74X3,07 metr, vazni esa 252,5 kilodir.

Dunyodagi eng jajji kitob (1X1 millimetr) 22 g/m zichlikdagi qog'ozga 1985 yilning mart oyida Peysli shahri (Shotlandiya)dagi "Glennifer press" nashriyoti tomonidan bosilgan. "Keksa qirol Koul" nomli bolalar ertagini o'zida jamlagan mazkur kitob 85 nusxada

chop etilgan. Kitobni maxsus ignada, shunda ham faqat haddan tashqari ehtiyotkorlik bilan varaqlash kerak.

Jahondagi eng uzun devor — Buyuk Xitoy devori bo'lib, jami 3400 kilometr ga cho'zilgan, bu Buyuk Britaniya maydonining uzunligidan 3 karra ortiq.

Yer yuzida eng baland ko'priksiz AQShning Kolorado shtatidagi Royl Gorj darasidan oqib o'tuvchi Arkanzas daryosi ustiga qurilgan. Mazkur osma ko'priksiz 321 metr balandlikda bo'lib, 6 oy ichida barpo etilgan.

TOPISHMOQLAR

1. Qalam yursa, iz qolur,
U yursa, iz yo'qolur.
(o'chirg'ich)
2. Devorda bir so'zanim,
Unda yashar keng olam.
(xarita)
3. Tarvuzim guldor yaxshi,
Unda bor olam naqshi.
(globus)
4. Suhbati shirin do'stim,
Turgani bilim do'stim.
(kitob)
5. Tap-tap etadi,
Ostidan karvon o'tadi.
(elak)
6. Qo'li yo'q,
Oyog'i yo'q,
Uy poylar.
(qulf)
7. Og'zi yo'q,
Tili bor.
Dumaloqqina,
Yuzi bor.
(soat)

KAPALAK

Ko'rsam, o'ynar sho'x yurak,
Bamisoli gulbargak.
Shudringlarda quyoshday
Tovlanadi kapalak.
Olib qochdi xayolim,
Qanotida ko'p xoli.
Quvib, chopdim g'izillab,
Misli yurtim shamoli.
Shunda dedi kapalak:
— Misli nozik zar-ipak.
Tutsang uchqur qanotim —
So'lur go'yoki gulbarg.
Bo'ldim unga chin o'rtoq,
Zavqqa to'lib vaqti chog' —
Guldan-gulga yulduzdek —
Qo'ndi bilmay hech
charchoq.
Nurlar kabi yugurdik,
Quvlashmachoq o'ynadik.
Qarsak chaldi gul-yaproq —
Shodliklarga to'ymadik.

Mashrab RAHMON ALI

LATIFALAR

— Bu yerda, qishloqda, — dedi xola shaharlik jiyani, — ertalab odamlarni xo'roz uyg'otadi.
— Judayam yaxshi. Iltimos, xola, uni sakkiz yarmiga to'g'rilab qo'ying.
x x x
Arslon bilan quyuncha qahvaxonaga kirishdi.
— Men juda ochman. Salat tayyorlab bering, — dedi quyon.
— Xo'jayiningiz och emasmi? — so'radi ofitsiant.
— Ahmoqona savol, agar och bo'lsa, unga ergashib yurarmidim?
x x x
Ikki bolakayning suhbat:
— Kel, zoopark-zoopark o'ynaymiz.
— Mayli, faqat qanday qilib o'ynaymiz?
— Bundan osoni yo'q. Men maymun bo'laman, sen uyingdan menga apelsin olib kelasan.
x x x
— Dada, chehrangizni yaxshi eslaysiz-a?
— Bu nima deganing, o'g'lim?
— Ya'ni, burningiz, iyagingiz, og'zingiz qayerdaligini bilasizmi?
— Albatta, albatta.
— E, xayriyat-ye... Men siz soqol oladigan oynani sindirib qo'yib, qo'rqib yuruvdim...

RAHMDIL OVCHI

(Shimoliy Amerika ertagi)

Bor ekan, yo'q ekan, bir yosh ovchi bo'lgan ekan. Hamma hayvonlar uni rahmdilligi uchun yaxshi ko'rishar ekan. U hech qachon toshqin daryoni suzib o'ta oladigan kiyikni bekorga nobud qilmas ekan. Bolali bug'uni otmas, parrandaga yoki o'z o'ljasi ketidan quvib charchagan hayvonga qo'qqisidan hujum qilmas ekan. U yirtqich hayvon bilan parrandaga doimo bir bo'lak kiyik go'shtidan qoldirar ekan. Ayiqqa, albatta, ozroq bo'lsa-da asal, qarg'aga jo'xori so'tasi tegar ekan. O'ldirgan parrandasining ichak-chavog'ini ko'l bilan daryoga — baliq va boshqa jonivorlarga in'om qilargan ekan.

Kunlardan bir kuni ovchini boshiga musibat tushibdi. Nima bo'libdi-yu, u hamrohlaridan ortda qolib, to'satdan unga dushmanlar — cherok, degan qabila odamlari hujum qilibdi. Ular yosh ovchini o'ldirib, boshidan bir parcha teri shilib olishibdi.

Dushmanlar tashlab ketgandan boshlab birinchi bo'lib bo'ri odam qoni hidini sezib qolibdi. U rahmdil ovchining jasadini tanib qolibdi va uvlab barcha hayvonlarni chaqiribdi. Hammalari qayg'urib, o'lgan do'stlari boshida ko'z yosh qilishibdi. Ayiq panjasi bilan asta ovchining jasadini ushlab ko'rib:

— Yuragi uryapti! — debdi.

Shu orada qushlar uchib kelishibdi. Hayvonlar ajoyib dori tayyorlashga kirishibdi — hamma o'z hayoti va aqlidan bir chimdim qo'shishga qaror qilibdi. Dori kutilmaganda juda kuchli qotishmaga aylanibdi, lekin yong'oq po'chog'i ichiga joylasa bo'ladigan darajada oz bo'lib, sirtidan qaraganda bir tomchi suvga o'xsharkan.

Kalxat:

— Shilib olingan bosh terisini o'rniga qaytarish kerak. Bu ishni kim bajaradi, — debdi.

Qizg'in bahs boshlanib ketibdi. Bu har qanday hayvonning qo'lidagi kelmasligi ravshan bo'libdi. O'ylab-o'ylab bu ishni chaqqon va aqli qushga topshirishga qaror qilishibdi. Eng avval burgutni tanlashibdi. Keyin mitti sa'vani tanlashibdi. Oxiri Buyuk qarg'ani tanlashibdi.

Qarg'a cheroklar qishlog'iga uchib boribdi. Qarasa, rahmdil ovchining boshidan shilib

olingan teri o'tov tepasidagi mo'riga tortib qo'yilganmish. U o'qdek uchib borib, shartta terini olibdi-da, osmonga ko'tarilibdi. Cheroklar ko'rib qolib, unga kamonlaridan o'q yog'dirishibdi. Ammo qarg'a shunchalik balandga ko'tarilibdiki, cheroklarning o'qlari yarim yo'ldan qaytib tushaveribdi.

Qarg'a terini olib kelib, hayvonlar oldiga tashlabdi. Qarasalar, teri qurib qotib qolganmish, shunda burgut unga bir necha tomchi shudring sepibdi. Teri o'z holiga qaytibdi, uni ovchining boshiga yaxshilab yopishtirib qo'yishibdi. Shu mahal ovchiga tayyorlangan ajoyib dorini berishgan ekan, u qayta dunyoga kelayotganini sezibdi. U ko'zi yumilib yotgan joyidan hayvonlarning tilini tushunayotganday bo'libdi. Ovchi hayvonlardan dorini qanday tayyorladigilar, deb so'ragan ekan, ular bu muhim sirni keyinroq birortadan aytarmiz, deb javob qaytarishibdi.

Shundan keyin ayiq ovchini oyoqqa turg'azib qo'yibdi. Ammo ovchi ko'zini ochib qarasa, yon atrofida hech kim yo'q ekan: faqat turli hayvonlarning izlariga ko'zga tashlanarmish.

Rahmdil ovchi o'z qabilasiga qaytib kelibdi, boshidan o'tgan voqeani miridan-sirigacha odamlarga hikoya qilib beribdi.

Кип-қизил чўгга айланган тошқў-мир уюми каминда алангаланиб ён-мокда, печакгуллар чирмашиб қоплаган қандил остидаги мавлуд дастурхонига ноз-неъматлар тортилган. Улар бир оз кечикишди, овқат эса ҳали ҳам тайёр эмас; бироқ онаси бирпасда тайёр бўлади, деди. Улар эшикнинг очилишини ва хизматкорларнинг оғир металл қопқоқлар ёпилган идишларни кўтариб кириб келишини кутиб ўтиришарди.

Ҳамма кутарди: Чарлз тоға уй тўрида дераза олдида ўтирибди, Дэнти ва мистер Кейси каминнинг икки томонида оромкурсиларда, Стивен эса уларнинг ўртасида стулда оёғини каминнинг панжарасига қўйиб ўтирибди. Мистер Дедалус ўзини камин устидаги ойнага солиб қаради, мўйловининг учини бураб қўйди ва фракиннинг этакларини қайириб, орқасини оловга ўгириб турди, бироқ тез-тез қўлини кўтариб, мўйловининг гоҳ у, гоҳ бу учини тобларди. Мистер Кейси бошини бир ёнбошга ташлар ва кулимсираб, гарданига шапатиллаб уриб кўярди. Стивен ҳам жилмайди; у кумуш танга солинган ҳамён мистер Кейсининг кафтидадир деб ўйлаб, унинг маҳкам сиқилган муштини очмоқчи бўлиб уринди, лекин мистер Кейсининг бармоқлари тошдай қотиб қолган эди. Шунда мистер Кейси малика Викторияга туғилган куни¹ муносабати билан совға тақдим этганимдан бери шу учта бармоғим акашак бўлиб қолган, деб айтди унга. Мистер Кейси гарданига шапатиллаб уриб қўйди ва Стивенга қараб уйқули кўзлари билан кулимсиради, мистер Дедалус эса шундай деди:

- Хў-ўш. Яхши бўлди-да. Аммо зўр бўлди юриб келганимиз! Тўғрими, Жон! Хў-ўш... Бугун овқатланиш на-сиб қилармикан ўзи, билсак бўладими? Тоза ҳаводан тўйиб нафас олдик. Ҳарқалай ёмон бўлмади, жин урсин.

У Дэнтига ўгирилиб деди:
- Сиз бугун умуман чиқмадингиз-а, миссис Райорден?

Дэнти қовоғини уйди ва қисқа жавоб қилди:
- Йўқ.

Мистер Дедалус фракиннинг этагини туширди ва буфетнинг олдида келди. У тоқчадан виски солинган каттакон сопол кўзани олди ва ундан секин графинга қуя бошлади, қуя туриб эгилди, қанча қуйганини кўрмоқчи бўлди. Кейин кўзани яна буфетга қўйди-да, иккита қадахчага оз-оздан виски қуйди, устидан озроқ сув қўшди ва қадахларни кўтариб каминнинг олдида келди.

- Овқат олдида иштаҳани очади-да, Жон, - деди у.

Мистер Кейси қадахни қўлига олиб, бир кўтаришда бўшатди ва уни ёнига - каминнинг устига қўйди. Кейин деди:

- Ҳозир мен ошнаимиз Кристоферни эсладим, унинг қўли қўлига тегмайди...

У хоҳолаб кулди, йўталди, сўнг қўлини қўйди:

- Жон-жаҳди билан йигитларига шашпан улашаяпти².

Мистер Дедалус қаттиқ кулди.

- Ўша Кристими? - деди у. - Ҳа, унинг тақир бошига битган ҳар битта сўғалда бир тўда фирибгарнинг маккорлигидан ортиқроқ айёрлик бор.

У бошини осилтирди, кўзларини юмди ва ҳузур қилиб лабини ялади, сўнг меҳмонхонанинг хўжайинига хос овозда гап бошлади:

- Ўзини нечоғли бўш-баёв қилиб кўрсатади! Сайраб юборади-я, доғули! Қўй оғзидан чўп олмагандай! Вой,

анойи!

Мистер Кейсини ҳамон йўтал забтига олар, у ўзини кулгидан тўхтата олмасди. Стивен отасининг сохти-сумба-тида, товушида меҳмонхонанинг хўжайинини кўргандай, овозини эшитгандай бўлди ва унинг кулгиси қистади.

Мистер Дедалус кўзига ойнакни кўндириб, ўғлига қараб, хотиржам ва меҳрибон оҳангда деди:

- Хўш, болакай, сен нега кулаёсан, а?

Хизматкорлар кириб келишди ва идишларни дастурхонга қўйишди. Уларнинг ортидан миссис Дедалус кирди ва ҳаммани дастурхонга таклиф қилди.

- Марҳамат қилинлар, - деди у.

Мистер Дедалус ўзининг жойига келиб ўтирди ва деди:

- Ўтиринг, миссис Райорден.

- Келинг, Жон, азизим.

У Чарлз тоға ўтирган томонга ўгирилиб, қўшиб қўйди:

- Марҳамат қилинг, сэр, таом мунта-зир.

Ҳамма келиб жойлашганидан сўнг у овқат солинган идишнинг қопқоғига қўлини қўйди ва бирдан хато қилганини пайқаб қолиб, қўлини тортди:

- Қани, Стивен.

Стивен овқат олдида дуо ўқиш учун ўрнидан турди.

"Ўз паноҳингда асра бизни, Тангрим, мурувватингни дариғ тутмагайсан, Ха-

юборди. Чунки уни кўрган пайт отаси ёдига тушган. Чарлз тоға шундай деди.

Мистер Дедалус идишнинг қопқоғини ёпиб қўйди ва иштаҳа билан овқат ейишга киришди.

- Шўрлик Кристи, - минғирлади у, - афтидан, у ўзининг макру хийлаларига буткул ўралашиб қолганга ўхшайди.

- Саймон, - деди миссис Дедалус, - сен миссис Райорденга қайладан узат-маяпсан.

- Дарвоқе, - деди у ҳозиржавоблик билан, - миссис Райорден, мен шўрликнинг гуноҳимдан ўтинг.

Дэнти қўли билан ликопчасини тўсди:

- Йўқ, миннатдорман.

Мистер Дедалус Чарлз тоғага ўғир-рилди:

- Сиз-чи, сэр?

- Ҳаммаси жойида, Саймон.

- Жон, сизга-чи?

- Менга бас. Ўзингиз олаверинг.

- Сенга-чи, Мэри? Ликопчангни узат,

Стивен. Олсанг-чи, олавер, мўйловинг

тезроқ чиқади. Қани!

У Стивеннинг ликопчасига қайладан уюб солди ва идишни столга қўйди.

Кейин Чарлз тоғадан гўшт мазалими, деб сўради. Чарлз тоға гапира олмади, оғзи банд эди, бошини сермаб қўя қолди.

- Қадрдонимиз руҳонийга муносиб жавоб қилганмиди? А? - деди мистер

Дедалус.

- Мен бунга унинг қурби етади деб ўйламаган эдим, - деди мистер Кейси.

- "Черковнинг харажатини мен ўзим тўлайман, ҳазрат, сиз Тангрининг даргоҳини ташвиқот юритадиган минбарга айлантиришни бас қилсангиз бўлгани"⁴.

- Ўз пирига бундан ортиқ гап айтиб бўладими, - деди Дэнти. - Айниқса, ўзини католикман деган одамнинг оғзидан шу гап чиқса.

- Улар айбни фақат ўзларидан қидирганлари маъқул, - деди мистер Дедалус сохта ҳалимлик билан. - Агар улар ақллироқ бўлишганда дин билан машғул бўлишарди, бошқаларнинг ишига тумшук тикиб юришмасди.

- Ахир, шунинг ўзи дин-да, — деди Дэнти. - Улар халқни огоҳлантириб, ўз бурчларини бажаришаяпти. Улар ўз жамоаларига панд-насихат қилиб туришлари керак.

- Биз черковга — Тангрининг уйига — бош эгиб яратганга ибодат қилиш учун келамиз, - деди мистер Кейси, - сайловолди нутқларини тинглаш учун эмас.

- Шунинг ўзи дин-да, - такрорлади Дэнти. - Улар тўғри қилишаяпти. Улар ўз жамоаларига ваъз ўқиб туришлари керак.

- Меҳробдан туриб ташвиқот юргизишларига нима дейсиз? - сўради мистер Дедалус.

- Тўғри-да, - деди Дэнти. - Бу жамоанинг маънавиятига дахлдор. Агар руҳоний ўз қавмига нима яхши-ю, нима ёмонлигини тушунтирмаса, унинг руҳонийлиги қаерда қолади?

Миссис Дедалус қўлидаги пичоқ билан санчкини дастурхонга қўйиб, деди:

- Худо хайрингизни берсин, сиёсий мунозараларингни жуда бўлмаса бугун, шундай кунда қўя турунлар!

- Мутлақо ҳақсиз, мэм, - деди Чарлз

тоға. - Бас, етар, Саймон. Бўлди энди, тамом.

- Хўп, хўп, - деди бидирлаб мистер Дедалус.

У идишнинг қопқоғини илқис кўтарди:

- Хўш, кимга яна куркадан?

Ҳеч ким жавоб қилмади. Дэнти яна гап очди:

- Воизликни католикка чиқарган, Ҳа, шубҳасиз, католикка.

- Миссис Райорден, ўтиниб сўрайман, - деди миссис Дедалус, - бугунча шу гапни тўхтатиб турайлик.

Дэнти у томонга ўгирилиб, деди:

- Сизнингча, мен черков аъёнларини таҳқирлашларига чидаб туришим керакми?

- Агар улар сиёсатга аралашини бас қилишса, - беихтиёр гапга қўшилиб кетди мистер Дедалус, - ҳеч ким уларга бир оғиз ҳам гапирмайди.

- Ирландиянинг епископлари ва поплари ўз сўзларини айтишди, - эътироз билдирди Дэнти, - уларга бўйин бериш керак.

- Улар сиёсатдан воз кечсин, - гапга аралашди мистер Кейси, - бўлмаса халқ черковдан юз ўгиради.

- Эшитдингизми? - деди Дэнти миссис Дедалусга мурожаат қилиб.

- Мистер Кейси! Саймон! Бас, етар, ўтиниб сўрайман, - ялина бошлади миссис Дедалус.

- Яхшимас! Яхшимас! - деди Чарлз тоға.

- Бу қандай гап! - қичқирди мистер Дедалус. - Биз инглизларнинг бир ишораси билан ундан⁵ воз кечармишимиз!

- У халқни ортидан эргаштиришга нолойиқ бўлиб қолган эди, - деди Дэнти. - У ҳамманинг кўз олдида гуноҳга ботиб яшади.

- Ҳаммамиз гуноҳқормиз, ҳаммамиз гуноҳқор бадбахтлармиз, - вазминлик билан жавоб қилди мистер Кейси.

- "Хою ҳавасдан буткул тийилиш мушкул, бироқ бундайин гуноҳдан ўзини четга ола билмаганнинг ҳолига вой, - деди миссис Райорден. - Магар бундай кимсанинг гарданига тегирмон тошини бойласалар, боз уни денгизга ташласалар тузук, токи у ўзгаларни йўлдан оздирмагай".

Мана, муқаддас китобда нима дейилган.

- Ўта бўлмагур сўзлар булар, агар менинг фикримни билишни истасангиз, - деди мистер Дедалус совуқ оҳангда.

- Саймон! Саймон! - Чарлз тоға уни туртди. - Ёш боланинг олдида-я!

- Хўп, хўп, - деди хато қилганини пайқаб мистер Дедалус. - Айтганча...

Мен айтмоқчи эдимки... Бўлмагур гапларни станциядаги бир ҳаммол айтибди. Шундай десак тузукроқ бўлар. Қани, Стивен, ликопчангни чўз, ошна. Қолдирмагин-а, ҳаммасини егин.

(Давоми бор)

ИЗОҲЛАР:

1. Мистер Кейсининг қамоқда бўлгани назарда тутилмақда, эҳтимол, қамоқда қўлини қаноп лоси шилиб юборган.

2. Бу одамнинг бомба ясагани ва бомбаларни фениларга етказиб берганига ишора қилинаётир.

3. Дублиндаги Муқаддас Училиш коллежи ёнидаги ҳашаматли дўкон.

4. Парнеллнинг католик черкови меҳробидан туриб айтган таънасига ишора қилинаётир.

5. Парнелл назарда тутилаётир.

Америкалик молиячи Жорж Сорос Россияда сил касаллигига қарши кураш олиб бориш учун яна кўшимча 1,7 миллион доллар ажратди. Ўтган уч йил мобайнида Ж. Сороснинг Очиқ жамият институтини бу мамлакатга жамъи 14 миллион долларлик ёрдам кўрсатди.

К а ш м и р сепаратчиларининг мафкуралари Азхар Маъсуд "Кашмир мустақиллиги учун жиход"га чақирди. У Ҳиндистонга қарши курашга 600 минг тарафдори кўтарилиши мумкинлигини таъкидлади.

АҚШ амалда ҳаводан бўлади-ган ракета ҳужумига қарши лазер системасини яратишга киришди.

ЕР
ЮЗИДА

Машхур америкалик ҳажвгўй фантаст ёзувчи Курт Воннегут унинг Манхэттендаги яшаш жойида юз берган ёнгиндан сўнг Нею-Йорк госпиталига келтирилди. 77 ёшли адиб куюк тутундан бўғилиб, ҳалок бўлишига бир баҳя қолди.

Хитой шаҳри Шавэйда "Чан-шэн" кемаси командасининг 23 аъзосини ўлдирганликлари учун 13 денгиз қароқчиси қатл қилинди.

Ироқ ва Югославия Бағдодда савдотик ва иқтисодий ҳамкорлик соҳасида иккитомонлама ҳамкорликни мустаҳкамлаш борасида келишиб олдилар.

АХБОРОТ НУР ТЕЗЛИГИДАН ТЕЗ СУРЪАТДА ЕТКАЗИЛАДИ

"Дифен неюс" ҳафталигининг хабар беришича, Пентагон ахборот "телепортацияси" имкониятлари бўйича тадқиқот ўтказиш юзасидан кўламли дастурни амалга оширмоқда. Мақсад—"квант компютери"ни яратишдан иборатдир. Бундай компютер ахборотни ер юзининг исталган нуқтасига киприк қоққунча "телепортация қилиш"—етказиш имконини беради. Мутахассис бўлмаган одамга бу лойиҳа хомхаёлдек туюлиши мумкин. Аслида эса, ундай эмас. Ишлаб чиқилган концепция квант физикасининг реал қонунларига асосланган.

Газетанинг ёзишича, "телепортация"-да ахборот нур тезлигидан ҳам тез суръатда етказилади. Ҳимояланиш даражаси ҳам анча юқори. Бу усулда ахборот берувчининг ҳам, ахборот олувчининг

ҳам қаерда жойлашганлигини аниқлаш мутлақо мумкин эмас. Шу усул билан юборилаётган ахборотни амалда тутиб қолиб бўлмайди. Наридан борса, рақиб уни йўқ қилиши мумкин, лекин ўқий олмайди. Хабар ўз жойига етиб бормагач ахборотни кутаётган тараф бундан дарров воқиф бўлади, чунки у ахборотни ололмайди.

Дастур АҚШ армияси тадқиқот бошқармаси томонидан мувофиқлаштирилади. Уни маблағ билан таъминлаш ва қўллаб-қувватлаш бирваракайига тўртта федерал муассаса: армия, миллий хавфсизлик агентлиги, Пентагон истиқболли илмий-тадқиқот ишларини режалаштириш бошқармаси ҳамда мудофаа министри ўринбосарининг тадқиқотлар ва конструкторлик ишлари масаласи бўйича бошқармаси томонидан амалга оширилмоқда. Дас-

тур бюджети ўтган йили 19 миллион доллар қилиб белгиланган эди. 2000 йилда эса тадқиқотлар олиб бориш учун янада сахийлик билан маблағ ажратилиши кутилмоқда.

Янги концепцияни ишлаб чиққанлардан бири бўлмиш физик Генри Эвериттнинг фикрича, ахборотни "телепортация" қилиш қурилмаси яқин ўн йил ичида яратилади. Ишланаётган технологиялардан жисмлар ёки одамларни бир жойдан иккинчи жойга "ўтказиб қўйиш"да фойдаланиш имкониятларига келганда эса, Эвериттнинг қатъий ишончига кўра, бу юмуш ҳозирча фақатгина илмий фантастика соҳасига дахлдор бўлиб турибди.

Нею-йорклик тадқиқотчи доктор Уилям Добеллнинг айтишича, у кўзи ожиз одамларнинг кўриш қобилиятини тиклашга ёрдам берадиган система яратибди. Бунинг учун мияга жойлаштирилиб, кўзойнакка ўрнатилган митти телекамерага уланган электродлар қўлланилади. Албатта, бундай мослама воситасида кўрлар кўзи очиқ одамлардек кўролмайдилар, лекин улар катта ҳажмдаги нарсаларни, ҳаттоки контраст фонда-

КЎР КЎЗНИНГ КЎРИШИ

ги йирик ҳарфлар ва сонларни фарқлай оладилар. Мослама юқорида айтилган митти телевизион камера ва кўзойнакка ўрнатилган ултратовушли дистансион сенсорлардан иборатдир. Ингичка кабел уларни қопчиқ ичидаги компютер билан улайди. Компютер эса, ўз навбатида, маълумотни мияга ўрнатилган электродларга етказилади.

Саҳифани хориж матбуоти материаллари асосида Жамшид Саъдинов тайёрлади.

"Гиннеснинг рекордлар китоби"да сайёрамизнинг энг кекса одами сифатида қайд этилган америкалик Сара Кнауусс хоним 2000 йил киришига арзимаган вақт қолганда ҳаётдан кўз юмди. У 30 декабр куни 119 ёшида Пенсилвания штатининг Аллентаун шаҳридаги қариялар уйида беозоргина ёруғ дунё билан видолашди.

Сара 1880 йилнинг 24 сентябрида Пенсилваниядаги Голливуд деб дабдабали ном билан аталган шахтёрлар шаҳарчасида туғилди. Ер юзининг энг кекса кишининг ёши Озодлик ҳайкали ва Нею-Йоркдаги Бруклин кўпригининг ёшидан улуғроқ эди. У умргузаронлик қилган вақт мобайнида Америка ҳам қатнашган етти уруш бўлиб

УЗОҚ УМР КЎРИШ СИРИ

ўтди, биринчи марта туркум тарзида чиқа бошлаган автомобил яратилди, "Титаник" ҳалокатга учради, илк марта самолёт Атлантика океани узра парвоз қилди. Нил Армстронг Ой юзасига қадам қўйганда кампир 88 ёшда эди.

Миссис Кнауусс оддийгина ҳаёт кечирди: уй-рўзғор ишлари билан шуғулланди, сўғурта компаниясида хизмат қилди. У соғлом яшади. Сара Кнауусс умрузоқлигининг яна бирор сир-синаоти бормикан? "У ҳамиша гоёат хотиржам эди, — дейди марҳуманинг 96 яшар қизи Кэтрин Салливэн, — ҳеч ким ҳеч қачон унинг кайфиятини бузолмасди".

БЕЪМАНИЛИК УЧУН ХАЛҚАРО МУКОФОТ

Мухтарам газетхон! "Маърифат"нинг ўтган сонларидан бирида халқаро Нобел мукофоти ҳақида ҳикоя қилган эдик. Бу мукофот дунёда физика, кимё, медицина, адабиёт, иқтисод ва тинчлик соҳасида эришилган улкан ютуқлар учун берилади. Лекин бу дунё қизиқ дунёда! Акс ҳолда, инсонга кераги бўлмаган ихтиролар учун ҳам халқаро мукофот берилармиди? Ҳа, шундай мукофот ҳам бор. (Албатта, кўпчилик бундан беҳабар бўлса керак.) АҚШнинг жаҳонга машхур Гарвард университетидан ҳар йили одамлар учун бефойда ихтиролар учун лауреатлик дипломлари топширилади. Агар сиз умрингизнинг ярмини қопга ўзи сакраб тушадиган картошка ёки ўзи ечиладиган кийим ихтиросига сарфлаган бўлсангиз, лауреатлар сафидан ўрин олиш учун барча имкониятларга эгасиз.

Ўтган — 1999 йили бўғирсоқхўрларнинг ижтимоий қиёфасини таърифлаб берган бир ажнабий ошнамиз шу дипломни қўлга киритди. Лауреатлар орасида пешоб топширишда одамлар қандай идишларни афзал кўришларини аниқлаган кимса ҳам бор. Яна бир даъвогар эса автоулов ўғриларига қарши ўтсочар "курол" ихтиро қилгани учун лауреатлик унвонига сазовор бўлди...

ДАҲОЛАР ҚАНДАЙ ТУҒИЛАДИ?

Статистик маълумотларга қараганда, даҳоларни "тўратиш" учун ёш оталар тўғри келмас экан. Буюк кишилар отанинг ёши онаникидан 20 ёш ва ундан катта бўлган оилаларда туғиладилар (мисол тариқасида Конфуций, Пётр Биринчи, Екатерина Иккинчи, Микеланжело, Гёте, ўзимизнинг улуг адибимиз Абдулла Қодирийни эслашимиз мумкин). Бу

борадаги бир назарияга диққатингизни қаратмоқчимиз. Унга биноан, даҳо тўралаётган пайтда хотинининг ёши эриникининг ярмига тенг бўлиши ва яна шунга 7 ёш қўшилиши лозим. Бунда эрнинг ёши 25 ёшдан кичик бўлмаслиги керак. Бу қондан қуйидаги далиллар тасдиқлайди: Россия Фанлар академиясининг биринчи президенти (бунинг устига биринчи аёл

президенти) Екатерина Воронцова-Дашкова (отасининг ёши 36да, онаси 25 ёшда бўлган); Таврия князи Григорий Потёмкин (отаси — 56, онаси 35 ёшда). Баъзи маълумотларга қараганда, Македониялик Александр (отаси — 30да, онаси — 22 ёшда); Михаил Лермонтов ва Федор Достоевский (уларнинг оталари 27 ёшда, оналари эса, 20 ёшда бўлган) ҳам шу назарияни

исботлашга мисол бўла олади.

Бу назарияни қувватлайдиган яна бир қизиқ далил бор: буюк одамларнинг айнан шу ота-онадан улардан олдин ёки кейин туғилган ака-ука, опа-сингиллари бирор-бир соҳада улуг ишларни амалга ошириб, ўзларини кўрсата олмаганлар, шухрат қозонмаганлар.

АЁЛЛИГИМИЗНИ УНУШМАЙЛИК

Шахримизнинг олий ёки ўрта махсус билим юр்தларининг қай бирида бўлманг, у ерда таълим олаётган қизларимизнинг "эр-какча" либосларига беҳосдан кўзингиз тушади. Ёки кўчаларда ҳам шим кийган хотин-қизларни ҳар қадамда учратиш мумкин. Чунки айни кунларда улар бежирим қилиб тикилган миллий либосларимизни эркакча либослар билан алмаштириб юборишган. Хўш, бунга сабаб нима? Нега энди аёлни аёл қилиб кўрсатадиган чиройли либосларимиз ўрнини аллақандай бачкана кийимлар эгаллаши керак? Унда аёлнинг аёллиги қаерда қолади? Бундай кийимда юрган хотин-қизларимизда ибб, ҳаё, ифбат каби шарқона фазилатлардан асар ҳам йўқдек

қўринади. ТошДУнинг филология факультетида таҳсил олаётган Н.исмли бир қизни яқиндан танийман. Яқинда фурсат топиб, анчадан буён ўзимни кийнаб юрган саволга жавоб топиш учун унинг кўнглига секингина қўл солиб кўрдим:

— Нуқул сизни шимда кўраман. Ҳеч қўйлақ киймасиз-а?

— Шим "удобный"да. Совуқ ҳам ўтмайди. Юрганингда ҳам енгил юрасан.

Унинг бепарволик билан берган жавобига қойил қолдим. "Енгил" юрасан,— дейди-я. Ишқилиб, бир умр ана шундай енгил ҳаётга ўрганиб қолмаса яхши эди. Тагин "удобный" эмиш. Икки оғиз "ўрисча" сўзни ўрганиб унга эргашасан ёки европаликлар кийимига кўзимиз тушиб

уларга тақлид қилиб эргашиб кетаверсак, биз ўзи киммиз? Инсонми, ёки "эчки"нинг орқасидан эргашиб кетаётган кўйимизми? Қани бу ерда бизнинг мустақил фикримизу миллийлигимиз... Ҳеч бўлмаса уларни тарбия қилаётган оналаримиз уят деган тушунчани ўргатишса бўлмасмикан? Ахир, эртага бир оилага бека бўлиб, фарзандлар тарбияси билан шуғулланадиган қизлар ҳеч бўлмаса шу нарсани билиши керак-ку. Аёлларимиз-чи, ахир улар она-ку. Улар қандай қилиб фарзандларига миллий қадриятларимизни, ўзлигимизни тушунтира оларкин?

Биз кимнинг авлодларимиз ўзи? Олийфаҳм бувиларимиз, Нодирабегим, Увайсий, Кумуш-

бибилар "удобный", "енгил юриш"ни нега ўрганишмаган экан, мулоҳаза қилиб кўрсак-чи? Ўзлигимизни унутётган хотин-қизларимиз бор экан, эртага бизнинг фарзандларимиз даврига етиб, умуман миллийлигимиздан асар ҳам қолмаса-я. Ахир, бу даҳшат-ку. Ёки, уларнинг онги шу даражада "ривожланиб" кетди-микан? Ёки биз замондан орқада қолдикми? Бу саволлар оғушидан ўзимни бир лаҳза бўлса-да қутқизишга ҳаракат қилдим, ҳеч уйдасидан чиқа олмадим. Юрагимнинг туб-тубида бир жавоб туғилди: муҳими, биз аёлмиз. Ҳеч бўлмаса аёллигимизни йўқотмайлик!

Дилдора БОЙМУРОДОВА

БЕШИККА ЕТАДИГАНИ ЙЎҚ

Ҳар бир аёл албатта она деган шарафли ном соҳиб бўлиши шубҳасиз. Фарзанд парвариши, уни соғлом ўстириш эса ҳар бир онанинг фикру ёдини банд этадиган юмшқиндир. Янги туғилган гўдакни чақалоқлигидан парвариш қилишда Сизга қўл келадиган маслаҳатни эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

Энг аввало, чақалоқ яшайдиган хонада ўзига чанг ютув-

чи буюмлар иложи борича кам бўлиши керак. Агар ўша хонада гилам, палос бўлса, яхши-си уларни вақтинча бошқа хонага олиб чиқиш керак. Болалар кароватчасига текис ва ясси тўшак солинг. Чақалоқ ҳаётининг дастлабки кунларида ёстиқнинг ўрнига тўртта букланган йўрғакдан фойдаланиш мумкин. Боллага қаттиқ ботади деб ўйламанг, бу аксинча фойдалидир. Юмшоқ пар

ёстиқларда чақалоқ кўп терлайди. Умurtқа поғонасининг ҳам қийшайишига сабаб бўлиши мумкин. Кароватча ёки бешикни радиатор, печ, дераза ёнига қўйманг. Сиз деразани очганингизда, чақалоқ елвизакда қолиши мумкин. Хонани кунига бир неча маротаба шамоллатиш керак, айниқса кечаси ухладан олдин хонани шамоллатиш жуда фойдали.

ЭНГ БАДАВЛАТ АЁЛ

«L Oreal» фирмасининг акциядори, француз аёли Лилиан Бетанкур ҳозирда жаҳон хотин-қизлари ичига энг бойи. 1997 йили унинг мол-мулки 8.4 млрд. долларга кўпайди. Лилиан Бетанкур гунёдаги энг бадавлат одамлар рўйхатининг 26-ўрнида туради.

Унинг отаси Эжен Шулле 1936 йили «L Oreal»ни ташкил қилган эди. Кейинроқ Лилиан ҳам узоқ вақт фирмага раҳбарлик қилди. Бугунги кунда ҳар бир соат унга 4 минг доллардан зиёд пул келтириб турибди.

Дунёдаги иккинчи бой аёл хитойлик Нина Вангдир. Унинг мол-мулки 7 млрд. доллар деб баҳоланди. У Гонконггаги энг йирик қурилиш компаниясини бошқаради.

Бойлик Нина Ванг хонимга қотиллар қўлида ўлдирилган эридан мерос қолган.

ДИАНАНИНГ ДОЛЛАРЛАРИ

Машҳурлар вафотидан кейин ҳам анча гап-сўз бўлишади. Ўзбекча қилиб айтганда уларни "гўрида ҳам тинч ётгани" ҳам қўйишмайди. Буюк Британия маликаси Диананинг ҳаёти автомобиль ҳалокати туфайли якун топганини биласиз. У ватани — Буюк Британия учун — 14 млн \$, ўғиллари Уильям ва Гарри учун 10 миллион \$ дан мерос қолдиргани ҳам маълум.

Яқинда унинг шахсий коллекциясидаги қим-

матбаҳо тақинчоқлар Нью-Йоркда кимошди савдосига қўйилди. Лекин бу буюмлар ҳақиқий баҳосидан анча паст нархда баҳоланди. Унинг брилланти ва марваридлари атиги 4.5 млн \$ га етди. Хориж ва рус журналистлари "Диананинг нархи кун сайин эмас, соат сайин тушмоқда" деб "жар" солишди.

ЭНГ БОЙ ҚИЗАЛОҚ

Бугунги кунда мактабнинг 8-синфига ўқиётган 14 ёшли Аллегра Бек ўзининг мол-мулкисининг баҳоси қанчалигини тасаввур ҳам қила олмаса керак. "Норасида малика"нинг бир неча қасрлари бор. Баҳоси 60 млн. \$ лик Миландаги шоҳона уй, 30 млн. \$ қорбоғ — вилла, Нью-Йоркнинг Манхэттенда жойлашган 5 қаватли қишлоқ, 40 млн. \$ лик Майами

(Флорида)даги қаср... Миландаги уйида турли мебеллар ва расмлардан иборат шундай коллекция борки, унга Эрмитажу Лувр ҳам ҳавас қилса арзийди. Аллегра нақд 500 млн. \$ соҳибаси бўлиш билан биргаликда бир катта компания акцияларининг 45 фоизига ҳам эгалик қилади. Аллегра Бек бундай бойликнинг қандай қилиб эгаси бўлиб қолди деб, ўйларсиз. У машҳур либослар устаси — Жанни Версаченинг жияни эди. Модельер ўз сингисини Донателланинг қизини чақалоқлигиданоқ жонидан ортиқ кўрарди. Жанни Версаче қотил қўлида фожеали ҳалок бўлди. Лекин у бойликларига жиянини меросхўр, деб ёздириб қўйишга улгурган экан.

Mish-mishmi? Yoki...

(Флорида)даги қаср...

Миландаги уйида турли мебеллар ва расмлардан иборат шундай коллекция борки, унга Эрмитажу Лувр ҳам ҳавас қилса арзийди. Аллегра нақд 500 млн. \$ соҳибаси бўлиш билан биргаликда бир катта компания акцияларининг 45 фоизига ҳам эгалик қилади. Аллегра Бек бундай бойликнинг қандай қилиб эгаси бўлиб қолди деб, ўйларсиз. У машҳур либослар устаси — Жанни Версаченинг жияни эди. Модельер ўз сингисини Донателланинг қизини чақалоқлигиданоқ жонидан ортиқ кўрарди. Жанни Версаче қотил қўлида фожеали ҳалок бўлди. Лекин у бойликларига жиянини меросхўр, деб ёздириб қўйишга улгурган экан.

ЭРИНМАСАНГИЗ СОЧИНГИЗ ТУШМАЙДИ

Соч ҳам ҳусн дейишади. Азал-азалдан момоларимиз сочга, соч парваришига катта эътибор беришган. Гўзал қизлар, сулув келинчақлар таърифни келтирмоқчи бўлсалар, энг аввал "сочи тақимини ўпади", деган иборани ишлатишарди.

Турли-туман соч ювиш воситалари бугунги кунда бисёр. Ҳаммага ҳам бу воситалар яхши фойда бермайди. Кўпчилик соч тўкилишидан

шикоят қилади. Соч тўкилишининг олдини олиш учун қуйидагича маслаҳат бермоқчимиз.

Ziynat

Баргизуб, мармарак (шалфей) газанда ўт (крапива) ва райхондан тенг миқдорда олинадиган аралаштирилади. 1 стакан қайнаган сувга тайёр аралашмадан 1 қошиқ со-

либ димланади. Сўнгра тозалаб ювиб, қуритилган сочга суртилади, устидан клёнка кийиб, рўмол билан қаттиқ боғлаб қўйилади. 2 соатдан сўн соч совун ва шампунсиз ювилади, сўнгра хона ҳароратида қурилади.

Азиз аёллар, ҳар қандай шароитда ҳам сочингизни офтобда ёки кимёвий усулда қуритманг. Бу сочни мўрт ва кучсиз бўлиб қолишига сабабчи бўлади.

Яхшиси, сиз танлаган мато қалинроқ, гул ва шакллари нисбатан йирикроқ бўлиши керак. Андоза танлашда ҳам деталлардан воз кечасиз. Либос бичимининг соддароқ бўлиши, чунтак, тугмачалари, ёқа, белбоғ каби қисмлари йирикроқ бўлиши керак.

Агар сиз гавда нисбатларингизни тўғри белгилай олсангиз, андоза танлашга қийналмайсиз. Фақат ҳар бир деталь ўз ўрнида, ҳамма нарса ўз меъёрида бўлгани тузук. Тор ва кенг, узун ва катта улчамларни қўллашда кўпроқ қўлай бўлишига эътибор беринг.

Феруза ТОШМАТОВА,

Qandolat

“ЭРТАК”
ТОРТИ

Бу торт учун:

4 та тухум, 350 гр саригё ёки «Елена», 2 стакан шакар, 1 стакан ун, 1 стакан сут, 2 қошиқ сув, 2 қошиқ какао керак бўлади.

Кастрюлкага 1 стакан шакар, 1 ош қошиқ ун солиб аралаштириб, устига 1 стакан сут солиб қайнатади. Аралашмани эритиб, совутилган саригёга («Елена»)га 1 қошиқдан қўшиб, крем тайёрланади.

4 та тухум оқини саригидан ажратиб, оқини кўпиртириб, 0,5 стакан шакар оз-оздан қўшилади, сўнг саригига 0,5 стакан шакар солиб, кўпиртирилади. Сўнгра 2 ош қошиқ сув солинади. Оқини саригига солиб, 1 стакан ун ҳам элаб солинади. Газ патнисига қўйиб 7-8 дақиқа пиширилади, сўнг совутиб, крем суртиб, рулет қилиб ўралади ва усти ҳам крем билан безатилади.

ЯНА БИТТАГА
КЎПАЙДИ

Ўтган йили 7 нафар боксчиз Сидней олимпиадасига йўлланмани қўлга киритган эди. Уларнинг сафи яна биттага кўпайди. Жанубий Кореяда бўлиб ўтган навбатдаги саралаш турнирида Шерзод Хусанов барча рақибларини доғда қолдириб, олимпиада йўлланмаси соҳиби бўлди.

БИРИНЧИ ЛИГАДА ҲАМ
ЯНГИЛИК

Футбол бўйича Ўзбекистон биринчилиги биринчи лигаси жамоалари ҳам биттага кўпайишди. Ўтган йили лигадан тушиб кетган "Кува" жамоаси яна биринчи табақада ўйнайдиган бўлди. Лиганинг 18-жамоаси ҳам яқин кунларда аниқ бўлади.

"САМТЕЛЕКОМ"
ОЛДИНДА

Зарафшонда бўлиб ўтган волейбол бўйича Ўзбекистон биринчилиги иккинчи давра учрашувлари якунланди. Бирон марта ҳам мағлубиятга учрамаган Самарқанднинг "Самтелеком" жамоаси олдинда бормоқда. Иккинчи ўринда "Автомобилчи" (Кўкон), учинчи ўринда — "Кин-Кристалл" (Шаҳрисабз).

БУГАЛО "АЛАНИЯ"ДА

қоладиган бўлди. — Биз тезда Бугало билан шартномани имзолаймиз, менимча, бу истеъдодли дарвозабоннинг бизга кўп фойдаси тегади, — деди "Спорт-Экспресс" газетаси муҳбирининг саволига жавобан "Алания" бош мураббийи Владимир Гуцаев.

Ma'rifat

ТАЪСИС
ЭТУВЧИЛАР:

Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Марказий Кўмитаси.

Бош муҳаррир ўринбосари
Абдусамат РАҲИМОВ

Таҳрир ҳайъати:

Йўлдош АҲМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БҶҲИБОВЕВ (масъул котиб), Шукр ЖОНБОВЕВ, Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ, Нўмонжон РАҲИМЖОНОВ, Йўлдош САИДЖОНОВ, Ҳалим САИДОВ (бош муҳаррир), Хулқар ТҶЙМАНОВА, Саъдулла ҲАКИМОВ, Ўткир ҲОШИМОВ

Рақам ва далиллар ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга жавоб қайтарилмайди. «Маърифат»дан материалларни қўчириб босиш таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Тошкент,
Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР:

масъул котиб—136-56-42,
хатлар ва оммавий ишлар бўлими—136-55-58.

Газетани IBM

компьютериди
Абдурасул НАРМАНОВ
ва Малоҳат ТОШОВА
сахифалади.

Навбатчилар:

Хулқар ТҶЙМАНОВА,
Шерали НИШОНОВ

Рўйхатдан ўтиш
тартиби № 20.

ИНДЕКС: 149, 150.

Г-107.

Тиражи 49.310

Г. 1 2 3 4 5 6

Ҳажми 4 босма

табоқ.

Офсет усулида

босилган, қоғоз

бичими А-3.

«Шарқ» нашриёт

матбаа концерни

босмаҳонаси.

Корхона манзили:

«Буюк Турон»

кўчаси 41-уй

Босишга топшириш вақти -
21.00.

Топширилди — 22.00.

МУТЛАҚ
ЧЕМПИОН+10

Бутун дунё боксчилар кенгаши — WBC ўз йўналишида рингга чиқаётган боксчиларнинг январь ойи рейтингини эълон қилди. Унга кўра, энг оғир вазнда мутлақ чемпион Леннокс Льюсдан кейин турувчи боксчилар ўнлиги қуйидаги тартибни эгаллади:

1. Жон Руис (АҚШ).
2. Майкл Грант (АҚШ).
3. Эвандер Холифильд (АҚШ).
4. Владимир Кличко (Украина).
5. Дэвид Туа (Янги Зеландия).
6. Лэрри Дональд (АҚШ).
7. Генри Акинванде (Англия).
8. Керк Жонсон (Канада).
9. Анжей Голота (Польша).
10. Шеннон Бригге (АҚШ).

РИВАЛДО —
ЖАҲОНДА ҲАМ
ЭНГ ЗҶР

Брюсселдаги Конгресслар саройида ФИФА галатомошаси ўтказилиб, унда жаҳоннинг 1999 йилги энг зўр футболчиси эълон қилинди. ФИФА ўтказган сўровнома натижалари бўйича кучли ўнлик қуйидагича кўриниш олди:

1. Ривалдо (Бразилия, "Барселона") — 543
2. Девид Бекхем (Англия, "Манчестер Юнайтед") — 194
3. Габриэль Батистута (Аргентина, "Фиорентина") — 79
4. Зинеддин Зидан (Франция, "Ювентус") — 68
5. Кристиан Вьери (Италия, "Интер") — 39
6. Луиш Фигу (Португалия, "Бенфика") — 35
7. Андрей Шевченко (Украина, "Милан") — 34
8. Рауль Гонсалес (Испания, "Реал") — 31
9. Энди Коул (Англия, "Манчестер Юнайтед") — 24
10. Дуайт Йорк (Тринидад ва Тобаго, "Манчестер Юнайтед") — 19.

Ўзбек халқи тарихи миллий урф-одат ва анъаналарга жуда бой. Суннат, никоҳ тўйларида гуруҳ-гуруҳ бўлиб тўпланишиб курашга тушиши, атроф қишлоқлардан чавандозларнинг келиши билан кўпқари ўтказилиши — ана шулар жумласига киради.

Кураш ва кўпқари — кучли, иродали, чакқон, мард йигитларни тарбиялаган. Унда ғолиб чиққанларни эса полвон деб аташган.

Ўзбек халқи тарихида бизгача етиб келган қатор дostonларда ана шундай полвонлар ҳақида қуйланади.

Афсонавий "Алпомиш" тимсолида, ўзбек халқи минглаб мард пахлавонларни етиштирди.

XXI аср бўсағасида, ўзбек миллий кураши спортнинг алоҳида тури сифатида дунёнинг етмишдан ортиқ мамлакатларига ёйилди ва жаҳон олимпиада ўйинлари қаторига алоҳида тур этиб киритилди.

1998 йил 22 сентябрда Тошкентда 28 мамлакат вакиллари иштирокида конференция ўтказилиб, ўзбек кураши Федерацияси тузилди.

Федерациянинг фахрий президентлигига Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримов сайланди. Мана ўтган давр давомида "Ўзбек миллий кураши" бўйича жаҳон мусобақалари ўтказилмоқда.

Матбуотда, радио ва телевидениеда ўзбек миллий курашига жаҳон жамоатчилигининг қизиқишини

ФИЛ БИЛАН "КУРАШГАН"
ПОЛВОНГА КИЙДИРИЛГАН
АДРАС ТҶН ТАРИХИ

ўкиб, эшитиб, бундан қарийб саксон йиллар илгари Бухоро амирлиги даврида ўтказилган кураш мусобақаси ва унда ғолибликни қўлга киритган Хайдар полвоннинг маҳорати ҳақида ушбу хикояни ёзишни лозим топдим.

Хайдар ёшлигидан болалар билан кураш тушиб, гоҳ енгар, гоҳ енгиларди. Лекин у енгилса ҳам, енгса ҳам мағрурликка берилмас ёки тушқунликка тушмай курашиш услубини ўрганар, ўзини чиниктирар эди.

Онаси уч ўғилни катта қилиш учун кўп қийналди. Уларнинг орасида энг кичигининг онасига кўпроқ ёрдами тегарди. Она ўз болаларини ёлгон гапирмайдиган, меҳнатсевар, бақувват йигит бўлиб етишишни орзу қилиб яшар эди.

Кунларнинг бирида Хайдар катта майдонда кўпчилик тўпланганлар илтимоси билан ўзидан бир-икки ёш катта Султонли билан курашга тушди. Узоқ олишувдан кейин Хайдар Султонни кўтариб, чунонам ерга урдики, атрофдаги томошабинлар уларни ажратиб, Хайдарга олқишлар билдирди. Воқеа устига келиб қолган Султонлининг отаси бўлган гапни эшитиб, ўғлининг у ёқ-бу ёғини қоқиб, Хайдарга тикланиб, уни "бепадар", "хароми" деб ҳақоратлади.

Хайдар бошини эгиб, индамади. Чунки унинг отаси йўқ эди. Уйга келиб, хомуш аҳволда онасидан отасининг қимлиги, қаердалигини тақдор-тақдор сўрай бошлади. Онаси қийналиб сўзлаб берди. Отаси Одил полвон, отни яхши кўрадиган, улоқчи полвон эканлигини, уни Бухоро хони Олимхон банди қилиб олиб кетгани, мана ўн йилдики, дарағи йўқлигини тушунтирди. Орадан 3-4 кун ўтиб, Хайдар кечаси халтани елкасига орқалаб, Бухоро томон йўлга чиқди.

Онаси Хайдарни юбормаслик учун қанча уринмасин, бари беҳуда кетди. Хайдар Бухорога қарийб бир ойдан кўпроқ йўл юриб, етиб келди. У эндигина 18 баҳорни кўрган, мўйлови сабза урган, бақувват эди. Бухорода мардикорлар тўпланадиган жойга бориб, халтани ерга қўйиб, томоша қилиб турди. Шу вақт кўринишидан бой бўлса керак, башанг қийинган ўзи ёшу соқол-мўйловли, ёши 40-45 ёшлар чамасидаги бир одам Хайдарга қараб: — Сен ҳам иш қидириб юрибсанми? — деди.

Хайдар: — Ҳа, иш қидириб юрибман, — деб жавоб берди.

Халиги одам Хайдарнинг бақувватлигига, юзи тозаллигига қараб, уйига олиб кетди. Улар катта дарвоза олдида тўхтадилар. Ховлига кириб, чеккадан бир хонани Хайдарга кўрсатиб, сен шу хонада турасан, ҳозир овқатланиб ол, иш ҳақида кейин бафуржа гаплашамиз,

— деди.

Урта ёшлардаги бир одам, у ҳам бой хизматида бўлса керак, Хайдарга салом берди, дастурхон ёзди, овқат олиб келди ва ёйишга тақлиф этиб, ўзи чиқиб кетди. Хайдар овқатни еди-ю, чарчаганлиги учун қотиб ухлаб қолди. Унинг ёнига келган бой, уни безовта қилиб уйғотмади, лекин халтасини текшириб кўрди. Халтада эски кийимлар, яхтак, белбоғ, нон парчалари ўралганини кўриб хайрон бўлди.

Бой ўйланиб, уни бирор кишини қидириб юрганга ўхшатди. Кеч бўлганда Хайдар уйғониб қараса, халтаси жойидан силжиган, оғзи очилган, ким шундай қилганига хайрон бўлиб, ховлига чиқди. Ховлида юрган бойни кўриб, саломлашди ва ухлаб қолгани учун ўз сўради.

Бой унга ховлининг орқасидаги қилинадиган ишларни кўрсатиб, кимни қидириб юрганини сўради.

Хайдар: — Мен ўн йил аввал хон банди қилиб олиб кетган отамни топишм керак, — деди. Бой: "Яқинда қурбон хайити, хайитда кураш, улоқ ва бошқа ўйинлар бўлади. Хоннинг ўзи ҳам, хизматкорлари ҳам қатнашади. Шунда сен хизматкорлардан сўраб, билишинг мумкин", деб жавоб берди.

Хайдар, бойнинг юмушларини айтганидан ҳам зиёда қилиб бажариб юрди. У хайит келишини орзиқиб кутарди.

Хайит кунини бой Хайдарни сайилгоҳга олиб бориб, қаерда қандай то-

боради. "Кечаси тун ярмида филлар ётган жойга бориб. Сиз билан курашадигани — еттинчи фил. Филлар кечаси, тун ярмида тўрт оғини осмонга қаратиб ухлайди. Сиз еттинчи филни қўлингиздаги таёк билан шунчалик қаттиқ уринки, қочмасдан унинг кўзига тикилинг! У сизни таниб олсин. Эртага кураш майдонида сизни кўргандан майдондан чиқиб қочишга ҳаракат қиласиз".

Хайдар полвон муқаддам филларнинг сайиси бўлиб келган тажрибали оқсоқолнинг маслаҳатини тўла бажариб, ўз ётоқхонасига тонг еришиши олдида қайтди.

Хайдар полвон эрталаб белгиланган вақтда кураш майдонида боради. Кўркунни билдирмай, кураш майдони ўртасида тиз чўкиб сукот сақлаб, ҳакамнинг Хайдар полвоннинг қандай қўчга эгалиги, неча полвонни Бухорода, нечасини Душанбеда енгганини мулолафасиз мақтовлар билан эълон қилди.

Ҳакам: "Мана, хон жанобларининг кўрсатмаси билан Хайдар полвон бугун Қоратегидаги Хиндистон фили билан курашади. Қани филни майдонга киритинглар", — деган буйруқ беради.

Хайдар полвон ўрнидан туриб, қўлидаги таёк билан филни қарши олади.

Фил таёк билан турган Хайдарни кўриб, қўзлари хонасидан чиққудек ўқрайиб, бир қадам олдинга ташланиб, орқага бурилиб, майдондан кирган эшиги томон қочиб жўнайди. Хайдар бу ҳолатни кўриб ажабланмасдан унинг орқасидан югуради. Фил ўз сайисларининг қанчалик қаршилиқ кўрсатишига қарамай, уларни тепкилаб, йиқитиб кетади.

Томошагоҳда ўтирган Бухоро хони Олимхон Хайдар полвоннинг нақадар кучлилигига ишонч ҳосил қилиб, унга "Адрас" тўн инъом этади.

Хайдар полвон ичида маслаҳат берган оқсоқолга раҳмат айтади.

Хайдар полвонга Бухоро хони Олимхон инъом этган "Адрас" тўн Сирдарё вилояти Ховос тумани Фарход - 5 кўргонида яшовчи Хайдар полвоннинг невараси Нормат ака Бердиёров сандигида сақланмоқда.

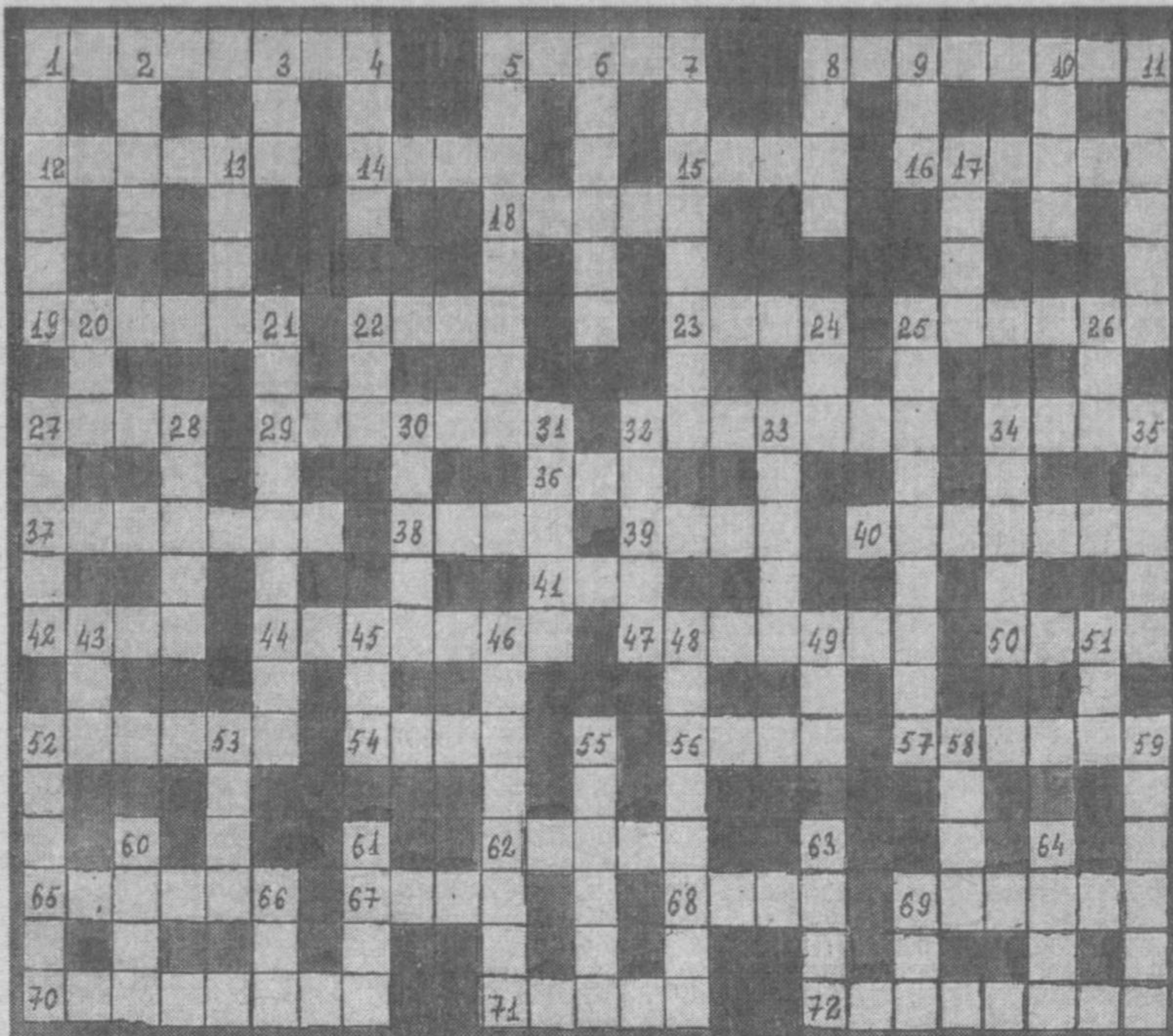
Нормат ака Бердиёров шу тарихий воқеанинг исботи сифатида, бобосининг тўнни Ўзбекистон тарихи музейига топшириб, ўзининг бобоси Хайдар полвоннинг номини халқимизга танитмоқни ният қилган.

Т.РАҲМОНОВ,
истеъфодаги милиция
полковниги

БОШҚОТИРМА

Энига: 1. С. Раҳмоновани халққа танитган кўшиқ. 5. Чумчуқдан кўрққанлар уни экмайди. 8. Ўзбекистондаги дарё. 12. Қирғизистондаги тоғ. 14. Кучли, шиддатли, қаттиқ урилиш. 15. Кўнглига яқин кишисини бировдан қизғаниш. 16. Р. Қўчқорнинг муаллифлик кўрсатуви. 18. Фан, санъат, маданият соҳасида ўзини кўрсатган шахс. 19. Амударёнинг қадимги номларидан бири. 22. Олий ва ўрта-махсус ўқув юртаринининг бир йиллик босқичи. 23. Санъат тури. 25. Математик атама. 27. Димоғ қичиши натижасида ўпкадан чиқадиган товуш билан ҳаво. 29. Мажлиснинг кун тартиби. 32. Қарама-қарши маъноли сўз. 34. Олқиш, макташ, кўкка кўтариш. 36. Мамлакатимизнинг пул бириги. 37. Буюк муҳандис олим. 38. Донга тушадиган зараркунанда курт. 39. Нур, зий. 40. Бир халқнинг, даврнинг бадиий, илмий асарлари мажмуи. 41. Соннинг учинчи даражаси. 42. Бир неча взводдан ташкил топган қисм. 44. Замондош шоирлар ва уларнинг ижоди ҳақида ёзилган асар. 47. Республика-миздаги майдони кам, лекин аҳолиси зич бўлган вилоят. 50. Назм ижодкори. 52. Олий лига футбол клуби. 54. Чолғу асбоби. 56. Тамға. 57. «Армон» романи муаллифининг исми. 62. Отларга қўйиладиган номлардан бири. 65. Бойлик, мол-мулк. 67. Кўп қаватли биноларда юқорида олиб чиқадиган, пастга олиб тушадиган машина. 68. Ҳазина. 69. Ҳудуднинг арабчаси, ҳазрат Навоий кўп ишлатган сўз. 70. Ўсмоқ, ривожланмоқ, ... этмоқ. 71. Ҳамзанинг адабий таҳаллуси. 72. Йиғилиш, мажлис.

Бўйига: 1. Инглиз ёзувчиси Томас Морнинг орзу қилган ҳаёлий идеал билан ижтимоий тузумни тасвирлаган романи. 2... — ибодат. 3. «Анна Каренина» романи муаллифининг исми. 4. Унинг аломати — сукут. 5. Ҳажвий радиожурнал. 6. Йўл-йўриқ кўрсатувчи устоз, бошлиқ. 7. Қишда ташқарида ўйналадиган ўйин. 8. Хотирлаш, тилга олиш. 9. Кишининг ички ҳолатини акс эттирувчи кайфияти. 10. Ҳаё, ибод. 11. Оқибат, кўрсаткич, ҳулоса. 13. Азоб, жабр. 17. Сифатли, асил ёки юқори баҳо. 20. Осмон, само. 21. Пойтахтимиздаги саройлардан бири. 22. Ўқитувчи ва мураббийлар кўни нишонланадиган фасл. 24. Кишилиқ олмоши. 25. Ўрта асрларда яшаган аллома Юсуф... 26. Бир ёки иккала учи ҳам ўткирланган металл асбоб. 27. Бобурий подшоҳ. 28. Тошкентдаги банклардан бири. 30. Туз. 31. Автомобилсозлар шахри. 32. Ҳаракат қилганда тана формаси-

ни ўзгартира оладиган бир ҳужайрали энг содда жонивор. 33. Заҳарли. 34. Шимоли-шарқий Африкадаги бир неча маҳаллий халқнинг номи. 35. Мусика асбоби. 43. Кўзи гўзалларга менгзаладиган жонивор. 45. Жипс. 46. Самарқанддаги қадимий майдон. 48. Республикаимизнинг аҳоли кўплиги бўйича учинчи шахри. 49. Четлари ўпирилган чуқур сойлик. 51. Ишора. 52. Хотин-қизлар журнали. 53. Жамиятнинг бир бўғини. 55. Йўлдош. 58. Овда қўлга киритилган нарса. 59. Ширинлик. 60. Доғистон ва Озарбойжон аҳолисининг бир қисмини ташкил этган халқ. 61. Мавқеи, мартабаси жиҳатидан энг юқори. 63. Араб бўлмаган халқ. 64. Планеталардан бири. 66. Жуфтнинг зидди. 69. Шахрисабзнинг қадимги номи.

Тузувчи: Шерали КАРВОНЛИ.

Xullas...

70-ТАНЛОВ
ГЎЗАЛЛАРИ

Москвадаги «Космос» меҳмонхонасида «Россия гўзали» танловининг 70-тури бўлиб ўтди. Бу танлов илк марта 1929 йилда Парижда ўтказилган эди. Ушанда бу мамлакатда россиялик 200 минг муҳожирнинг яшаши ана шу танлов ўтказилишига сабаб бўлганди.

Россия ҳудудидаги илк танлов 1993 йилда ўтказилган. Шундан бери ҳар йили танлов.

Гўзаллар баҳсидаги 47 нафар иштирокчидан бори-йўғи 3 нафари - қозонлик Анна Круглова, москвалик Светлана Горева, пермлик Мария Долгихлар гўзаллар гўзали деб тан олинди.

Демак, ҳамма ҳам гўзал бўлолмас экан-да...

АКТРИСА
АУКЦИОНДА

Голливудлик киноактриса Барбара Стрейзанднинг аукционда бир қанча шкафлари, буфет ва бошқа жиҳозлари билан турганини кўриб, мухлислар донг қотиб қолишди. Бу жиҳозлар 3 миллион долларга сотилди. Эртаси кўни актриса бошқа майда-чуйдалар билан аукционда пайдо бўлди. 1976 йилги «Мерседес»га 27.600 долларни кўртдек санаб олди.

Журналистлар актрисанинг бу маблағлардан бир қисмини меҳр-шафқат жамғармаларига инъом этишини кутган эдилар. Аммо актрисанинг бундай нияти йўқ кўринади. Айримлар уни очкўзликда айблашди, айримлар устидан кулишди.

Ким билсин, Барбара балки пулга муҳтож бўлиб қолгандир, эҳтимол, кераксиз жиҳозлардан қутулмоқчи бўлгандир, у ёғини ўзи билади...

МАЙДОНГА
БЎЙИНБОҒ БИЛАН

Ирландиядаги «Портланд роверч» клуби ўйинчилари майдонга бўйинбоғ билан тушадилар. Улар бир бойвачча ишқибознинг «Агарда майдонда бўйинбоғ билан ўйнасанглар, бутун бойлигимни жамоангизга қолдираман» деган гапига лаққа ишонишди.

Худо билсин, ваъда қай даражада амалга ошади? Аммо ўйин натижалари-чи, нима билан тугар экан? Бўйинбоғ билан копток тепишни бир тасаввур қилинг-а...

ana shunaqa
gaplar...

Тошкент Давлат Авиация институти жамоаси «Учиш аппаратлари ва двигателларининг техник эксплуатацияси» кафедраси доценти Х.Т. Орифжоновга волидаи муҳтарамаси **УМРИНИСА** аянинг вафот қилганлиги туфайли ҳамдардлик билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент политехника институти томонидан 1984 йилда Гиляев Равил Зиннурович номига берилган олий маълумот туғрисидаги ҚВ N 823967 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

ИНГЛИЗ ЛАТИФАЛАРИ
КОМПЬЮТЕР КИМГА ТЕГСА, ЎША БИЛАН ЯШАЙМАН

Ўқитувчи:

— Жонни, нега сен мактабга ҳар кўни кечикиб келасан?

Жонни:

— Мен вақтида етиб келишга ҳаракат қиламан, лекин муъолишдаги «Мактаб! Тезликни секинлат!» деган ёзувга кўзим тушиб қолади-да.

Ҳола:

— Жимми тарихдан имтиҳонни яхши топшириб олдими?

Она:

— Хошқи эди... Лекин бу унинг айби эмас. Боламдан ўзи туғилмасдан олдинги бўлиб ўтган воқеалар ҳақида сўрашибди, шунанг адолатданми?

Автоматка олдида огоҳлантирувчи плакат осиб қўйилган: «Мактаб ўқувчиларини уриб кетманг!» Пастидан эса болалар қўли билан ўйиб ёзилган ёзув:

«Яхшиси ўқитувчиларни кутиб туринг!».

Она:

— Мен ўғлимни икки фунт олхўрига жўнатувдим. У бўлса бир ярим фунт олхўри олиб келди.

Сотувчи:

— Менинг тарозим тўппа-тўғри, хоним.

Лекин, сиз болангизни тортиб кўрмадингизми?

Ўқитувчи болаларга йил фасллари ҳақида тушунча бермоқда: «Йил-савул, Баҳор — ҳаммаёқ гуллаган. Ёз — иссиқ. Кўз эса мена ва сабзавотларга бой». Сўнгра савол берди:

— Питер, қани айтчи, олма ейиш учун қачон энг яхши пайт ҳисобланади?

— Қачонки боғда ҳеч ким бўлмаса, ит ҳам боғланган бўлса, мазза қилиб олма ейиш мумкин.

— Азизим, аданг зинаполярдан йиқилаётми нима деди? — сўради она ўғлидан.

— Ёмон сўзларни қолдириб айтмайми? — сўради бола.

Она: — Албатта, азизим.

Ўғил: — Унда адам ҳеч нарса дегани йўқ!

Ўқитувчи: — Бизнинг охириги тишларимиз қандай номланади?

Ўқувчи: — Сунъий.

Кичик йоси суд залида ўтирибди. Унинг ота-онаси ажралишмоқчи. Судья йосидан сўради:

— Айт-чи, болакай, сен ким билан яшашни хоҳлайсан, оининг биланми ёки аданг биланми?

— Бу менга боғлиқ эмас, чунки компьютер кимга тегса, ўша билан яшайман.

Насриддин БОТИР таржимаси

ҚЎЙ (21.03 — 20.04). Якшанба кўни ижодий салоҳиятингиз ошадиган кўн. Душанба, сешанба, чоршанба кўнлари сизга ҳар жиҳатдан қулай келади. Учрашувларингиз самара беради. Шанба кўни вақтингизни дўстлар даврасида ўтказинг.

БУЗОҚ (21.04 — 20.05). Сешанба кўни янги танишувлардан ўзингизни тортинг. Пайшанба ҳордиқ учун қулай. Жума кўни романтик учрашув пайти тўплаган маънавий кучингиз шанбада бироз ноҳушликни ювиб кетади.

ЭГИЗАКЛАР (21.05 — 21.06). Якшанба кўни кайфиятингиз тушади. Сешанбада молиявий аҳволингиз ўнглаана-

гий манфаат кўрасиз. Жумада омад кулиб боқади.

ТАРОЗУ (24.09 — 23.10). Сешанба кўни танишув сизга зафарлар келтиради. Пайшанбада алдаб қўйишларидан эҳтиёт бўлинг. Шанба кўни яхшилаб ҳордиқ чиқаринг.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). Пайшанба кўни муҳаббат майдан маст бўласиз. Жумадаги учрашувлар омад келтиради. Шанба ва якшанба кўнлари ўзингиз кутмаган жойдан ризқ келади.

ЎҚОТАР (23.11 — 23.12). Душанба кўни асабийлашишдан ўзингизни тортинг. Кейинги уч кўн омадсизроқ кечади. Шунинг учун ҳар бир қарорингизни ўйлаб-роқ

МУНАЖЖИМЛАР
БАШОРАТИ

5 февраль — 11 февраль

ди. Чоршанбада алдаб келтишларидан эҳтиёт бўлинг. Пайшанба, жума кўнлари ишларингиз ҳар тарафлама юришади. Шанбада дам олганингиз маъқул.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06 — 22.07). Сешанба кўни соғлигингиз ҳақида қайғурсангиз яхши бўлади. Пайшанба кўни ижодий кўтаринкилик ҳамроҳингиз бўлади. Жума спорт билан шуғулланиш учун қулай.

ШЕР (23.07 — 23.08). Дам олиш кўнларини оила даврасида ўтказинг. Қолган кўнлар ўзингиз юришмаётгандек кўринади. Бироқ тушкунликка тушманг. Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёрув.

ПАЗИЗОД (24.08 — 23.09). Якшанба кўни узокдан яхши мужда келади. Чоршанба кўни мод-

қабул қилинг. Дам олиш кўнлари мўлжалланган сафарларингизни бошқа кўнга қолдирунг.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 19.01). Сешанба тижорат учун эмас, ижод учун қулай. Пайшанба омадли келади. Шанба кўни муаммоларга гуҷ келасиз.

ҚОВҒА (20.01 — 18.02). Сешанба кўни омад кулиб боқади. Чоршанба, пайшанба бироз ноҳуш келади. Бироқ, кейинги кўнлар барча ишлар яна ўнглаиб кетади.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). Душанба кўни бировлар сизга панд беришларидан эҳтиёт бўлинг. Кейинги уч кўн узок сафарни мўлжалламамг. Шанба кўни сизни омадли учрашув кутмоқда.

QUTLOV

Хурматли Сулув САЛИМОВА!

Сизни 10 февраль тавадлул топган кўнингиз билан чин қалбдан қўтлаймиз. Сизга ҳамиша сиҳат-саломатлик, узоқ-умр, ижодий ва илмий ишларингизда улкан зафарлар тилаймиз.

Жиззах вилояти Бахмал тумани 1-ўрта мактаб жамоаси ва оила аъзоларингиз

